

วารสารข้าราชการ

ปีที่ 11 ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน 2509

วารสารข้าราชการ

ปีที่ 11 ฉบับที่ 11 พฤศจิกายน 2509

วารสารรายเดือนของบริการสวัสดิการ ก.พ.

สำนักงาน ก.พ.

คณะกรรมการดำเนินงาน

พันเอก จินดา ณ สงขลา เลขาธิการ ก.พ. ประธาน
นายประวิณ ณ นคร รองเลขาธิการ ก.พ. รองประธาน
นายไสรจ สุจริตกุล รองเลขาธิการ ก.พ. รองประธาน
ผู้อำนวยการกอง และหัวหน้ากอง สำนักงาน ก.พ. กรรมการ

ระเบียบการบอกรับ

ค่าบำรุงรวมค่าส่งปีละ ๑๕ บาท ส่งเงินล่วงหน้าไปยัง
“ผู้จัดการวารสารข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. ในพระบรม
มหาราชวัง พระนคร” สั่งจ่ายเงินที่ ป.ณ. หน้าพระลาน
หรือบอกรับทางโทรศัพท์ ๒๗๖๓๒ ได้

วารสารข้าราชการ

ที่ปรึกษา เลขาธิการ ก.พ.
รองเลขาธิการ ก.พ.
ผู้จัดการ พันตรี อรรถ วิชัยกุล
ผู้ช่วยผู้จัดการ นายจรัสพงษ์ สีวชะวีโรจน์
บรรณาธิการ นายสมดี เจริญกุล
กองบรรณาธิการ นายสาขาว พุ่มแดง
นางนิศยา มาศะวิสุทธิ
นายชาญชัย อังภากรณ์
นายอุดล บุญประกอบ

สารบัญ

ข่าว

อะไรใหม่ในเดือนนี้	หน้า 4	ภาษาอังกฤษ	หน้า 52
สรุปเหตุการณ์ทั่วโลก	หน้า 9		
ข่าวสอบข้าราชการ	หน้า 11		

วิชาการ

ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง	หน้า 13
การศึกษา	หน้า 21
การขออนุมัติให้มีตำแหน่งเพิ่มขึ้น	หน้า 37
ระเบียบการลา	หน้า 56

ความรู้ในการสอบ

ข้อสอบแบบปรนัยสำหรับข้าราชการ	หน้า 31
--------------------------------------	---------

ตอบปัญหา

ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน	หน้า 59
ปัญหาคลัง	หน้า 65

กฎหมาย ระเบียบ

กฎ ก.พ.	หน้า (๑)
ระเบียบและ น.ว. ต่าง ๆ	หน้า (๕๐)

ปกิณกะ

ถ้อยแถลง	หน้า 2
หลักวิชาการ	หน้า 3
เกล็ดวินัย	หน้า 30
เล่าให้เพื่อน (ฝูง) ฟัง	หน้า 45
เฉลยสอบเขาวัวและความรู้รอบตัว	หน้า 71
สอบเขาวัวและความรู้รอบตัว	หน้า 72

พิมพ์ที่ ไทยพิมพ์ -- โรงพิมพ์อักษรสารการพิมพ์ ๗๒ ถนนบำรุงเมือง ดอนวัดสระเกษ พระนคร โทร. ๘๑๒๓๒๐
นายสิทธิชัย ปรีกัมศีล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๐๘

ถ้อยแถลง

“... นักเศรษฐศาสตร์ที่อ้างเสมอว่า เราจะต้องวางแผนพัฒนาการศึกษาให้ประสานเข้ารอยเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจนั้น ผมก็รู้สึกว่าพูดเกือบถูก แต่ยังไม่ถูกทีเดียว ที่ว่าพูดถูกนั้นก็คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจต้องการคนมีวิชาประเภทต่างๆ ระดับต่างๆ มาทำงาน ผู้ที่จะหางานทำได้และเลี้ยงชีวิตได้ด้วยสัมมาอาชีพะก็ควรจะพยายามศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ เพราะจะได้รับเงินเดือนมากจึงจะสำเร็จประโยชน์ แต่ที่ผมกล่าวถึงนักเศรษฐศาสตร์ที่อ้างถึงเรื่องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและแผนการศึกษาโดยไม่คำนึงถึงนักเรียน ว่ายังเข้าใจผิดอยู่นั้นก็เพราะเขามิได้ฟังถึงคุณธรรมและศักดิ์ศรีของมนุษย์ที่เป็นนักเรียนแต่ละคน อาจหลงคำนึงบูชาแผนพัฒนาเศรษฐกิจว่าเป็นของศักดิ์สิทธิ์ไปก็ได้” ข้อความนี้เป็นเพียงตอนหนึ่งของเรื่อง “การศึกษา” ที่ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้กรุณาให้เราถอดพิมพ์ในฉบับนี้ นามของท่านเป็นที่ประจักษ์ได้อยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องกล่าวซ้ำใน ที่นี้อีกว่าท่านผู้อ่านจะได้รับประโยชน์จากเรื่องนี้มากน้อยเพียงไร

ในระยะต้นปีงบประมาณเช่นนี้ เรื่อง “สิ่งที่จะต้องพิจารณาในการขออนุมัติให้มีตำแหน่งเพิ่มขึ้นของส่วนราชการต่างๆ” อีกเรื่องหนึ่งในฉบับนี้ โดย พิศาล กลาง ย่อมจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการต่างๆ เกี่ยวกับ “การขออนุมัติให้มีตำแหน่งเพิ่มขึ้น” และ “การขออนุมัติกำหนดอัตราเงินเดือนเป็นขั้น อันดับ สูงขึ้น” เพราะจะทำให้ทราบว่าสิ่งที่จะต้องชี้แจงให้ ก.พ. ทราบนั้น มีอะไรบ้าง อันจะมีผลให้คำชี้แจงของคำขอดังกล่าวสรุปกระทัดรัดและง่ายต่อการพิจารณา

ก่อนที่จะจบถ้อยแถลงสำหรับฉบับนี้ซึ่งเป็นฉบับก่อนสิ้นปีเพียง ๒ เดือนขอได้โปรดกรุณากรอกแบบฟอร์มใบสมัครเป็นสมาชิกสำหรับปี ๒๕๑๐ ที่สอดมาพร้อมนี้ด้วย สำหรับเงินค่าบำรุงปีละ ๓๕ บาทเท่าเดิมนั้นจะส่งทันที หรือจะจัดส่งภายในเดือนเมษายน ๒๕๑๐ ตามแต่จะสะดวก และหากจะได้กรุณาเสนอความคิดเห็นของท่าน ในการที่จะให้เราพิจารณาปรับปรุง วารสารข้าราชการไปพร้อมกันด้วย ก็จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

บรรณาธิการ

ปกวารสารข้าราชการฉบับนี้ : สีเขียว-กระทรวงสาธารณสุข

หลักการ

คติชัยสืบทอดพุทธจิตมา
 “ธีรราช” ราชามหานุสรณ์
 ข้าราชการศิริกัมประณมกร
 จิตสังวรพระกรุณามหาคุณ

สืบเนืวนบมโนในกระดิกหลัก
 ปัด “หลักการ” สมนาค
 ทำราชการด้วยปัญญา “ความสามารถ”
 “ความไหวพริบ” มียุเป็นคู่กาย
 “ความรู้เท่าถึงการ” งานหน้าที่
 “ความซื่อตรงต่อหน้าที่” ที่ทำการ
 อีก “ความซื่อตรงต่อคนทั่วไป”
 “ความรู้จักนิสัยคน” คนร่วมกัน
 “ความรู้จักผ่อนผัน” ผ่อนสั้นยาว
 “ความมีหลักฐาน” บ้านเรือนและคู่ครอง
 “ความจงรักภักดี” มีต่อ “ชาติ”
 “พระมหากษัตริย์” ขัตติยาบารมี

“สืบประการ” จารประจักษ์เป็นหลักหนุน
 พระการุณเดือนไว้เช่นเป็นหลักชัย
 อีก “ความเพียร” มิได้ขาดจิตมาตรหมาย
 ทำกิจได้ล่วงพ้นเกิด “ผลงาน”
 ต่างคนมีดีประจักษ์เป็นหลักฐาน
 มุ่งทำงานให้ดีเด่นเป็นสำคัญ
 ประจําใจประจําจิตไม่บิดผัน
 ต่างมุ่งมั่นร่วมรักสมัครครอง
 เมื่อถึงคราวสมควรควรสนอง
 ทั้งประพฤติดำทนองของ “ผู้ดี”
 “พุทธศาสน์” ไม่ขาดหลักเป็นศักดิ์ศรี
 ดวงชีวิพลีถวาททั้งกายใจ

หากเราท่านขึ้น “ผู้ใหญ่” และ “ผู้น้อย”
 ต่างคนคอยยึดหลักนั้นไม่หวั่นไหว
 ความเจริญรุ่งเรืองทวีไกล
 ก็ยังเกิดแก่ “ชาติไทย” ไปทั่วใกล้.

โดย “นิติกรจัตวา”

อะไรใหม่ ในเดือนนี้

กฎหมาย

มีกฎหมายที่น่าสนใจประกาศใช้ ดังนี้ :-

๑. กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งข้าราชการ
ตุลาการสามัญที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกระทรวงยุติธรรม
 ๒. กฎ ก.พ. ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตร
วิชาพนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์จากกรมวิทยาศาสตร์
การแพทย์
 ๓. กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่อ
อย่างอื่นในกรมที่ดิน, กรมแรงงาน, สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงอุตสาหกรรม, กรมราชทัณฑ์ และสำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม
- (รายละเอียดอยู่หน้าพิเศษกลางเล่ม)

ระเบียบ

มีระเบียบและ น.ว. ต่าง ๆ ประกาศใช้ดังนี้ :-

๑. สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอความร่วมมือ
ส่วนราชการต่าง ๆ ที่จะส่งประกาศซึ่งออกตามความใน
กฎหมายต่าง ๆ ไปเพื่อขอให้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา
ให้ส่งต้นฉบับหรือสำเนาซึ่งผู้มีอำนาจลงนามได้ลงนามใน
ประกาศ ฯ พร้อมทั้งสำเนาธรรมเนียมอีก ๑ ชุดไปเพื่อดำเนิน
การด้วย

๒. คณะรัฐมนตรีวางหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการขอลา
ราชการของข้าราชการสตรีโดยไม่ขอรับเงินเดือน เพื่อติด
ติดตามสามีซึ่งย้ายไปรับราชการในต่างประเทศไว้ว่า ได้
อนุญาตให้ลาได้ไม่เกิน ๑ ปี ถ้าไปเกิน ๑ ปีให้ลาออก แต่
เมื่อกลับเข้ามาถ้าสมัครเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม และ
มีอัตราตำแหน่งว่าง ก็ให้มีโอกาสได้รับบรรจุเข้ารับราชการ
ก่อนคนอื่น

๓. ระเบียบเงินเพิ่มพิเศษเพื่อช่วยเหลือค่าครองชีพ
ข้าราชการและลูกจ้างชั้นผู้น้อย พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยให้
ข้าราชการและลูกจ้างที่ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างไม่เกิน
เดือนละ ๕๐๐ บาท มีสิทธิได้รับเงิน พ.ช.น. อีกเดือนละ
๕๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๘ เป็นต้นไป

๔. ก.พ. ได้รับรองหลักสูตรอนุปริญญาและปริญญา
วิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคนิคการแพทยสาขาเอกเวช
เทคนิค) ของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ว่าเป็นประกาศ
นียบัตรวิชาชีพเพียงได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีและเป็นปริญญา
ตรี เพื่อบรรจุเข้ารับราชการได้ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๒
(พ.ศ. ๒๕๐๘) ข้อ ๕ (๑) และ (๒) ตามลำดับ

๕. ก.พ. ได้วางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการสอบ
สวนพิจารณาผลงานข้าราชการในกรณีที่การกระทำผิดเข้า
ลักษณะเป็นความผิดทางอาญาด้วย เพิ่มเติมว่า กรณีที่การ
สอบสวนมีพยานหลักฐานฟังได้ว่า ข้าราชการพลเรือนผู้ถูก
กล่าวหาในกระทำความผิดวินัยแล้วก็ควรจะพิจารณาโทษทางวินัย
ให้เสร็จสิ้นไปโดยไม่ชักช้า แต่การสอบสวนทางวินัย
ยังฟังไม่ได้ว่า ผู้นั้นกระทำความผิดวินัย กรณีเช่นนี้ผู้นั้นก็ยังตก
อยู่ในฐานะเป็นผู้ถูกฟ้องคดีอาญา หรือถูกกล่าวหาว่ากระทำ
ผิดอาญาอยู่ ซึ่งสมควรรอการสั่งการเด็ดขาดทางวินัยไว้
ก่อนจนกว่าจะทราบผลทางคดีอาญา

บุคคล

สำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

เลื่อน

นายบุญสืบ สว่างจิตต์ ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ
ร่างกฎหมาย กองที่ ๑ กองร่างกฎหมาย ขึ้นเป็นชั้นเอก
และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขานุการกรรมการร่างกฎหมาย
กองที่ ๑

นางดวงกมล นิธิอุทัย ประจำแผนก กองวิชาการ
ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเลขานุการ
กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๗ กองร่างกฎหมาย
ตั้งแต่วันที่ ๑ ก.ย. ๐๘

สำนักงาน ก.พ.

แต่งตั้ง

นายพิศณ ฤกษ์ วิทยากรโท กองวิชาการและ
สอบได้ ดำรงตำแหน่งบุคคลากรโท กองระเบียบข้าราชการ
ตั้งแต่วันที่ ๒๓ ก.ย. ๐๘

ออก

พลเรือตรี ประวิศ ศรีพิพัฒน์ ที่ปรึกษากการศึกษา
ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์ สหพันธ์
สาธารณรัฐเยอรมัน

นายอมร มิตินทองกูร ผู้อำนวยการกองวิชาการ
และสอบได้

ม.ร.ว. กุศทิน สนิทวงศ์ ประจำสำนักงานผู้ดูแล
นักเรียนไทยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุสูงอายุ
ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๘

กระทรวงการคลัง

กรมธนารักษ์

เลื่อน ม.ร.ว. ประสมศักดิ์ จรูญโรจน์ ขึ้นเป็น
ชั้นพิเศษ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกอง
กษาปณ์ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ ต.ค. ๐๘

กรมบัญชีกลาง

เลื่อน

นายอนันต์ พรหมहित หัวหน้าแผนก ๑ กองเงิน
จ่ายทั่วไปขึ้นเป็นชั้นเอก และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
คลังจังหวัดเอก จ.ว. กาญจนบุรี

ตั้งแต่วันที่ ๓๐ ก.ย. ๐๘

นายพินิจ สีนประสิทธิ์ คลังอำเภอภูเขียว จ.ว.
ชัยภูมิ ขึ้นเป็นชั้นเอก และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคลัง
จังหวัดเอก จ.ว.หนองคาย

นายผดุง วิเศษพาณิชย์ คลังอำเภอแม่สะเรียง
จ.ว. แม่ฮ่องสอนขึ้นเป็นชั้นเอก และแต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งคลังจังหวัดเอก จ.ว. บุรีรัมย์

ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๘

กรมศุลกากร

แต่งตั้ง

นายประสิทธิ์ กิริติบุตร สารวัตรกรมศุลกากรเอก
กองตรวจสินค้าขาออก ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองศุลกา
กร

ร.อ. บุญเสริม ยืนดีผล สารวัตรศุลกากรเอก
กองสารวัตร ดำรงตำแหน่งสารวัตรศุลกากรเอก กองตรวจ
สินค้าขาออก

นายจันทศักดิ์ ดิษเทศ นายด่านศุลกากรเอก ด้าน
ศุลกากรอรัญประเทศ จ.ว. ปราจีนบุรี ดำรงตำแหน่ง
นายด่านศุลกากรเอก ด้านศุลกากรป่าดงเบขาร์ จ.ว.
สงขลา

นายชวลิต ไปษยานนท์ นายด่านศุลกากรเอก
ด่านศุลกากรป่าดงเบขาร์ จ.ว. สงขลา ดำรงตำแหน่งนาย
ด่านศุลกากรเอก ด้านศุลกากรระนอง จ.ว. ระนอง

นายชวรงค์ชัย กาญจนนิมมาน นายด่านศุลกากรเอก
ด่านศุลกากรระนอง จ.ว. ระนอง ดำรงตำแหน่งนายด่าน
ศุลกากรเอก ด้านศุลกากรอรัญประเทศ จ.ว. ปราจีนบุรี

ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๘

กรมสรรพากร

ออก

นายสมรรถ บุญทวี สมุห์บัญชีอำเภอ
โท อำเภอพระนครศรีอยุธยา ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ
เหตุรับราชการนาน ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๘

กระทรวงเกษตร

กรมการข้าว

เลื่อน

นายประมุต ภาณุเวช พนักงานข้าวตรี แผนกปราบศัตรูข้าว กองส่งเสริมและเผยแพร่ ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานข้าวโท (หัวหน้าหน่วยปราบศัตรูข้าว จ.ว. นครราชสีมา) แผนกปราบศัตรูข้าว กองส่งเสริมและเผยแพร่

นายเชียร ไตรธรรม พนักงานข้าวตรี แผนกปราบศัตรูข้าว กองส่งเสริมและเผยแพร่ ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานข้าวโท (หัวหน้าหน่วยปราบศัตรูข้าว จ.ว. พระนครศรีอยุธยา) แผนกปราบศัตรูข้าว กองส่งเสริมและเผยแพร่

นายจำเนียร คุชวัตร พนักงานข้าวตรี จ.ว. นครปฐม ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยพนักงานข้าวจังหวัดโท จ.ว. นครปฐม

นายทรงศักดิ์ วัชรบัณฑิต พนักงานข้าวอำเภอตรี อำเภอเมืองหนองคาย จ.ว. หนองคาย ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานข้าวโท กองบำรุงพันธุ์

นายจ้ง กาญจนะสวัสดิ์ พนักงานข้าวอำเภอตรี อำเภอเมืองเพชรบุรี จ.ว. เพชรบุรี ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานข้าวโท กองบำรุงพันธุ์

ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิ.ย. ๐๕

กรมประมง

เลื่อน

นายสว่าง ไชยศรี สถานีประมง (หนองประจักษ์) จ.ว. อุตรดิตถ์ กองบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำ ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานประมงโท แผนกทดลองและเพาะเลี้ยง กองบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิ.ย. ๐๕

กรมป่าไม้

เลื่อน

นายสาคร สุวรรณางกูร นักวิชาการป่าไม้ตรี ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกสถิติ สำนักงานเลขานุการกรม

นายวิฑูรย์ โอภาสบุตร ประจำแผนกพัสดุกองคลัง ขึ้นเป็นชั้นโท และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกพัสดุ กองคลัง

ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิ.ย. ๐๕

แต่งตั้ง

ร.ต. สถา ภาคพิเศษ ป่าไม้จังหวัดโท จ.ว. หนองคาย ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยป่าไม้เขตโท เขตเชียงใหม่

นายบุญส่ง สรรพศรี ผู้ช่วยป่าไม้เขตโท เขตเชียงใหม่ ดำรงตำแหน่งป่าไม้จังหวัดโท จ.ว. หนองคาย

นายประจวบ รูปเทียนรัตน์ ป่าไม้จังหวัดโท จ.ว. กาฬสินธุ์ ดำรงตำแหน่งป่าไม้จังหวัดโท จ.ว. ศรีสะเกษ

นายวิระ สง่าศรี ป่าไม้จังหวัดโท จ.ว. ขอนแก่น ดำรงตำแหน่งป่าไม้จังหวัดโท จ.ว. กาฬสินธุ์

นายคุ้ม ทับทิมทอง ป่าไม้จังหวัดโท จ.ว. ศรีสะเกษ ดำรงตำแหน่งป่าไม้จังหวัดโท จ.ว. ขอนแก่น

นายสฤติชัย ผุยพอกสิน พนักงานป่าไม้โท ประจำป่าไม้เขตนครราชสีมา ดำรงตำแหน่งป่าไม้จังหวัดโท จ.ว. ร้อยเอ็ด

ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๕

กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

สำนักงานปลัดกระทรวง

แต่งตั้ง

นายตรง ทิมไค์ สหกรณ์อำเภอโท อำเภอโคกโพธิ์ จ.ว. บัตตานี ดำรงตำแหน่งสหกรณ์อำเภอโท อำเภอบ้านลาด จ.ว. เพชรบุรี

นายประสิทธิ์ ศิริการ - สหกรณ์อำเภอโท อำเภอ
บ้านลาด จ.ว. เพชรบุรี ดำรงตำแหน่งสหกรณ์อำเภอโท
อำเภอโคกโพธิ์ จ.ว. ปัตตานี

ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๘

กรมทางหลวง

เลื่อน ว่าที่ ร.ต. นิยม เพ็ชรประภา นายช่างโท
กองก่อสร้าง ขึ้นเป็นชั้นเอก และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
นายช่างเอกแขวงทางหลวงเชียงใหม่ที่ ๑ กองบำรุง ตั้งแต่วันที่ ๓๐ ต.ค. ๐๘

กระทรวงมหาดไทย

กรมประชาสัมพันธ์

แต่งตั้ง นายอร่าม สุทธะพินทุ ผู้อำนวยการ
ส่วนนิคมสร้างตนเอง ดำรงตำแหน่งรองอธิบดี กรมประชาสัมพันธ์ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ ก.ย. ๐๘

กรมโยธาเทศบาล

ออก หลวงยุกตเสวีวิวัฒน์ อธิบดีกรมโยธาเทศบาล
ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุสูงอายุ ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๘

แต่งตั้ง นายกาญจนะ เฮงสุณิข นายช่างพิเศษ
ประจำกรม ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมโยธาเทศบาล ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๘

กรมราชทัณฑ์

เลื่อน
นายประสาน ประเสริฐประศาสน์ หัวหน้าแผนก
คุมประพฤติ กองทัณฑวิทยา ส่วนอาชญาวิทยา ขึ้นเป็น
ชั้นเอก และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ปกครองทัณฑสถาน
บำบัดพิเศษ

นายอรุณ ฤทธิมิต หัวหน้าแผนกทะเบียนประวัติ
กองการเจ้าหน้าที่ ขึ้นเป็นชั้นเอก และแต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งพิเศษเอก เวือนจ่า จ.ว. ขอนแก่น

นายมนู พงษ์วิริยัญ หัวหน้าแผนกอบรมและฝึก
อาชีพ เวือนจ่ากลางราชบุรี ขึ้นเป็นชั้นเอก และแต่งตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งพิเศษเอก เวือนจ่า จ.ว. เชียงราย

ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๘

สำนักผังเมือง

ออก หลวงยุกตเสวีวิวัฒน์ ผู้อำนวยการสำนัก
ผังเมือง ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ เหตุ
อายุ ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๘

กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

เลื่อน นายหล่อ วิธะชาติ ผู้ตรวจการศึกษ
ภาคศึกษา ๑๒ ขึ้นเป็นชั้นพิเศษ และแต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง (ชั้น ๒) ตั้งแต่วันที่
๑ ต.ค. ๐๘

กระทรวงสาธารณสุข

กรมอนามัย

แต่งตั้ง
นายแพทย์สุชาติ พงษ์พินิจ นายแพทย์โท กอง
สุขภาพ ส่วนส่งเสริมและอบรม ดำรงตำแหน่งนายแพทย์
โท แผนกโรงพยาบาลโรคติดต่อ กองควบคุมโรคติดต่อ
ส่วนควบคุมและป้องกัน

นายแพทย์เพชร บุรีสาร นายแพทย์โท กอง
ควบคุมโรคเรื้อน ส่วนควบคุมและป้องกัน ดำรงตำแหน่ง
นายแพทย์โท แผนกป้องกันและบำบัดศัตรูพืช กอง
ควบคุมกามโรคและศัตรูพืช
ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๕

กระทรวงอุตสาหกรรม

สำนักงานปลัดกระทรวง

ออก

น.ต. หยุ่ ทองเวส นายช่างใหญ่ กระทรวง
อุตสาหกรรม

นายสิริ คำสุทธิ ผู้ตรวจราชการกระทรวงอุตสาหกรรม
ออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุสูงอายุ
ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๕

เลื่อน

นายพัฒน์ บารุยะวาทย์ ประจำกระทรวงและเป็น
หัวหน้าหน่วยงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ขึ้นเป็นชั้นพิเศษ
และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง

นายดำรง อมาตยกุล หัวหน้ากองควบคุมโรงงาน
ขึ้นเป็นชั้นพิเศษ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายช่างใหญ่
ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๐๕ □

“.....มีผู้แสดงทัศนะว่า ในประเทศด้อยพัฒนานั้น ความล้มเหลวของรัฐบาล
เนื่องมาจากไม่มีการบริหารที่ถูกต้องเหมาะสมมากกว่าไม่มีนโยบายที่ฉลาดถูกต้อง
ประชาชาติที่เพิ่งได้รับเอกราชใหม่ หรือได้ล้มเลิกการปกครองเผด็จการ หาได้ขาด
ความคิดอ่านนโยบายและโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสวัสดิการสังคมไม่ โครงการ
เหล่านี้บางโครงการอาจเป็นแต่เพียงความฝันมากกว่า แต่จะประนามประชาชาติที่เกิด
ขึ้นใหม่เหล่านี้ว่าความใฝ่ฝันที่จะมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้นหาบังควรไม่ ปัญหาทางปฏิบัติอยู่ที่ว่า
ทำอย่างไรจึงจะให้ความฝันลอยฟ้านลอยลงดินเป็นความจริงขึ้นได้ ซึ่งอย่างน้อยที่สุด
ทางแก้ส่วนหนึ่งย่อมได้แก่การพัฒนากลไกการบริหารและนักบริหารที่สามารถให้เหมาะสม
ยิ่งขึ้น.....”

Joseph B. Kingsbury

“Improving Public Administration in Thailand”

สรุปเหตุการณ์ทั่วโลก

โดย ชาลี เอี่ยมกระสินธุ์

เอเชีย

ลาว สภากงมนตรีของลาวลงมติด้วยคะแนนเสียง ๕ ต่อ ๔ ไม่ออกเสียง ๑ เมื่อ ๗ ตุลาคม ๒๕๐๕ ให้ยุบสภาผู้แทนเพื่อเลือกตั้งใหม่ภายใน ๕๐ วัน ตามที่เจ้าสุวรรณภูมิ นายกรัฐมนตรีเสนอ ทั้งนี้ เนื่องจากสภาผู้แทนลาวไม่ยอมผ่านกฎหมายงบประมาณฉบับใหม่ของรัฐบาล

อินโดนีเซีย สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก แจ้งว่า อินโดนีเซียกลับเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ เมื่อ ๒๘ กันยายน ๒๕๐๕ ตามเดิมแล้ว จำนวนสมาชิกสหประชาชาติจึงเพิ่มขึ้นเป็น ๑๑๕ ประเทศ อินโดนีเซียถอนตัวออกจากองค์การสหประชาชาติเมื่อ ๑๕ เดือนก่อน ว่าจะให้เงินโยบายเผชิญหน้ากับมาเลเซีย

จีนคอมมิวนิสต์ รัฐบาลปักกิ่ง เปลี่ยนโฉมหน้า ของเยาวชนขบวนการเรดการ์ดซึ่งมีหัวรุนแรง ให้หันกลับมารับใช้ประชาชน เช่น ช่วยกวาดสถานีรถไฟ ช่วยเหลือคนเดินทางผู้เหนื่อยอ่อน เลิกการกวาดล้างผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์นอกโลก ให้เป็นไปตามอย่างทหารในกองทัพกจีนคอมมิวนิสต์

เกาหลีใต้ รัฐบาลเกาหลีใต้ ของ นายชุงอิลวอน ขึ้นใบลาออก ต่อ ประธานาธิบดียักจุงอึ เมื่อ ๒๒ กันยายน ๒๕๐๕ หลังจากเกิดการวุ่นวายในสภาผู้แทนระหว่างอภิปรายเรื่องการลักลอบนำของแท่งเข้าประเทศ สมาชิกไม่สังกัดพรรคนายหนึ่ง กล่าวโจมตีรัฐบาลแล้วใช้สิ่งปฏิญญาใส่ถ่วงระบอบการปกครอง สาธารณรัฐและรัฐธรรมนูญอีก ๔ นาย

ตูนิเซีย นายจิดดี คลับี รัฐมนตรีว่าการวัฒนธรรมและแถลงข่าวของตูนิเซียแถลงว่า ตูนิเซียได้ตัดสินแผนภาพทางการทูตอย่างเป็นทางการกับสหสาธารณรัฐอาหรับเมื่อ ๓ ตุลาคม ๒๕๐๕ นี้แล้ว ตูนิเซียเคยตัดสินพันธึกับสหสาธารณรัฐอาหรับเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ หลังจากที่ถูกกล่าวหาว่าสหสาธารณรัฐอาหรับส่งตัวแทนไปตูนิเซียเพื่อประหารชีวิตประธานาธิบดีบูร์กีบา

อัฟริกา

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติลงมติเป็นเอกฉันท์เมื่อ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๐๕ ยอมรับประเทศในอัฟริกาเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติอีกสองประเทศ คือ บาชวานาและเลโซโธ ประเทศทั้งสองนี้เคยมีชื่อว่า เบซัวนาแลนด์ และบาซุโธแลนด์ เป็นดินแดนในอารักขาของอังกฤษ เพิ่งได้รับเอกราชเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน และ ๖ ตุลาคม ๒๕๐๕ นี้ มตินี้ต้องให้สมาชิกใหญ่เห็นชอบด้วยอีกครั้งหนึ่ง การรับประเทศทั้งสองเข้าเป็นสมาชิกจะทำให้องค์การมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น ๑๒๑ ประเทศ

ยุโรป

เยอรมัน นายวอลเตอร์ อูลบวิซท์ ประมุขเยอรมันตะวันออกหรือเยอรมันคอมมิวนิสต์ กล่าวว่า เยอรมันตะวันออกพร้อมจะส่งรัฐมนตรีไปยังบอนน์เพื่อเจรจากับเยอรมันตะวันตก เพื่อให้มีการเจรจาโดยไม่มีเงื่อนไข ผู้แทนของทั้งสองฝ่ายจะต้องได้รับมอบอำนาจสิทธิขาดจากรัฐบาลของตนให้ทำความตกลงได้ทันที เรื่องสำคัญที่จะตกลงกันนั้นควรจะเป็นเรื่องข้อเสนอของเยอรมันตะวันออกให้เยอรมันทั้งสองฝ่ายลดกำลังรบลง

รัสเซีย ทางกาโซเวียตเตรียมการฉลองวันเกิดครบ ๑๐๐ ปีของ ดร. ชุนยัตเซน ผู้สร้างให้จีนเป็นสาธารณรัฐอย่างเอกราช เพราะโซเวียตถือว่ากาปรปกครองประเทศจีนที่ ดร. ชุนยัตเซน ประธานาธิบดีคนแรกใช้นั้นเป็นวิธีที่ถูกต้อง ไม่ใช่วิธีการของคอมมิวนิสต์ในขณะนั้น นอกจากนั้น ขณะนี้ เขาวงกตคอมมิวนิสต์ยังแสดงความลบล้างคู่หู ดร. ชุนยัตเซน ตาม เมืองใหญ่ ๆ หลายแห่งในแผ่นดินใหญ่จีน เช่น รือฮงสาวรีย์ของ ดร. ชุนยัตเซนลง และเหยียดขามก๊วยของ ดร. ชุนยัตเซน ซึ่งมีตำแหน่งเป็นรองประธานาธิบดีของจีนคอมมิวนิสต์ด้วย

อเมริกา

ประธานาธิบดีจอห์นสัน แห่งสหรัฐอเมริกา และคณะออกเดินทางจากวอชิงตันเมื่อ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๐๘ เพื่อมาเยือนประเทศทางภาคพื้นแปซิฟิกและเอเชียรวม ๖ ประเทศเป็นอย่างน้อย รวมทั้งการเข้าร่วมประชุม ๑ ประเทศที่มะนิลาเกี่ยวกับเรื่องเวียดนาม ประธานาธิบดีจอห์นสัน จะแวะที่ฮาวาย แล้วเดินทางต่อไปยังนิวซีแลนด์—ออสเตรเลีย—ฟิลิปปินส์—ประเทศไทย—มาเลเซียและเกาหลีใต้.

“.....อุดมคติของการปกครอง ก็คือ การกระทำใดๆ เพื่อจัดทุกข์และบำรุงสุขของประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้นๆ ถ้าหากว่าความหมายอันนี้กว้างไป เราจะใช้คำของพ่อขุนรามคำแหงที่ได้ว่าการกระทำที่เป็นผลให้ “ไพร่ฟ้าหน้าใส” แล้ว นั่นแหละคือความมุ่งหมายสูงสุด และถ้าใครก็ตามได้บริหารราชการจนเป็นเหตุให้ “ไพร่ฟ้าหน้ามืด” แล้ว ก็นับได้ว่าทำผิดคำสั่งของพ่อขุนรามคำแหงไป ถึงแม้จะหาบทลงโทษวันนั้นไม่ได้ ก็คงถูกรณสุบสักวันหนึ่ง”

ชลอ วานภูติ

“อุดมคติและการดำเนินการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย”

ข่าวสอบข้าราชการ

ข่าวสอบคัดเลือก

ทราบว่า มีส่วนราชการจะเปิดสอบคัดเลือกบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

๑. สำนักงาน ก.ต.จ. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาระดับสูง ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกพาณิชยการ หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาพาณิชยการ ๔๘ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๓
๒. กรมวิเทศสาการ ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาระดับสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกเลขานุการ แผนกพาณิชยการ หรือแผนกภาษาต่างประเทศ ๑ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๓
๓. สำนักงาน ก.พ. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาระดับสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกเลขานุการ แผนกพาณิชยการ หรือแผนกภาษาต่างประเทศ ๑ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๓
๔. ราชบัณฑิตยสถาน ปริญญาทางอักษรศาสตร์ ๑ อัตรา เพื่อบรรจุชั้นตรี อันดับ ๒
๕. กรมชลประทาน ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาระดับสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกพาณิชยการ ๒ อัตรา แผนกเลขานุการ หรือแผนกพาณิชยการ ๕ อัตรา รวม ๗ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๓
๖. กรมสหกรณ์พาณิชย์ และธนกิจ
 - ก. ปริญญาทางเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ ๓ อัตรา ปริญญาทางสถิติกรรมและสถิติบาล ๒ อัตรา รวม ๕ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๒
 - ข. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาระดับสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายอาชีพ แผนกพาณิชยการ หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาพาณิชยการ รวม ๖ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๓
๗. กรมพัฒนาชุมชน ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาระดับสูง แผนกช่างก่อสร้าง หรือแผนกช่างไม้ และก่อสร้าง หรือแผนกเกษตรกรรม หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกช่างก่อสร้าง หรือแผนกช่างไม้ ปูปลูกสร้าง หรือแผนกช่างไม้ ครัวภัณฑ์ หรือแผนกเกษตรกรรม หรือประกาศนียบัตร ประโยคครู ประถมเกษตรกรรม รวม ๒๐๐ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวา อันดับ ๓
๘. กรมโยธาเทศบาล
 - ก. ปริญญาทางนิติศาสตร์ ๑ อัตรา ปริญญาทางวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า ๑ อัตรา รวม ๒ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นตรีอันดับ ๒

- ข. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง หรือแผนกวิชาช่างยนต์ หรือประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาช่างไฟฟ้า หรือแผนกวิชาช่างยนต์ ๑ อัตรา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง หรือประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาช่างไฟฟ้า ๑ อัตรา รวม ๒ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นตรี อันดับ ๑
- ค. ประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกช่างไฟฟ้าหรือช่างกล ๓ อัตรา แผนกเลขานุการ แผนกพาณิชยการ หรือแผนกภาษาต่างประเทศ ๒ อัตรา รวม ๕ อัตรา เพื่อบรรจุในชั้นจัตวาอันดับ ๓

ผู้เก็บตก

เรื่องของรัฐมนตรี

หัวหน้ากองคลังกรมหนึ่งได้รับเชิญให้ ไปดูงานการคลังที่ประเทศฟิลิปปินส์ แต่เนื่องจากไม่ค่อยสนใจในเรื่องภาษานัก ก็ได้ให้เลขานุการติดตามไปด้วย

วันหนึ่งมีพิธีมอบประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จการฝึกอบรมทางด้านการคลัง ทั้ง ๒ ท่าน ดังกล่าวก็ได้รับเชิญให้ไปร่วมในพิธีนั้นด้วย กลับปรากฏว่า เลขานุการของหัวหน้ากองคลังได้รับเกียรติให้เป็นประธานในพิธี ท่านหัวหน้ากองคลังได้แต่นั่งทำตาปริบ ๆ อยู่ สงสัยอยู่ความ ครั้นว่าต้องมีการเข้าใจผิดอะไรกันสักอย่างแน่ พอกลับไปถึงโฮเต็ลที่พักก็เหลือบเห็นเกมบัตรที่ เลขานุการของตนพิมพ์ตำแหน่งไว้ว่า "Secretary of Finance" ซึ่งแปลตามอเมริกันว่า "รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง" จึงรู้แน่ว่าเกมบัตรนี้เองเป็นเหตุ!

"B"

ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง

โดย

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช

(ต่อจากฉบับก่อน)

รัฐธรรมนูญแห่งฉบับนี้หลักเสรีภาพ สมภาพ ภราดรภาพ
หลักสมภาพมีอยู่ในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงอย่างไม่น่าสงสัย
เพราะกล่าวถึงการปกครองลูกเมืองโดยชอบ “ทุกคน” ส่วนหลัก
ภราดรภาพก็น่าจะมีอยู่ เพราะปรากฏในศิลาจารึกหลัก ๔ เป็น
ภาษาขอมว่า ในสมัยพระเจ้าลิไลไท พระราชนัดดาพ่อขุนรามคำแหง
กรุงสุโขทัยไม่มีทาสเหมือนในดินแดนใต้อำนาจขอม ทาสที่อื่นจึงหนี
ไปพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ณ กรุงสุโขทัย ได้รับการปลดปล่อยให้
เป็นอิสระแก่ตน ส่วนหลักเสรีภาพก็มีอยู่เป็นอันมาก และเป็น
เสรีภาพอันปราศจากเงื่อนไข ผิดกับเสรีภาพอันมีเงื่อนไขใน
แมกนาคาร์ตาของพระเจ้าจอห์น ดังจะได้ศึกษากันต่อไป

ดังได้กล่าวมาจึงเห็นได้ว่า ไทยในสมัยสุโขทัยใช้สิทธิเสรีภาพนิกรสมมติ ไม่ใช่สิทธิสมมติ
เทวราช เพราะการเป็นพ่อเมืองนั้นมันจำเป็นปรีชาอยู่ในคำว่าคนทั้งหลายเขานับถือยกย่องขึ้น
เป็นหัวหน้า ไม่ต่างอะไรกับประเพณีตกทอดถึงปัจจุบันที่ลูกบ้านเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน โดยนับเช่นนั้น
พ่อเมืองในสมัยกรุงสุโขทัย จึงไม่มีอำนาจเป็นเจ้าแผ่นดิน หรือเจ้าชีวิต เหมือนในกรุงศรีอยุธยา
ที่บ้านข้าพเจ้าเองเวลานี้มีออกไฟฟ้าติดไว้ เมื่อกดออกเข้าคนใช้ข้างล่างต้องขึ้นมารับสั่งรับใช้ คิด
ถึงข้อนี้^{๕๕} ไรให้รู้สึกสงสารพ่อเมืองสมัยกรุงสุโขทัยเป็นที่สุด เพราะตามศิลาจารึกของพ่อขุน
รามคำแหง มีประกาศไว้ว่า เมื่อไรไพร่ฟ้าหน้าปก กลางบ้านกลางเมือง ไปลั่นกระดิ่งที่ปากประตู
เข้า พ่อขุนรามคำแหงพ่อเมืองจะต้องออกมาหา คนขนาดที่ใคร ๆ ไปติดกระดิ่งเรียกออกมาหา
ได้ดังนี้ ลักษณะดูจะเป็นบ่อเยามากกว่า จะไปใช้อำนาจเป็นเจ้าชีวิตเจ้าแผ่นดินกับเขาได้อย่างไร

ตามนิทานพระร่วงตกทอด ไม่แต่คนเท่านั้น แม้แต่ม้ายังไปส่งกระดิ่งเรียกพ่อขุนรามคำแหง นิทานนี้เล่าสู่กันฟังมาแต่โบราณว่า สมัยนั้นบุรุษคนหนึ่งเลี้ยงอาชาไว้ใช้งาน เมื่อมันยังหนุ่มเจ้าของได้ใช้มันขับขีดตลอดจนเทียมรถขนสินค้าไปขายจนมีเงินมีทอง ครั้นม้าแก่ลงหมดประโยชน์เจ้าของก็ปล่อยให้มันหากินเองไม่เอาใจใส่ วันหนึ่ง ม้าไปเล็มหญ้าที่หน้าประตูวังดังเชือกกระดิ่งดัง พ่อขุนรามคำแหงจึงต้องออกมาพบตามที่ประกาศไว้ในศิลาจารึก ครั้นกลายเป็นม้า ไม่ใช่คนและถามสวนความด้วยข้อปรากฏว่า เจ้าของไม่มีกตัญญูต่อสัตว์ผู้มั่งคั่ง จึงโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าของนำม้าไปเลี้ยงให้เป็นสุข ไม่ให้ปล่อยให้มันหากินเอง

พ.ศ. ๒๔๘๖-๒๔๘๗ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประมาณ ๒๐ ปี มานี้เอง เสรีไทยจากอเมริกันได้มีโอกาสไปใช้พ่อเมืองในมณฑลสิบสองปันนาในประเทศจีน ในการเดินทางเข้ามาแทรกซึมในเมืองไทย ทหารเสรีไทยต้องผ่านมาทางเมืองยาง เมืองฮ่า เมืองฮิม เมืองซอน เมืองคำ เมืองเชียงรุ่ง ตามเมืองใหญ่เหล่านี้ทุกเมือง เมื่อมีกิจกรรมทางการเมืองเกี่ยวกับความสะดวกในการเดินทางหรือเสบียงพาหนะ ทหารเสรีไทยต้องไปติดต่อกับหัวหน้าในเมืองเหล่านั้น ซึ่งเราเรียกว่า บ่อเมือง พ่อเมืองได้กรุณาเป็นธุระจัดให้เรียบร้อย เมืองใหญ่ในมณฑลสิบสองปันนา บางเมืองมีเจ้า แต่เป็นตำแหน่งทรงเกียรติ ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกิจการบ้านเมืองเหมือนตำแหน่งพ่อเมือง ตำแหน่งนี้ไม่ใช่ตำแหน่งตกทอดได้แก่ลูก แต่เสรีไทยเดินทางมารบไม่ได้มาศึกษาประวัติศาสตร์ โบราณคดี จึงซักถามได้ความเพียงเท่านี้ ไม่ทราบว่ามีคนในสิบสองปันนามีพ่อเมืองใช้กันมาช้านานเท่าใด แต่คนที่นี่ก็ไทยอีสานนั่นเอง หน้าตาเป็นไทยอีสานพูดภาษาไทยอีสาน และถือตัวแต่อยู่ในหมู่พวกเดียวกันเอง ไม่ผสมกับจีน

ประเพณีติดกระดิ่งเรียกพระเจ้าแผ่นดินนี้ศักดิ์สิทธิ์ยิ่งนัก แม้เวลาจะได้ล่วงเลยมาแล้วตั้ง ๖๐๐ ปี ในหลวงรัชกาลที่ ๔ ของเราเอง ยังต้องนำประเพณีมาใช้บังคับในสมัยที่พระเจ้าแผ่นดินเป็นถึงกษัตริย์สมบูรณ์าญาสิทธิราช มีประกาศรัชกาลที่ ๔ ในกฎหมายรัชกาลประกาศไว้ว่า ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แขวงกลองวินิจฉัยเกร์ไว้ที่ประตูพระมหาราชวัง เมื่อตีกลองเรียกราษฎรคนใดประสงค์จะทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาเกี่ยวกับคดีความ ในหลวงรัชกาลที่ ๔ จะออกไปพบ แต่โดยสมัยนั้นพระเจ้าแผ่นดินเป็นกษัตริย์ทรงสมบูรณ์าญาสิทธิราช ในหลวงรัชกาลที่ ๔ จึงได้ผูกเงื่อนไขว้นิดเดียวว่า ใครจะมาตีกลองเรียกออกมาพบเมื่อใดก็เชิญอย่างเดียวคือวันไหนฝนตกอย่าไปตีเข้าจะไม่เสด็จออก เห็นจะเป็นเพราะทรงเป็นหวัดง่าย

ประกาศรัชกาลที่ ๕ วันอังคาร เดือน ๕ แรม ๘ ค่ำ ปีมะเมีย ยังเป็นนพคกอันเป็นวันที่ ๒๕๘ ในรัชกาลนั้นมักกล่าวไว้ว่า ถ้าผู้ใดประสงค์จะทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาให้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายในที่ใดที่หนึ่ง เวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ ไม่ห้าม ถ้าไม่มีใครจะอนุเคราะห์ถวายเรื่องราวให้ ก็ให้ไปคอยทูลหน้าพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ เวลาบ่ายเย็น ถ้าไม่มีราชการอันสำคัญ “และฝนไม่ตก” พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จะเสด็จออกบนพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ แล้วจะให้ตักทองวินิจฉัยเกร์เรียกคนมาถวายฎีกาเมื่อนั้น ในประกาศฉบับหนึ่งพิมพ์เมื่อวัน ๑ ปีมะเสถ สัปตศก โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า ผู้ถวายฎีกาจะให้กรมล้อมพระราชวังแต่งเขียนฎีกาให้เหมือนอย่างแต่ก่อนก็ตามใจ หรือจะให้ผู้ใดแต่งเขียนให้หรือจะแต่งเขียนเองก็ตามใจ แต่ขอให้เขียนให้ถูกต้องตามอักษรที่ใช้อย่าให้ผิด อนึ่ง อย่าคบนักเลงฉ้อให้แต่งเขียนให้เป็นอันขาด เรื่องราววนเวียนและเลอะเทอะนัก ประกาศฉบับนี้มีข้อความสำคัญในตอนท้ายว่า ดังนี้ “และการซึ่งทรงรับฎีกาเป็นความเปลืองทุกข์ของราษฎร ทรงยินดีว่าได้ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอันใหญ่อยู่อย่างหนึ่ง จึงโปรดเกล้าฯ ว่า ถ้าผู้ใดมาทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา จะพระราชทานเงินคนละสลึงเป็นบำเหน็จก่อน เมื่อชำระได้ความจริง ผู้ถวายฎีกาจะความตามเรื่องราวในฎีกาของผู้นั้นแล้ว จะพระราชทานเงินเพิ่มให้อีกสลึงหนึ่งเป็นรางวัล”

ดูเอาเถิด นักพ้อเมืองที่น่าส่งสารอัครพระองค์หนึ่ง ไม่ผิดกับพ้อขุนรามคำแหง แทนที่จะรัดไถลูกบ้านลูกเมือง ด้วยทรงพระกรุณาฯ อดิคุณวิดกไปว่า ลูกบ้านลูกเมืองจะถูกรัดไถ และอาจเกรงอำนาจอิทธิพลของผู้หนึ่งผู้ใด ไม่กล้านำเรื่องขึ้นว่ากล่าว จึงต้องทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ดิตสินบนไว้ ใครร้องถวายฎีกาจะโปรดเกล้าฯ วางมัดจำชำระเงินล่วงหน้าให้สลึงหนึ่งก่อน ถ้าเอาเรื่องจริงมาว่ากล่าวไม่ใช่เท็จจนชนะความแล้วยังจะดกรางวัลให้อีกสลึงหนึ่ง ซึ่งสมัยก่อนเป็นเงินไม่ใช่น้อย สมัยพ้อขุนรามคำแหง มะกะโทได้เงินน้อยกว่านี้ คือ พระร่วงบัววันเซพะเป็นเบี้ยให้เพียงเบี้ยเดียว ยังนำไปใช้ตั้งตัวได้เป็นเศรษฐี จนที่สุดได้เป็นกษัตริย์ครองเมืองเมาะตะมะ ทรงพระนามรับพระราชทานว่า พระเจ้าฟ้ารั่ว

ประเพณีติดกระดิ่งเรียกพระเจ้าแผ่นดินออกมาพบนี้ เป็นต้นบัญญัติของประกันเสรีภาพในรัฐธรรมนูญปัจจุบันเกี่ยวกับสิทธิร้องทุกข์ของราษฎร ในสมัยขุนช้างขุนแผน ยังปรากฏว่าขุนช้างดำเนินไปถวายฎีกาต่อหน้าเรือพระที่นั่ง ส่วนทางด้านการค้า เมืองไทยก่อนปฏิวัติรัฐประหาร ไม่มีศาลสูงสุดเหมือนบ้านเมืองอื่นๆ มีแต่ศาลชั้นต้นกับศาลอุทธรณ์ ถ้าไม่พอใจ

แค่นั้นได้แต่จะทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาต่อกรรมการฎีกา ซึ่งนั่งพิจารณาในชั้นสูงสุดในฐานะเป็นกรรมการต่างพระเนตรพระกรรณในหลวง ศาลฎีกาหรือศาลสูงสุดของชาติเพิ่งมีขึ้นในระยะ ๓๐ กว่าปีมานี้เอง เวลาล่วงมาถึงปัจจุบัน แม้สมัยนั้นจะไม่มีกระดิ่งแขวนไว้ให้ไปเล่น ไม่มีกลองวิญญ์เอรให้ไปตักกัน ด้วยความศักดิ์สิทธิ์ของประเพณีดังกล่าว ไพร่ฟ้าหน้าปกคนโต ออกเงินโดยเสด็จพระราชกุศลเพียง ๔,๐๐๐-๕,๐๐๐ บาท ก็ยังสามารถเข้าเฝ้าในหลวงองค์ปัจจุบันของเราได้ใกล้ชิดถึงในพระบรมมหาราชวัง ไม่มีที่ไหนในโลกที่ลูกเมืองจะมีโอกาสเข้าใกล้ชิดพ่อเมืองได้ถึงเพียงนี้

๔. มูลเหตุที่ขุนนางอังกฤษคิดจะล้มราชบัลลังก์พระเจ้าจอห์น สืบมาจากการเก็บภาษีโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งพระเจ้าจอห์นเรียกเก็บเอาจากขุนนางบ้าง ใช้ข้าราชการให้ไปเรียกเก็บเอาจากชาวบ้านบ้าง ในแมกนาคาร์ตาจึงได้มีข้อความเป็นข้อผูกมัดไว้ว่า ต่อแต่นั้นไปจะไม่มี การเรียกเก็บภาษีชนิดที่เรียกว่า Scutage โดยไม่ได้รับความยินยอมเห็นชอบโดยทั่วไป (คำอังกฤษนี้เกือบจะเหมือนคำว่า จกอบในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง) แต่มีเงื่อนไขตราไว้ด้วยว่า ถ้าเป็นการเก็บภาษีเพื่อไถ่องค์พระมหากษัตริย์ เพื่อสถาปนาราชทายาทเป็นขุนนาง หรือเพื่ออภิเษกสมรส พระราชบิดาองค์ใหญ่ยังให้เก็บได้ ถึงกระนั้นก็จะเก็บแต่พอควร เพื่อขอความเห็นชอบในการเก็บภาษีดังว่ามานี้ พระเจ้าจอห์นสัญญาว่า จะเรียกประชุมเถระ มหาเถระ ขุนนางชั้นเอิล และแบรอนผู้ยิ่งใหญ่ เมื่อผู้มาประชุมลงมติอย่างไรจะได้เรียกเก็บภาษีตามนั้น ในแมกนาคาร์ตามีบัญญัติไว้ด้วยว่า จะให้พ่อค้าวานิชทั้งปวงเดินทางออกเข้าสู่ราชอาณาจักรอังกฤษได้โดยปลอด ภัย ปราศจากความเกรงกลัวและให้เดินทางไปมาค้าขายได้เป็นเสรีไม่ต้องเสียภาษี บัญญัติ แมกนาคาร์ตาข้อนี้เองได้วิวัฒนาการมาเป็นหลักรัฐธรรมนูญในประเทศอังกฤษว่า รัฐจะเก็บ ภาษีจากราษฎรโดยไม่ได้รับความยินยอมเห็นชอบจากผู้แทนของเขาไม่ได้ (No taxation without representation) และกฎหมายงบประมาณเรียกเก็บภาษีก็ยังคงเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรอังกฤษ ผ่านกันทุก ๆ ปี จนตราเป็นกฎหมายนี้

หลักการเก็บภาษีในระบบรัฐธรรมนูญนั้น ความจริงได้วิวัฒนาการมาโดยวิธกลีบหน้า เป็นหลัง ในสมัยพระเจ้าจอห์น ราษฎรยึดถือเป็นหลักสิทธิเสรีภาพอันสำคัญที่จะไม่ต้องถูกเจ้า นายริดเก็บภาษี มีกล่าวไว้ในแมกนาคาร์ตาถึงเอกสิทธิ์ที่กษัตริย์ของกรุงลอนดอนที่จะไม่ต้อง ถูกชักภาษีผ่านด่าน แต่มาในปัจจุบันนี้แทนที่ราษฎรจะมีสิทธิเสรีภาพดังนี้ รัฐธรรมนูญปัจจุบัน

กลับบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของราษฎรต้องเสียภาษี เมื่อคิดถึงระบบวัดใดที่ประชาชนคนไทยกำลังประสบกันนั้นผมไปทั่วเมืองอยู่ในปัจจุบันนี้แล้ว ก็ดูจะไม่ต่างอะไรกับสภาพการณ์สมัยเมื่อ ๗๐๐ ปีมานี้ และข้อที่น่าจะเป็นเหตุให้เข้าใจได้ดีว่า เหตุใดประชาชนพลเมืองเมื่อ ๗๐๐ ปีมานี้ จึงคิดไปในทางตรงกันข้าม หากเมืองไทยไม่ปราบระบอบคอร์รัปชั่นวัดใดให้สิ้นซากไปแล้ว สงสัยว่า ในกาลข้างหน้าต่อไปหลักรัฐธรรมนูญที่บัญญัติไว้ดี ๆ ให้ไทยราษฎรมีหน้าที่ต้องเสียภาษีจะต้องปฏิวัติแก้ไขกันใหม่ให้กลายเป็นว่า ราษฎรมีสติสิทธิเสรีภาพบริบูรณ์ ในอันจะไม่ถูกรัฐเรียกเก็บภาษี

รัฐธรรมนูญของพ่อขุนรามคำแหงกล่าวไว้ตรงกันข้าม คือแทนที่จะรับสารภาพเหมือนจำเลยต้องคดีอาญา ว่าได้เก็บภาษีมาโดยไม่เป็นธรรมและจะไม่เก็บอีกเหมือนข้อความที่ปรากฏในเมกนาคาร์ตาของพระเจ้าจอห์น กลับกล่าวไว้ให้คนไทยข่มหน้าตาว่า “เมืองสุโขทัยนี้ดี ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว เจ้าเมืองบ่อเอจากอบในไพร่ลู่ทาง” เพราะเหตุนี้จึง “เพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ใครจักใคร่ค้าช้างค้า ใครจักใคร่ค้าม้าค้า ใครจักใคร่ค้าเงินค้าทองคำ” เพื่อประโยชน์ที่ประชาชนจะไปมาค้าขายกันได้ตั้งโดยสะดวก ในสมัยพระเจ้าลิไทยังได้ทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างถนนศิลาแดง เชื่อมโยงระหว่างกรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชร ตลอดจนถึงอื่น ประมาณระยะทางทั้งสิ้น ๑๐๐ กิโลเมตร เห็นจะได้ ถ้าพระเจ้าแผ่นดินไทยในกาลหลังได้ดำเนินนโยบายสร้างทางของกษัตริย์พระราชวงศ์พระร่วงต่อมาเป็นกิจจะลักษณะแล้ว ก็ไม่ต้องสงสัยเลยว่า จะเป็นการช่วยเปิดเมืองให้คนไทยไปมาติดต่อถึงกัน ทำให้เป็นประชาธิปไตยได้รวดเร็วกว่านี้เป็นอันมาก แม้ทางหลวงในปัจจุบันนี้ก็ยังคงอาศัยทางพระร่วงเป็นรากฐาน และเพราะในสมัยนั้นไม่มีการกินหินกินทรายกันเหมือนทุกวันนี้ จึงปรากฏว่าทางที่พระร่วงนั้นเป็นทางดีไม่มีชำรุด

ภาษีจกอบตามศิลาจารึกเป็นภาษีผ่านด่าน ท่านองเดียวกับภาษีศีกวเตชในเมกนาคาร์ตา และเพราะเจ้าเมืองสุโขทัยไม่เอากอบในไพร่ลู่ทาง ราษฎรจึงจูงวัวไปค้าขี่ม้าไปขายได้สะดวก ในเวลาเดียวกันศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงได้รับประกันสิทธิในการทำมาค้าขายของราษฎรไว้ด้วย ซึ่งใครจะค้าช้างค้าม้าก็ได้ ใครจะค้าเงินค้าทองคำก็ได้ ไม่มีการผูกขาดการค้าเป็นของพระเจ้าแผ่นดินเหมือนในสมัยกรุงศรีอยุธยา ตกมาถึงสมัยปัจจุบัน การค้าเงินค้าทอง

ที่เป็นหลักประกันเงินตราซึ่งผูกขาดเป็นของรัฐ ทั้งนี้ ตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินในปัจจุบัน

บางคนมีความเห็นว่า การที่ศาลจารึกประกาศไม่เก็บภาษีจกอบนั้น ไม่ได้หมายความว่าเจ้าเมืองจะไม่เก็บภาษีอย่างอื่น ข้อนี้น่าจะกันตามหลักกฎหมายปัจจุบันเป็นไปไม่ได้ เพราะขัดต่อหลักแปลกกฎหมาย หลักดีความกฎหมายมีอยู่ว่า กฎหมายมีเท่าใดฟังบังคับได้เท่านั้น เพราะฉะนั้น เมื่อศาลจารึกไม่ได้บัญญัติให้เก็บภาษีอย่างอื่น จะตีความเพิ่มเติมกฎหมายเข้าไปให้เจ้าเมืองเก็บภาษีอย่างอื่นด้วยไม่ได้ และตามที่ข้าพเจ้าได้อ่านมากไม่เคยพบเห็นที่ไหน ว่าในกรุงสุโขทัยมีภาษีอย่างอื่นอะไรที่จะเก็บได้นอกจากจกอบ สมัยนั้นไม่มีภาษีเงินได้ ภาษีการค้า ภาษีจีปาอะเหมือนอย่างทุกวันนี้ ในศาลจารึกท่านก็กล่าวไว้ให้เห็นได้ชัดว่า เจ้าเมืองไม่ต้องเก็บภาษีจากลูกเมือง เพราะกรุงสุโขทัยเป็นเมืองที่อยู่แล้ว ในน้ำมีปลาในนามีข้าว เมื่อเศรษฐกิจและประกันสังคมมีอยู่ดังนี้ ราษฎรย่อมช่วยตัวเองได้ ไม่มีความจำเป็นต้องเก็บภาษีอะไรไปช่วยราษฎร ยิ่งไปกว่านั้น ตามความในศาลจารึกยังปรากฏด้วยว่า ราษฎรในสมัยนั้นเป็นคนช่วยตัวเองได้อย่างขันแข็ง ใครในเมืองสุโขทัยจึง “สร้างป่าหมากป่าพลูหัวเมือง^๕ทุกแห่ง ป่าพร้าวก็หลายในเมือง^๕ ปาลางก็หลายในเมือง^๕ หมากม่วงก็หลายในเมือง^๕ หมากขามก็หลายในเมือง^๕ ใครสร้างได้ไว้แก่นั่น”

ข้อแตกต่างอันสำคัญ ระหว่างศาลจารึกพ่อขุนรามคำแหงกับแมกนาคาร์ดา คือ ปฐมรัฐธรรมนูญของอังกฤษเริ่มใช้หลักการว่า จะไม่มีการเก็บภาษีโดยไม่มีผู้แทนปวงชนเห็นชอบด้วย (No taxation without representation) ของเรากลับตรงกันข้ามใช้หลักการว่าจะมีผู้แทนปวงชน โดยไม่มีการเก็บภาษี (Representation without taxation) ต้องถึงอย่างนั้นจึงจะเรียกชื่อได้ว่าประชาธิปไตยแบบไทย ไม่ใช่อย่างอื่นที่บางคนแอบอ้างเอาไปเรียกขาน ท่านผู้ฟังอาจตั้งอุกิริณถามข้าพเจ้าได้ว่ามีหลักฐานอะไรที่ข้าพเจ้าจะนำมากล่าวอ้างว่า เมืองไทย สมัยพ่อขุนรามคำแหงมีผู้แทนปวงชน ขอนข้าพเจ้านำมากล่าวโดยอาศัยข้อความในศาลจารึกสองแห่ง แห่งแรกคือ สติขของราษฎรในสมัยนั้นที่จะไปสันกระดิงเรียกพ่อเมืองออกมาพบได้ โดยเฉพาะเมื่อ “เจ็บท้องข้องใจ” คือเดือดเนื้อร้อนใจตามภาษาปัจจุบัน และก็ไม่ต้องสงสัยว่าเมื่อพ่อเมืองออกมาพบลูกเมืองแล้ว มีเรื่องเดือดร้อนเกี่ยวกับการปกครองเป็นประการใด ลูกเมืองย่อมจะขอให้แก้เบาได้ มิฉะนั้น จะให้ไปสันกระดิงเรียกออกมาพบกันทำไม ข้อความอีกแห่งหนึ่งที่ข้าพเจ้าอาศัย

คือ ความในตอนท้ายก็กล่าวว่เมื่อพระครูกรมมหาเถรไม่ขึ้นนั่งเหนือชานหินสวดธรรมแล้ว พ่อขุนรามคำแหงจะขึ้นนั่งเหนือชานหินเพื่อ “ให้ฝูงท่วยลูกเจ้าลูกขุนฝูงท่วยถือบ้านถือเมือง”

ความในตอนท้ายนี้ ข้าพเจ้าเห็นเป็นสำคัญยิ่งนัก เพราะข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยกับคำรับคำราชที่เขียนกันมาว่า ข้อความในตอนนี้เป็นข้อความเกี่ยวกับการที่พ่อขุนรามคำแหงออกขุนนางตามคำปรารภในกฎหมายกรุงศรีอยุธยา เช่น คำปรารภกฎหมายมเหศวรบาลกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การออกขุนนางคงมีการระบุตัวขุนนางและตำแหน่งหน้าที่เฝ้ารับพระราชโองการไว้เป็นพิเศษ ข้อนี้หาได้มีจารึกไว้ในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงไม่ จริงอยู่ ข้อความมักกล่าวถึงลูกเจ้าลูกขุนเป็นเชิงออกขุนนาง แต่ท่านมิได้กล่าวไว้เพียงเท่านั้น ยังได้กล่าวไว้ชัดด้วยว่า ผู้ที่จะมาช่วยกันถือบ้านถือเมืองนั้น มิได้จำกัดแต่เฉพาะลูกเจ้าลูกขุนเท่านั้น แต่ขยายไปถึง “ฝูงท่วย” ด้วย ซึ่งมักกล่าวซ้ำไปถึงสองครั้ง คำว่าฝูงท่วยท่วยซ้ำไว้ครั้งหลังติดต่อกับคำว่า “ถือบ้านถือเมือง” อ่านได้ความว่าเป็นการที่ฝูงท่วยถือบ้านถือเมือง คำว่า ฝูง แปลว่า มาก หวัดๆ เกื่อนอกลาดไปหมด จึงหมายถึง ปวงประชาชน ลูกเจ้าลูกขุนไม่น่าจะมีเป็นฝูงๆ ในอันที่จะอ่านประกอบเป็นฝูงลูกเจ้าลูกขุนได้ คำว่า ท่วย ตรงกับคำว่า ทวย ในปัจจุบัน ซึ่งใช้เป็นคำประกอบคำว่าทวยราษฎร์ เท่านั้น ภาษาไทยไม่มีใช้คำว่าทวยกฎหมาย หรือทวยภาชี มีแต่คำว่าทวยราษฎร์ สมัยสุโขทัยไม่เคยอ่านพบคำว่าท่วยลูกเจ้าลูกขุน ส่วนที่มีไม่เอกนั้นเป็นสำเนียงภาษาเหนือสมัยพ่อขุนรามคำแหง ไม่โทกับไม้ตรีไม่มีเขียน ในศิลาจารึกเขียนไว้แต่ไม้เอกกับไม้จัตวา แต่สำเนียงกลางนั้น ไทยเหนือมักจะอ่านออกเสียงไม้เอก เช่น เพลง ผู้ใหญ่ลี้ที่ว่า สายัณห์ตะวันร้อนนี้ ผู้ใหญ่ลี้ขึ้นมาบักจ้อน ข้าพเจ้าลองให้คนสวนชาวอีสานอ่านสายัณห์ที่ไรออกมาเป็นสำเนียงทุกที เพราะฉะนั้น ทวยจึงกลายเป็นท่วยในภาษาเหนือ ข้อความในศิลาจารึกเองก็กล่าวถึง “ไพร่” เมืองสุโขทัยทั้งชายหญิงอวยทานเพราะ “ฝูงท่วยมีศรัทธาในพระพุทธศาสนา” บ่งชัดอยู่ว่า ท่วย หมายความว่า ไพร่ฟ้าประชากรราษฎร์ทั่วไป ไม่หมายถึงลูกเจ้าลูกขุน ความในศิลาจารึกตอนนี้จะไม่ใช่เรื่องออกขุนนาง

ข้อสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ คำว่าถือบ้านถือเมืองเป็นคำหนักมาก จะใช้ความหมายเกี่ยวกับการออกขุนนางรับพระราชโองการไม่ได้ คำว่าถือของไทยเป็นคำหนัก ใช้กล่าวกันถึงถือสิทธิ ถือดีหรือยึดถือครอบครอง ดังที่ใช้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยสิทธิครอบ

ครอง ทั้งคำว่าบ้านคำว่าเมืองก็เป็นคำหนัก หมายความว่าอำนาจในการปกครองแผ่นดิน ดังที่ตกทอดมาเป็นคำว่า การเมืองหรือนักการเมืองในปัจจุบัน แม้ในศิลาจารึกเองคำว่าตึกก็เป็นคำหนักเหมือนกัน ข้อความเกี่ยวกับการถือผีให้เทพยดาผู้เป็นหลักเมืองกล่าวว่า ขุนผู้ใด “ถือเมือง” สุโขทัยไหว้ไม่ดีพลีไม่ถูก เมืองสุโขทัยล้มหรือ “หาย” ขุนเมืองถือเมืองมีความหมายหนักอย่างไร การที่ผู้ท่วยได้สิทธิถือบ้านถือเมืองจึงหนักยิ่งเท่ากันอย่างนั้น เพราะฉะนั้นเมื่อนำมาใช้กล่าวถึงการที่ผู้ท่วยถือบ้านถือเมืองในศิลาจารึก ส่วนตัวข้าพเจ้าเองจึงเห็นว่าแปลเป็นอื่นไม่ได้ นอกจากหมายถึงการยอมให้ทวยราษฎร์ ตลอดจนลูกเจ้าลูกขุน มีสิทธิมีเสียงในการปกครองบ้านเมืองของตนเอง และที่พ่อเมืองชนิดที่เขาสิ้นกระตือรือร้นเรียกออกไปพบได้นั้น ขอให้ท่านทั้งหลายคิดกันเอาเองก็แล้วกัน ว่าจะไปถือบ้านถือเมืองอยู่คนเดียวโดยอำเภอใจได้อย่างไร

สิ่งสำคัญยิ่งไปกว่า คือ ว่ากันตามสภาพสถานที่อันเป็นที่ตั้งขดานหินหรือพระแท่นมณฑลศิลาบาตรดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ขดานหินนี้มีที่ตั้งอยู่ภายในรั้วรอบขอบชิดในปราสาทราชวัง อันจะเป็นพระที่นั่งสำหรับพระเจ้าแผ่นดินเสด็จออกขุนนางได้เหมือนสมัยต่อๆ มา ตามความในศิลาจารึก ขดานหินตั้งอยู่กลางระหว่างต้นตาลในที่โล่งๆ ไม่มีสิ่งปลูกสร้างเป็นที่ซึ่งปกติทวยราษฎร์ประชุมกันฟังพระสวด ปัจจุบันนี้ปรากฏเป็นเนินปราสาทอยู่กลางระหว่างวัดมหาธาตุกับสระตระพัง สถานที่เป็นที่โล่งเปิดเผยเหมือนทุ่งพระเมรุ เช่นนี้ จึงเป็นที่สาธารณะที่ราษฎรจะไปมาได้โดยสิทธิ์ ก็เมื่อเช่นนั้น หากพ่อเมืองกับลูกเจ้าลูกขุนไปนั่งประชุมถือบ้านถือเมืองกันที่นั่น เหตุใดไพร่ฟ้าหน้าปกธรรมดาจะเข้าไปร่วมถือบ้านถือเมืองด้วยไม่ได้ดังได้กล่าวมา ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าขดานหินพระแท่นมณฑลศิลาบาตรมีความศักดิ์สิทธิ์ เพราะเป็นที่ซึ่งพ่อขุนรามคำแหงนึ่งเป็นประธานในการออกสภาราษฎร ท่านให้ของท่านไว้สำหรับใช้เป็นปฏิบัติประชาธิปไตยในสมัยกรุงสุโขทัยมาอย่างไร บัดนี้ เปรียบประดุจดั่งวาจาสิทธิ์ของพระร่วงเจ้า ขดานหินจึงได้มาประดิษฐานอยู่ภายใต้เศวตฉัตร ณ สถานันตสมาคม อันเป็นที่ประชุมใหญ่ของผู้แทนปวงชนชาวไทยตลอดเวลา ๓๐ ปีมานี้ ขุนผู้ใดกระทำป้อชอบด้วยธรรมดังอันต่อหน้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์นี้ ขุนผู้นั้นจึงมีขึ้นเป็นเบญจนาถ

(ยังมีต่อ)

การศึกษา*

โดย
ดร. ป่วย อิงภากรณ์

๑. จุดมุ่งหมาย

การศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

๑. เพื่อที่จะอบรมนักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีศีลธรรม เป็นพลเมืองดี มีความคิดชอบ ทำชอบ ประพฤติชอบ

๒. ควรจะอบรมนักเรียน รวมทั้งนักศึกษามหาวิทยาลัย ให้รู้จักใช้ความคิด รู้จักบำรุงสติปัญญาให้เฉียบแหลม เพื่อธำรงวิชาการให้แตกฉานและลึกซึ้ง นำมาใช้เป็นประโยชน์แก่ตนและแก่ประชาคม

๓. ฝึกนักเรียนให้สามารถมีความรู้สำหรับใช้ประกอบสัมมาอาชีพะ เลี้ยงชีวิตของตนและครอบครัวได้โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น

การศึกษาอบรมดังกล่าวไม่ได้กระทำอยู่แต่เฉพาะใน โรงเรียน หรือสถานศึกษาเท่านั้น เฉพาะอย่างยิ่งการอบรมในหัวข้อที่ ๑. ควรจะได้มีการอบรมในทางบ้าน ซึ่งมีความสำคัญมาก แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ทุกคนอาจจะบอกว่าเป็นเรื่องทั่ว ๆ กันอยู่แล้ว แต่เนื่องด้วยในสมัยปัจจุบันนี้ ผู้ปกครอง บิดามารดา มักจะโยนความรับผิดชอบไปให้แก่ครูบาอาจารย์หรือรัฐบาล ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ เพราะฉะนั้น จึงขอเน้นว่า การศึกษาอบรมควรมีทั้งทางบ้านและทางสถานศึกษา สถานศึกษาก็แยกออกได้เป็นวัด ตามแบบโบราณ หรือโรงเรียน หรือวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย ในปัจจุบันนี้สถานศึกษาดังกล่าวมีความสำคัญมากขึ้น เฉพาะอย่างยิ่ง เท่าที่เกี่ยวกับวิชาการและ

*บทความนี้เป็นบทบรรยายทางวิชาการ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างวันที่ ๑๕ กรกฎาคม - ๑๐ สิงหาคม ๒๕๐๘ ดังนั้น ขณนี้สถิติข้อมูลต่าง ๆ ตามที่ปรากฏในบทความจึงอาจเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่กระนั้นสาระสำคัญก็ยังคงอยู่อย่างครบถ้วน - บ.ก.

วิชาชีพ ตามข้อ ๒ และข้อ ๓ ผู้ใดได้รับการศึกษาในระดับต่ำกว่าจะต้องได้รับประโยชน์น้อย แต่ยิ่งศึกษาสูงขึ้นไปก็ยิ่งควรจะได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้น แต่ถ้าผู้ใดมีต้นทุนแล้วและบกพร่องในข้อ ๓ คือ ปราศจากความซื่อสัตย์สุจริตและศีลธรรม คุณประโยชน์ที่จะได้รับจากข้อ ๒ และข้อ ๓ ย่อมกลายเป็นโทษ และในบางกรณีย่อมกลายเป็นโทษอย่างมหันต์

หลักการข้างต้นย่อมพึงเล็งไปในด้านบุคคล คือ ตัวของนักเรียนเอง เพราะเชื่อมั่นว่ามนุษย์แต่ละคนมีคุณค่าและศักดิ์ศรีอยู่ในตนเอง ไม่ว่าจะเกิดมาจากตระกูลใดหรือจากสถานที่ใด จากสิ่งแวดล้อมต่ำหรือสูง มนุษย์ทุกคนมีคุณค่าและศักดิ์ศรีอยู่ในตนเอง เรามักจะได้ฟังเสมอว่าควรจะทำอย่างนั้นอย่างนี้เพื่อการศึกษา เพื่อชาติ ผมใคร่จะเน้นว่าการศึกษาคือเริ่มต้นด้วยความสำคัญของนักเรียน และจบลงด้วยความสำคัญของนักเรียน นักเรียนไม่จำเป็นต้องเล่าเรียนเพื่อเห็นแก่ครูหรือแก่โรงเรียน ไม่ใช่หมั่นเรียนเพื่อชาติ หรือแม้แต่เพื่อความรุ่งเรืองของวิชาการ วิชาการนั้นปล่อยให้ไปเป็นไปตามยถากรรมได้ ถ้านักเรียนสนใจในวิชาการเพื่อตนเองแล้ว วิชาการย่อมเจริญรุ่งเรืองได้เอง โดยมีนักเรียนเป็นผู้สืบสายวิชาการ เราควรจะให้การศึกษา มิใช่เพื่อเพียงแต่ให้ได้ชื่อว่า ประเทศไทยมีคนรู้หนังสือ ๘๐-๘๐% แล้ว หรือนักเศรษฐศาสตร์ที่อ้างเสมอว่า เราจะต้องวางแผนพัฒนาการศึกษาให้ประสานเข้ารอยเดียวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจนั้น ผมรู้สึกว่าคุณพูดถูก แต่ยังไม่ถูกทีเดียว ที่ว่าพูดถูกนั้น ก็คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจต้องการคนมีวิชาประเภทต่าง ๆ ระดับต่าง ๆ มาทำงาน ผู้ที่จะทำงานทำได้และเลี้ยงชีวิตได้ด้วยสัมมาอาชีวะก็ควรพยายามศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ เพราะจะได้รับเงินเดือนมาก จึงจะสำเร็จประโยชน์ แต่ที่ผมกล่าวถึงนักเศรษฐศาสตร์ที่อ้างถึงเรื่องแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และแผนการศึกษาโดยไม่คำนึงถึงนักเรียน ว่ายังเข้าใจผิดอยู่นั่นก็เพราะเขามิได้พึงเล็งถึงคุณธรรมและศักดิ์ศรีของมนุษย์ที่เป็นนักเรียนแต่ละคน อาจจะหลงคำนึงบูชาแผนพัฒนาเศรษฐกิจว่า เป็นของศักดิ์สิทธิ์ไปก็ได้

ระบบการศึกษาที่ดีจะต้องพยายามให้นำไปสู่จุดหมายข้างต้น ในเมื่อประโยชน์ส่วนตัวของนักเรียนตรงกันกับประโยชน์ส่วนรวม เช่นในเรื่องการศึกษานี้ ถ้าเราพึงเล็งถึงตัวนักเรียน ประโยชน์แก่ประชาคมก็ไม่ถูกทอดทิ้ง แต่เมื่อใดเราหลงผิดเพ่งเล็งถึงถึงประโยชน์ของประชาคมเป็นจุดเริ่มแรก เราอาจจะดำเนินนโยบายผิดไปได้ และยิ่งนักการ

เมืองพยายามประกาศให้ดำเนินการศึกษาไปอย่างนั้นอย่างนี้ เพื่อประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง หรือแม้แต่เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะในส่วนแคบ เช่น เจ้าหน้าที่การศึกษา หรือครู ผลที่อาจจะกลับกลายเป็นโทษไปได้

ฉะนั้น ในประชาคมที่พิเศษยอดเยี่ยมเป็นอุดมคติ การอำนวยความสะดวกการศึกษาจึงควรจะทำให้ทั่วถึงกัน คือ ควรจะให้นักเรียนแต่ละคนสามารถรับการฝึกฝนอบรมดังกล่าวข้างต้นจนสุดความสามารถ คำว่า “สุดความสามารถ” ในที่นี้ ควรที่จะเป็นความสามารถที่ใช้ความสามารถในทางการเงินของแต่ละคน ผู้ที่เรียนได้เก่งแต่ยากจนก็ควรได้รับการคำจุนทางการเงิน ผู้ที่เรียนเก่งมีสติปัญญาหลักแหลม แต่อยู่ในท้องถิ่นชนบทกันดาร ก็ควรจะได้โอกาสให้ได้รับการศึกษาสูงที่สุดไม่ยิ่งหย่อนกว่าผู้ที่อยู่ในพระนคร เปรียบเสมือนเพชรที่อยู่ในตมต้องงมขึ้นมาให้มีค่าให้ได้ ความสามารถที่กล่าวนี้ หมายถึงความสามารถและความถนัดทางธรรมชาติ บางคนเกิดมามีสมองดีและสติปัญญามาก บางคนก็มีสติปัญญาน้อยต่าง ๆ กัน แม้ว่าจะสิ่งแวดล้อมและการฝึกฝนอบรมจะช่วยได้บ้าง ก็ช่วยได้แต่ในขอบเขตจำกัด จะให้ช่วยได้เสมอกันหาได้ไม่ บางคนถนัดทางการฝีมือ บางคนถนัดทางจิต บางคนชอบศิลปะ บางคนชอบวิทยาศาสตร์ บางคนมีสติปัญญาในทางใช้มือมากกว่าใช้สมอง เป็นต้น ล้วนแต่ต่างกัน ความจริงที่ธรรมชาติสร้างสรรค์มาอย่างนี้ไม่ใช่ว่าจะไม่ดี เป็นของดี ถ้าหากว่าพวกเราเหมือนกันเสียหมด โลกเราย่อมดูพิลึก จะเจียบเหงาไม่สนุกเหมือนเข้าไปดูหนัง ดุก็ไรก็ดูเรื่องเดียวกันทุกที การอำนวยความสะดวกก็จำเป็นจะต้องลดหลั่นกันไป แล้วแต่ละคนเป็นธรรมดา แต่ถ้าจะให้ถึงอุดมคติ ทุกคนควรจะได้รับการศึกษามากแต่ความถนัดของตนจนสุดความสามารถของแต่ละคน

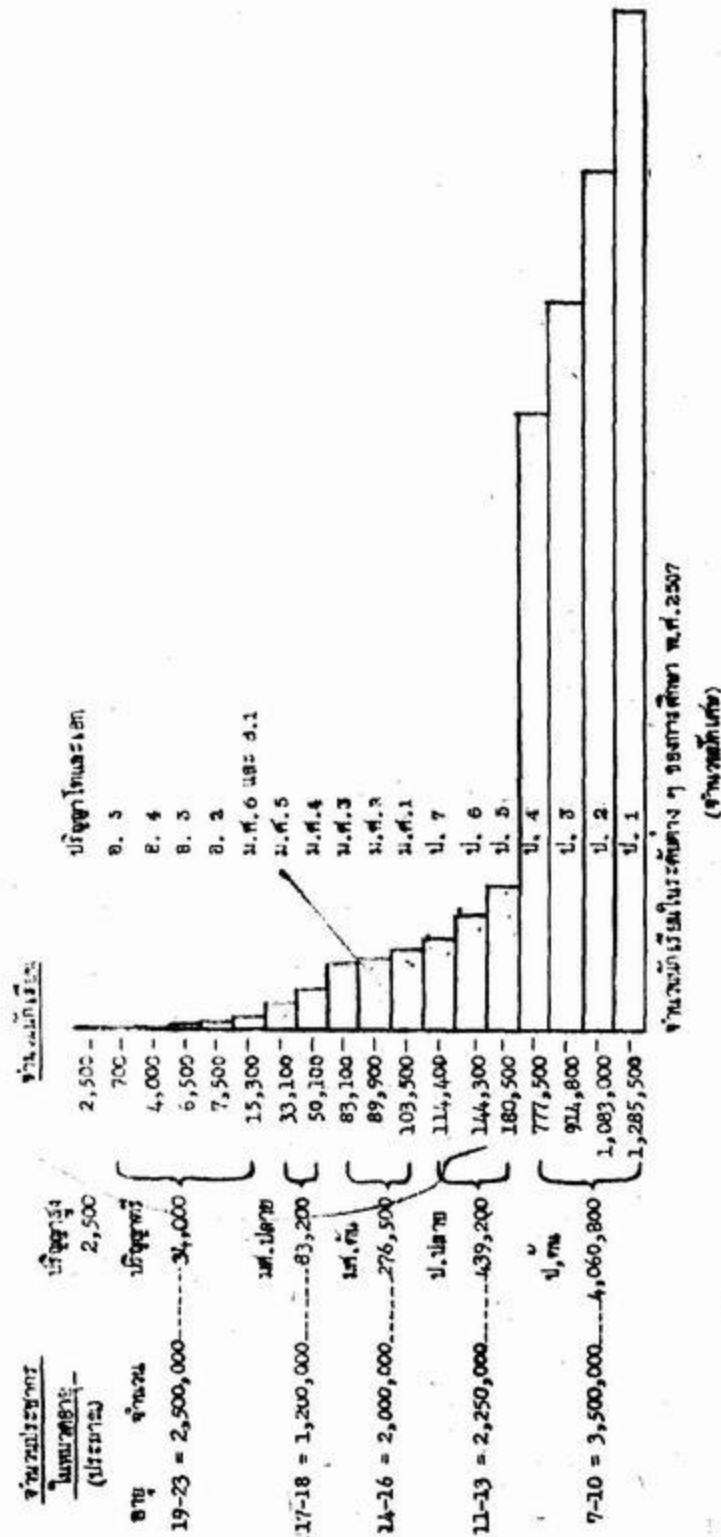
๒. ลักษณะการศึกษาในประเทศไทย ปัญหาและวิธีแก้ปัญหา

เมื่อได้พูดถึงประเทศไทย เราจะกล่าวถึงประเทศไทยว่า เป็นประเทศที่มีอุดมคติที่เป็นสภาพ ideal ดังข้างต้นนั้น ท่านคงจะพูดไม่ได้ ในชั้นนี้ควรจะพิจารณาว่า สภาพของการศึกษาของไทยเราห่างไกลจากอุดมคติเพียงใด

ผมใคร่จะขอเสนอให้ท่านได้โปรดดูภาพเพื่อประกอบความเข้าใจให้ดียิ่งขึ้น

ภาพที่ ๑ แสดงถึงจำนวนนักเรียนในระดับต่าง ๆ ของการศึกษาในปี ๒๕๐๗ และได้แยกให้เห็นเป็นหมวดประถมตอนต้น ประถมตอนปลาย มัธยมศึกษาต้น มัธยมศึกษาปลาย และอุดมศึกษา

ภาพที่ ๑

ในการบรรยายนี้จะได้แยกกล่าวถึงการประถมศึกษา แล้วจึงจะกล่าวถึงมัธยมศึกษาและ
อุดมศึกษาต่อไป

ก. ประถมศึกษา

เด็กทุกคนแทบทั่วราชอาณาจักรต้องบังคับให้เรียนหนังสือชั้นประถมศึกษา ๑ ถึง ๔ ปี แต่อย่างต่ำเข้าปีที่ ๗ จนถึงย่างเข้าปีที่ ๑๕ จึงจะพ้นเกณฑ์ ท้องที่รัฐบาลได้เริ่มประกาศขยายการบังคับให้เรียนถึงชั้นประถมศึกษา ๗ แล้วนั้นมีเพียงไม่กี่แห่ง

กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายที่จะขยายการศึกษาบังคับถึงชั้นประถมศึกษา ๗ ให้ทั่วพระราชอาณาจักรภายในระยะเวลา ๒๐ ปี สืบจากการประชุมเรื่องการศึกษาที่การารามเมื่อปี ๒๕๐๓ ซึ่งที่ประชุมการารามได้เสนอไว้ว่า ควรจะบังคับให้เรียนอย่างน้อยถึงชั้นประถมศึกษา ๗ ภายในเวลา ๒๐ ปี

ในทางปฏิบัติ นักเรียนเป็นจำนวนมากออกจากโรงเรียนไปเด็ดขาดเมื่ออายุพ้นเกณฑ์ หรือเมื่อสำเร็จชั้นประถมศึกษา ๔ แล้ว ขอให้โปรดดูภาพว่า จำนวนนักเรียนระหว่างประถมศึกษา ๔ กับประถมศึกษา ๕ ลดลงต่างกันมากเพียงไร ในจำนวนเด็กที่เริ่มเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา ๑ ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ ร้อยคนมีเหลือเพียง ๔๕ คน ที่เรียนสำเร็จชั้นประถมศึกษา ๔ ใน พ.ศ. ๒๕๐๔ และอีก ๓๐ คนเท่านั้นที่เรียนต่อในชั้นประถมศึกษา ๕ หมายความว่าในระหว่างประถมศึกษา ๑ ถึงประถมศึกษา ๔ หายไป ๕๕ ใน ๑๐๐ และระหว่างประถมศึกษา ๔ กับประถมศึกษา ๕ หายไปอีก ๓๕ ใน ๑๐๐ จำนวนนักเรียนที่ออกชั้นประถมและมัธยมปรากฏอยู่ในตารางหมายเลข ๒ ทางขวาของด้านหน้า ท่านจะเห็นได้ว่าในปี ๒๕๐๔ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ๑ ถึงประถมศึกษา ๔ รวมทั้งประถมศึกษา ๕ ด้วย ออกไปเป็นจำนวนถึง ๕ แสนคนเศษ ทั้งในปี ๒๕๐๗ ก็ยังมีจำนวนเกือบ ๕ แสน ๕ หมื่นคน ผู้ที่เรียนต่อในชั้นประถมศึกษา ๕ ส่วนมากมักจะพยายามเรียนเรื่อยไปอีก ๖ ปี จนจบชั้น ม.ศ. ๓ (ม.๖ เดิม) ในชั้นนี้มักได้ก็ออกจากโรงเรียนเป็นจำนวนมากอีกครั้งหนึ่ง ที่เหลือต่อไปถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ (ม. ๗ เดิม) เพียงส่วนน้อย แต่ความจริงก็เป็นจำนวนหลายหมื่น คือไปภายนอก เมื่อได้มีการขยายการศึกษาบังคับไปจนถึงชั้นประถมศึกษา ๗ ทว่าหรือเกิดทั่วราชอาณาจักรแล้ว คาดได้ว่าเด็กจะออกจากโรงเรียนน้อยลง เมื่อชั้นปีที่ ๕ และคงจะออกไปมาก ๆ ในตอนประถมปีที่ ๗ แต่ในสภาพปัจจุบันยังเป็นดังที่แสดงไว้ในภาพที่ ๒

ภาพที่ ๒

จำนวนนักเรียนประถมและมัธยม
ซึ่งออกจากโรงเรียนไป

ชั้น	พ.ศ. ๒๕๐๔	พ.ศ. ๒๕๐๗
ป. ๓-๔	๕๒๐,๐๐๐	๕๔๗,๕๗๐
ป. ๕	๓๓,๐๐๐	๓๒,๓๕๖
ป. ๖	๓๕,๐๐๐	๘,๔๖๘
ป. ๗	๓๕,๐๐๐	๓,๓๖๗
มศ. ๓	๓๕,๐๐๐	๖,๐๗๗
มศ. ๒	๘,๐๐๐	๒,๒๕๘
มศ. ๓	๓๓,๐๐๐	๓๐,๕๓๕
มศ. ๔	๓๕,๐๐๐	๘,๕๖๖

การบังคับให้เด็กไปเข้าเรียนนั้น ถ้าบิดามารดา ผู้ปกครองเด็กที่อยู่ในเกณฑ์บังคับ ไม่
นำเด็กเข้าโรงเรียน มีโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท ถ้ายังกระทำความผิดซ้ำต่อไปอีกก็อาจจะรับโทษ
จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับกรณีที่รัฐบาล
หรือเทศบาล หรือองค์การบริหารท้องถิ่น ไม่สามารถจัดหาโรงเรียนให้พอกับจำนวนเด็กแล้ว
กฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้ว่ากระไรเลย นับได้ว่าที่เรียกว่า "บังคับ" นั้น เป็นการบังคับฝ่ายเดียว
และมีบางคนในพวกเรา ก็เลยเห็นว่าไม่สู้จะยุติธรรมนัก

ข้อที่ร้าย ก็คือ เด็กในเกณฑ์เกิดมีจำนวนมากกว่าจำนวนที่จะพอหาโรงเรียนเข้าได้ พวก
เราชาวไทยเมื่อจะเปรียบกับชาติอื่น ๆ ในเรื่องลูกมากแล้ว พวกเราไม่แพ้ใคร เฉพาะอย่างยิ่ง
ในท้องไร่ท้องนา และเมื่อที่เรียนเกิดขึ้นไม่ทันกับจำนวนเด็ก การบังคับก็ไร้ผล ในพระนคร
ผู้ปกครองมักจะกระตือรือร้นที่จะให้การศึกษาแก่เด็ก เทศบาลบางที่ก็พยายามจัดให้มีการเรียน
สองผลัด แต่ในบางแห่งก็เกิดใช้วิธี national sport คือใช้วิธีแบบกีฬาเสียงโซด จับสลาเด็ก

ก็ปรากฏว่า เด็กบางคนสามารถจับสลากได้ทุกปี พ้นการศึกษาไปได้ ไม่ต้องเข้าเรียนติดต่อกันเป็นเวลาหลายปี

ท่านทั้งหลาย เมื่อพิจารณาตัวเลขในภาพหมายเลข ๓ จะเห็นได้ว่า ในชั้นประถมตอนต้นนั้น มีนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนถึง ๔ ล้านคนเศษ ในปีการศึกษา ๒๕๐๗ และเมื่อเทียบกับจำนวนเด็กอายุ ๗ ถึง ๓๐ ขวบ จะเห็นได้ว่านักเรียนนั้นมีมากกว่าจำนวนประชากรในเกณฑ์อายุนี้ ผมพูดเมื่อก่อนไม่ชัดกับตัวเลขนี้ เพราะเหตุว่านักเรียนในประถมต้นนั้น เป็นนักเรียนที่อายุมากกว่า ๓๐ ขวบ เรียนตกชั้นบ้าง มาเข้าโรงเรียนที่หลังบ้างก็เป็นอันมาก แท้จริงนั้น เด็กอายุ ๗ ขวบไปเข้าโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพระนครและชนบทแล้ว ไม่สามารถเข้าได้ มีเป็นจำนวนพันๆ ปรากฏการณ์ที่เคยทราบมาแน่ชัด ก็คือว่ามีผู้ปกครองเด็กไปขอให้อำเภอหรือเทศบาลช่วยจัดการให้เด็กเข้าโรงเรียนให้ได้ เพราะมีฉะนั้นจะถูกปรับ เทศบาลบอกว่าไม่เป็นไร หรอก ๗ ขวบนะไม่มีใครเข้าได้หรอก รอไปอีกปีค่อยสมัครมาใหม่ อย่างนี้เป็นต้น

เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนได้แล้ว เด็กก็ยังต้องเสียโชคอีก คือ อาจจะไปได้ครูที่มีคุณวุฒิ หรือครูที่ไม่มีคุณวุฒิ ตามชนบทนั้นมักจะพบแต่ครูที่ไร้คุณวุฒิ ตามบ้านนอกโรงเรียนมักจะไม่มีความอุปกรณ์การสอนหรือการเรียน หรือบางทีมีแต่ไม้พ้อ สมุดหนังสือก็แพงเกินกำลังผู้ปกครอง อาหารกลางวันก็ยากไร้ เครื่องแบบก็เป็นเรื่องที่ต้องฝันชื่อ และระยะทางระหว่างโรงเรียนกับบ้าน บางทีก็เป็นอุปสรรคอันสำคัญ ในพระนครและเมืองอื่น ๆ โรงเรียนอาจจะมีอุปกรณ์ดีกว่า และผู้ปกครองก็อาจจะยินดีเสียสละให้เด็กได้รับการศึกษาดี แต่นักเรียนที่สมัครใจเรียนนั้น ก็ยังมีจำนวนมากที่จับสลากไม่ได้

อุปสรรคใหญ่สำหรับเด็กในชนบทได้แก่การขาดเรียน เด็ก ๆ ปกติชอบวิ่งเล่นอยู่ในที่แจ้ง ไม่ชอบเข้าห้องเรียนอยู่เป็นธรรมดา ผู้ปกครองบางคนสมัครที่จะให้บุตรของตนเลี้ยงควายมากกว่าไปโรงเรียน ฝนตกฝนเมื่อใดก็เป็นเหตุพอที่จะให้ยลต่อการเดินทางไปโรงเรียนเที่ยวละหนึ่งกิโลเมตร เป็นต้น การตรวจตราสอดส่องให้เด็กไปโรงเรียนนั้นบางทีก็หย่อนไป บางทีก็ไม่มีเอาเสียเลย ตามกฎที่ใช้บังคับอยู่ เด็กคนใดขาดเรียนจนเข้าห้องเรียนไม่ถึง ๖๐ ในร้อยของจำนวนชั่วโมงที่กำหนดให้เรียน จะถูกห้ามไม่ให้เข้าสอบ และผู้ที่สอบตกด้วยเหตุนี้หรือเหตุอื่น

จะต้องเรียนซ้ำชั้นในการศึกษาต่อไป เด็กที่ซ้ำชั้นก็มักจะเกรงไม่ยอมเรียนร่วมกับเด็กใหม่ เพราะถือว่าต่ำกว่า และไม่ยอมอ่อนน้อมต่อข้อบังคับซึ่งเป็นประวัติก่อกำเนิดและซึ่งทำให้ตนขายหน้า ฉะนั้น จะเห็นได้ว่ามีเด็กตกชั้นประถมปีที่หนึ่งมากผิดปกติ ผมไม่ได้นำตัวเลขมาแสดงในที่นี้ แต่ว่าเป็นจริงตามนี้ สำหรับในปีหลังๆ นี้ ผมใคร่จะเรียนว่า มีเด็กตกชั้นน้อยกว่าปีก่อนๆ ก็จริง แต่ยังเป็นจำนวนมาก ผู้ใหญ่น่าจะถามตนเองว่าการลงโทษเด็กแบบนี้ ชอบธรรมแล้วหรือ

ในบางโรงเรียนในชนบท ครูทั้งที่มีวุฒิและไม่มิต้องสอนพร้อมๆ กันคนละหลายชั้น เพราะมีครูไม่พอ เงินเดือนแต่ละคนอาจไม่เกิน ๕๐๐ บาท ในลักษณะการเช่นนี้จะพูดถึงสมรรถภาพ หรือความเสียสละหรือความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ที่ย่อมปราศจากความหมาย เฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเป็นที่แน่ใจว่า ไม่ค่อยจะมีใครมาตรวจตราว่ากล่าว

การที่เด็กเข้าเรียนชั้นประถมปีที่ ๑ ร้อยคน เรียนต่อประถมปีที่ ๕ เพียงประมาณสิบคน เช่นนี้ แสดงว่าความพยายามจัดการศึกษานี้ปราศจากผลเสียเป็นอันมาก เพราะจะหวังให้เด็กเหล่านี้รู้หนังสือเป็นการถาวรย่อมเป็นไปได้

ถ้าจะพยายามแก้ปัญหาประถมศึกษาข้อที่เห็นได้ชัด ก็คือ เราขาดแคลนโรงเรียน ขาดอุปกรณ์ ขาดครูและขาดครูวุฒิ ผู้ปกครองและนักเรียนในที่ที่ยากแค้นต้องการความช่วยเหลือในด้านสมุดหนังสือ ดินสอ เลื่อยผ้า และในบางกรณีก็อาจจะช่วยไปถึงอาหารกลางวันและการขนส่ง ทั้งหมดนี้แสดงว่ารัฐบาลจำเป็นต้องทุ่มเทเงินเพื่อประถมศึกษาอีกมาก แต่การจ่ายเงินโดยขาดสติและความรอบรู้ย่อมเป็นการจ่ายสูญ ถ้าขาดการวางแผน การตรวจตรา การบังคับให้เด็กไปเรียนจริงๆ แล้ว เงินก็สูญเปล่า ผมมีความเห็นว่า ระบบประถมศึกษาบังคับ ๕ ปีนี้ น่าจะปรับปรุงให้ดีขึ้น ให้รัดกุมเสียก่อน ก่อนที่เราจะก้าวไปขยายระบบบังคับไปถึง ๘ ปี แต่แน่ละเราจะต้องพยายามให้ได้ใช้ระบบบังคับ ๘ ปี โดยเร็วที่สุดที่จะเร็วได้ตามกำลังเงิน เช่น พยายามเริ่มขยายงานใน ๕ ปี เป็นต้น ในระหว่างนี้เราจำเป็นต้องส่งเสริมให้เด็กไปเข้าโรงเรียน วิชิตลงโทษให้ซ้ำชั้นนั้นน่าจะพิจารณาว่าควรจะเลิกไหม เพราะเหตุว่าเด็กก็ต่าง ๆ กัน บางคนก็เติบโตด้วยสติปัญญาเร็วกว่าคนอื่น แต่บางคนก็เติบโตช้า ถ้าหากว่าเราลงโทษให้ซ้ำชั้นแล้ว เกอ

แล้วแกไม่มาโรงเรียน หนีโรงเรียนไป ก็เท่ากับว่าเราสามารถให้แกมาโรงเรียนเพียง ๑ ปี ถ้าหากว่าเรายอมให้แกขึ้นชั้นไปบ้าง ผ่อนผันค่อยๆ ปรานีปราศรัยไปแล้ว แกก็ไม่มี ความละอาย ในการที่แกต้องตกชั้น ผมพูดถึงเด็กอายุ ๗ ขวบถึง ๑๐ ขวบ ถ้าเช่นนั้นละก็ยังมีหวังว่าแกอาจจะอยู่ในโรงเรียนได้ถึง ๔ ปี อย่างนั้นจะไม่ดีกว่าหรือ ผมเข้าใจว่าจะถูกหลักจิตวิทยาเด็กมากกว่า ผมเสนออีกข้อหนึ่งว่า ควรจะมีเจ้าหน้าที่คอยช่วยเหลือและสนับสนุนให้ครูต่าง ๆ ทำการสอนจริงๆ จังๆ และสนับสนุนให้ผู้ปกครองดูแลส่งเด็กของตนไปโรงเรียนโดยสม่ำเสมอ เงินเดือนครูก็น่าจะได้พิจารณาขึ้นให้ดีขึ้น และควรจะมีวิธีการอันแยบคาย ส่งเสริมให้ครูพยายามหาความรู้เพิ่มขึ้น เฉพาะอย่างยิ่งในชนบท ในระหว่างที่เรายังไม่สามารถขยายการประถมศึกษาบังคับออกไปเป็น ๗ ปี เช่นนี้ เมื่อเด็กมาอยู่ครบ ๔ ปี สำเร็จประถมปีที่ ๔ ไปแล้ว น่าจะชักจูงโดยเจ้าหน้าที่การศึกษา ทางท้องถิ่นให้มีการชุมนุมกันอ่านหนังสือ ให้มีห้องสมุดขึ้น ให้มีการชุมนุมในเวลาว่างงาน สำหรับฟื้นฟูหนังสือที่เก่ายาลงจะลืมนั่นไป อย่างนั้นคงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่จำต้องออกจากโรงเรียนไปเพียงชั้นประถมปีที่ ๔

(ยังมีต่อ)

ผู้เก็บตก

ฉบับพิเศษสุด

- ข้อสอบถามว่า กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันบัญญัติให้ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ในกรณีใดบ้าง
- ผู้เข้าสอบตอบ ๑. เปลี่ยนแปลงการปกครองตามระบอบรัฐธรรมนูญตามมติของสภาผู้แทนราษฎร
๒. ในกรณีที่ต้องปฏิบัติตามกฎหรือขอบเขต เรียกว่า วินัย
๓. กรณีอื่น ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนทั้ง หน้าที่ทั่วไปและหน้าที่ในกองบำเหน็จบำนาญที่ พ.ร.บ. นี้กำหนดให้ออกเป็นกฎ ก.พ. ให้คะแนนเท่าไรครับ ?

“สิงหาราช”

.....เกิดวินัย

เพื่อนผมมาหา ดูหน้าตาแจ่มใสกว่าทุกคราว บอกว่าจิตใจ
ที่ได้ยาฝึบอภรรักษ์โรคลูกน้องในที่ทำงานให้หายมาทำงานสายและ
กลับก่อนเวลาได้ ผมเลยบอกว่าก็ดีหรือก จะทำให้ที่ทำงานของ
นายเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้น ไม่มีการผลุบ ๆ โผล่ ๆ เข้า ๆ ออก ๆ
นอกเหนือเวลาอันควร แต่เอ.....นายจำพระราชนิพนธ์ของในหลวง
รัชกาลที่ ๖ ซึ่งพระองค์ได้ทรงไว้ในหนังสือหลักราชการได้ไหม ?
ผมเปิดหนังสือให้เพื่อนอ่านได้ความว่า.....

“.....ความซื่อตรงต่อหน้าที่แปลว่าอะไร บางทีจะได้รับคำตอบต่างๆ กันอย่าง
น่าอัศจรรย์ทีเดียว บางคนก็น่าจะตอบว่า ไปออฟฟิศทุกวัน ตรงตามเวลา ไม่ขาดและไม่ช้า
ซึ่งก็ต้องยอมรับว่าเป็นอันใช้ได้ส่วนหนึ่ง แต่จะต้องขอลงถามต่อไปว่า เมื่อไปถึงออฟฟิศแล้วนั้น ไป
ทำอะไร ? ถ้าเพียงแต่ไปนั่งสูบบุหรี่คุยกับเกลอลังเรื่องเบ็ดเตล็ดต่างๆ มินินทนายของตัวเอง
หรือนินทาคนอื่น เป็นต้น หรืออ่านหนังสือพิมพ์ หรือเขียนคอร์เรสปอนเดนซ์ ส่งไปลงหนังสือ
พิมพ์ค่าคนเล่น ดังนั้นนับว่าไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่ เพราะที่ออฟฟิศไม่ใช่ที่สำหรับไปนั่งกับเพื่อน หรือ
สำหรับค่าคนเล่น ที่ออฟฟิศเป็นที่สำหรับทำงานการ และถ้าไปออฟฟิศไม่ได้ทำแล้วก็เท่า
กับไม่ได้ไป.....”

อ่านยังไม่ทันจบ เพื่อนก็รำพึงออกมาด้วยน้ำเสียงที่บ่งบอกความเจ็บช้ำ ซึ่งต้อง
ตกมาเป็นผู้รับผิดชอบบังคับบัญชาคนว่า “อนิจจา วันหนึ่งๆ ลูกน้องเรากงมาทำงาน
กันไม่ถึงครึ่งกอง.....”

“บางใบไม้”

ข้อสอบแบบปรนัยสำหรับข้าราชการ

นนทนา เพือกผ่อง

กองวิชาการและสอบได้ สำนักงาน ก.พ.

(ต่อจากฉบับที่ ๘)

ท่านผู้อ่านได้อ่านเรื่องข้อสอบแบบปรนัยมาถึงชนิดต่าง ๆ ของข้อสอบแบบให้เลือกตอบบางชนิดแล้ว คงจะเห็นต่าง ๆ แล้วว่าข้อสอบแบบให้เลือกตอบก็ยังแบ่งออกเป็นประเภทย่อยๆ เรียกชื่อต่างๆ กัน ตามลักษณะของตัวคำถามหรือตัวเลือก อย่างไรก็ตาม ข้อสอบแบบให้เลือกตอบนี้ไม่ว่าจะเป็นแบบคำถามคำตอบมาตรฐานแบบประโยคบอกเล่าหรือแบบกำหนดเหตุการณ์ขึ้น แล้วตั้งคำถามหลาย ๆ คำถามจากเหตุการณ์นั้น (ซึ่งบางท่านอาจจะเรียกปัญหาแบบนี้ว่าปัญหาตุ๊กตา ก็ไม่ผิด) ย่อมจะต้องมีความเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่ง คือ มีคำตอบให้เลือกข้อละ ๔-๕ คำตอบ สำหรับคำตอบที่มีไว้ให้ผู้สอบเลือกตอบคำถามละ ๔-๕ คำตอบนี้ ต่อไปผมจะขอเรียกสั้นๆ ว่า “ตัวเลือก”

ได้กล่าวถึงแบบย่อยๆ ของข้อสอบแบบเลือกตอบไว้ ๓ แบบย่อยแล้ว คิดว่าท่านผู้อ่านคงจะเห็นแล้วว่าการออกข้อสอบนั้นเราสามารถจะพลิกแพลงได้หลายวิธีนัก ใครจะใช้แบบใดก็ได้ ไม่มีข้อห้ามเอาไว้

ในวารสารฉบับนี้ จะได้นำท่านผู้อ่านไปสู่แบบย่อยๆ ของข้อสอบปรนัยแบบเลือกที่ถูกที่สุดต่อไป

๔) แบบคำตอบชุดเดียว (Single set of Alternatlives, Multiple Problems)

ข้อสอบแบบนี้เรามีตัวให้เลือกเพียงชุดเดียวเท่านั้น แล้วมีคำถามหลายๆ คำถามให้ตอบ การตอบก็ให้เลือกเอาตัวเลือกที่กำหนดให้ขึ้นเพียงอันเดียวตอบสำหรับคำถามหนึ่งๆ ข้อ

สอบแบบนั้นๆ แล้วคล้ายๆ กับข้อสอบแบบจับคู่ (ซึ่งจะกล่าวต่อไป) ตัวอย่างของข้อสอบแบบ
 นพธำมรงค์ข้างล่างนี้

“สำหรับคำถามข้างล่างนี้จงตอบข้อ.....

- ก. ถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นในสมัยกรุงสุโขทัย
 - ข. ถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา
 - ค. ถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นในสมัยกรุงธนบุรี
 - ง. ถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์”
๑. สร้างเจดีย์มหาธรรมราชโลกแห่งแรกในเมืองไทย
 ๒. อะแซห่วนักขุดตัวเจ้าพระยาจักรี
 ๓. เสียกรุงแก่พม่าเมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๐
 ๔. การปราบกบฏเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์
 ๕. เสียเขาพระวิหารให้แก่เขมร
 ๖. ได้รับคำสถาปนาพุทธลักษณะหยาบฝ่ายพุทธานุภาพ
 ๗. การแต่งตั้งราชทูตไปเจริญทางสัมพันธไมตรีกับพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๖ แห่งฝรั่งเศส
 ๘. การแต่งหนังสือขุนช้างขุนแผน
 ๙. การประดิษฐ์อักษรไทย
 ๑๐. มีพระมหากษัตริย์ปกครองเพียงพระองค์เดียว

การใช้คำตอบชุดเดียวสำหรับข้อสอบหลายๆ ข้อนั้น ยังใช้ได้ดีสำหรับข้อ
 สอบทุกวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเราต้องออกข้อสอบหลายๆ ข้อ เราอาจจะใช้ผลการสอบ
 สำหรับข้อสอบแบบนี้เป็นเครื่องระดับสติปัญญา (เชาว์) ได้อีกด้วย การใช้คะแนน
 สอบเป็นเครื่องระดับสติปัญญา ในประเทศสหรัฐอเมริกานิยมใช้สำหรับสอบคัด
 เลือกข้าราชการชั้นผู้น้อย โดยเฉพาะข้าราชการระดับเสมียนพนักงาน

ตัวอย่างของการใช้ข้อสอบชนิดนี้กับข้อสอบภาษาอังกฤษ

“จงตอบข้อ.....

- ก. ถ้าตัวอักษรตัวแรกของคำนั้นอยู่ระหว่าง A และ F
- ข. ถ้าตัวอักษรตัวแรกของคำนั้นอยู่ระหว่าง G และ L
- ค. ถ้าตัวอักษรตัวแรกของคำนั้นอยู่ระหว่าง M และ R
- ง. ถ้าตัวอักษรตัวแรกของคำนั้นอยู่ระหว่าง S และ Z

1. is the liquid used with the pen.
2. The..... is the opposite sex of the king.
3. Bangkok is the..... of Thailand.
4. is the father's father.
5. The..... is the place where boys and girls go to study.
6. The fish lives in the.....
7. The birds..... in the air.
8. is the sweet product from the bees.
9. The..... is the man who makes suits and shirts.
10. The..... is the equal sides rectangular.

๕) แบบตัวเลือกผิดหรือถูกโดยสมบูรณ์ (Absolute Alternatives)

ข้อสอบแบบนี้ความจริงแล้วมีตัวเลือกที่ผู้สอบจะต้องอ่านอย่างจริงจัง ๆ เพียง ๓ ตัวเลือกเท่านั้น ส่วนตัวเลือกที่ ๔ โดยปกติก็มีอยู่เหมือนกัน แต่เป็นตัวเลือกที่ผู้สอบไม่ต้องใช้ความคิดเท่าใดนัก ผู้สอบจะต้องพิจารณาตัวเลือก ๓ ตัวข้างต้นให้ละเอียดเสียก่อน แล้วตัดสินใจว่า ในตัวเลือกข้างต้น ๓ ตัวเลือกนั้น มีตัวเลือกใดถูกบ้าง ถ้าตัวเลือกใดเป็นตัวเลือกที่ถูกก็ตอบตัวเลือกนั้น แต่ในบางกรณีตัวเลือกทั้ง ๓ ตัวที่กล่าวมานั้น อาจจะมีถูกทั้งหมด หรือผิดทั้งหมดก็ได้ ดังนั้น ในกรณีที่ตัวเลือกที่ ๓-๔ ถูกทั้งหมด ผู้สร้างข้อสอบก็จะต้องใส่ตัวเลือกที่ ๔ ว่า "ถูกหมดทุกข้อ" หรือ "ที่กล่าวมาแล้วถูกหมด" หรือ "ถูกทุกข้อ" อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

ในอีกกรณีหนึ่งซึ่งอาจเป็นไปได้ก็คือตัวเลือกทั้ง ๓ ตัวแรกนั้นไม่มีตัวเลือกใดถูกเลย เมื่อเป็นเช่นนั้นตัวเลือกที่ ๔ ก็ควรจะเป็น "ผิดทุกข้อ" หรือ "ที่กล่าวมาแล้วผิดหมด" หรือ "ผิดหมดทุกข้อ" อะไรทำนองนี้

การใช้ข้อสอบแบบนี้มีข้อพึงระวังอยู่ว่า ควรจะมีหลาย ๆ ข้อ มิใช่มีมาเพียงข้อสองข้อแล้วคำตอบที่ถูกต้องเป็นตัวเลือกที่ ๔ หมด หากเป็นเช่นนั้นแล้วผู้สอบจะได้ เพราะการที่เห็นรูปของคำตอบผิดไปจากข้ออื่น ๆ โดยเฉพาะผู้ที่ไม่รู้คำตอบเลยเขาจะต้องเดาแน่ ๆ และอาจจะเดาถูกเสียด้วย

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของข้อสอบแบบตัวเลือกสุดท้ายเป็นแบบ “ถูกทุกข้อ”

๑. วันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันหนึ่ง เพราะเป็นวันที่พระพุทธเจ้า
 - ก. ประสูติ
 - ข. ตรัสรู้
 - ค. ปรีชาญาณ
 - ง. ถูกทุกข้อ
๒. ข้อต่อไปนี้เป็นชื่อใด เป็นวีรสตรีของไทย
 - ก. ท้าวเทพสตรี
 - ข. ท้าวสุรนารี
 - ค. ท้าวศรีสุนทร
 - ง. ถูกทุกข้อ
๓. เมื่อหิววอดระบาศ ควรปฏิบัติอย่างไร
 - ก. บิดอาหารให้มิดชิดอย่าให้แมลงวันตอม
 - ข. รับประทานแต่อาหารที่สุกใหม่ ๆ
 - ค. งดดื่มน้ำเย็น
 - ง. ถูกทุกข้อ
๔. อาหารต่อไปนี้เป็นอาหารที่ให้โปรตีน
 - ก. นม
 - ข. เนื้

- ค. ถูกล้าง
ง. ถูกทุกข้อ
๕. คุณสมบัติของกรดได้แก่
ก. มีรสเปรี้ยว
ข. มีฤทธิ์กัด
ค. เมื่อละลายน้ำให้ไฮโดรเจนไอออน
ง. ถูกทุกข้อ

ข้อสอบทั้ง ๕ ข้อข้างต้นนั้น ท่านผู้อ่านอาจจะประหลาดใจว่า หากเราใช้ข้อสอบแบบนี้แล้วผู้สอบจะมีได้คะแนนเต็มหมดหรือไม่ เพราะทุกข้อมีคำตอบเหมือนกันหมด คือ “ถูกทุกข้อ” ความข้องใจนั้นขอเรียนว่าผมตั้งใจให้เป็นอย่างนั้นเอง แต่เวลาเราจะใช้ข้อสอบแบบนี้จริงๆ แล้ว เราจะต้องให้คำตอบที่ถูกต้องเป็นต้นฉบับอยู่ด้วย ไม่ใช่ใช้ “ถูกทุกข้อ” ดังเช่นตัวอย่างทั้งหมด

ท่านผู้อ่านไม่ต้องใช้สมองมากนักในการทดลองตอบปัญหาห้าข้อข้างต้นมาแล้ว คราวนี้ลองทดลองคิดปัญหา ๕ ข้อข้างล่างนี้ดูบ้างว่าจะหาคำตอบง่ายเหมือนข้างต้นหรือไม่

๑. $.025 \times .025 = ?$

- ก. $.025/4$
ข. $5 \times .000125$
ค. $.001373$
ง. ไม่ถูกเลย

๒. $\frac{1}{4} \div \frac{1}{8} = ?$

- ก. $\frac{1}{32}$
ข. $\frac{1}{2}$
ค. 4×8.5
ง. ไม่ถูกเลย

๓. $\frac{2}{7} \times \frac{3}{7} = ?$

ก. $\frac{(2^2 + 2)}{(6^2 + 3^2 + 2^2)}$

ข. $2 \times \frac{7}{3} \times 7$

ค. $2 \times \frac{3}{7}$

ง. ไม่ถูกเลย

๔. รากกำลังที่สอง (square root) ของ 0.09 จะมีค่าใกล้เคียงกับ

ก. 0.03

ข. 0.095

ค. 0.003×100

ง. ไม่ถูกเลย

๕. $15 = 75\%$ ของ.....

ก. $3(15) \div 4$

ข. $15 + \frac{30}{4}$

ค. $6 \times \frac{15}{4.5}$

ง. ไม่ถูกเลย

(ยังมีต่อ)

ประโยชน์ทั้งหลายย่อมล่องเลบคนผู้ทอดทิ้งการงาน ด้วยอ้างว่า หนานัก
ร้อนนัก เป็นนัก

พุทธศาสนสุภาษิต

กฎหมาย

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๔๘๗
ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งข้าราชการตุลาการสามัญที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกระทรวงยุติธรรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ และ
มาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๔๘๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กระทรวงยุติธรรม

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๐๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
ฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๔๘๗

ข้อ ๓ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการตุลาการสามัญ ดังต่อไปนี้

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น

เทียบกับตำแหน่ง

ผู้ช่วยพยาบาลจัตวา	เสมียนพนักงาน
พยาบาลจัตวา	"
ครูจัตวา	"
พนักงานพิมพ์ดีดจัตวา	"
พนักงานบัญชีจัตวา	"
พนักงานสถานพินิจจัตวา	"
พนักงานยึดทรัพย์ตรี	ประจำแผนก
รองจำสาคตรี	"
จำสาคตรี	"
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตรี	"
แม่บ้านตรี	"
อนุศาสนาจารย์ตรี	"
ครูตรี	"
นักบัญชีตรี	"
พยาบาลตรี	"

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น	เทียบกับตำแหน่ง
พนักงานสังคมตรี	ประจำแผนก
พนักงานคดีตรี	”
พนักงานคุมประพฤติตรี	”
รองจำศาลโท	หัวหน้าแผนก
จำศาลโท	”
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โท	”
หัวหน้าธุรการสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตร	”
ครูโท	”
นักบัญชีโท	”
ทันตแพทย์โท	”
นายแพทย์โท	”
พนักงานสังคมโท	”
พนักงานคดีโท	”
พนักงานคุมประพฤติโท	”
ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัด	”
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง	”
จำศาลเอก	หัวหน้ากอง
เลขานุการ ก.ต.	”
นายแพทย์เอก	”
นายแพทย์พิเศษ	ผู้อำนวยการกอง
ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง	”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๕

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๘๐ วันที่ ๒๐ ก.ย. ๒๕๐๕

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๕๓๘ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๐๗
ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาพนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์จาก
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๔) และมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๐๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กระทรวงทบวงกรมฝ่ายพลเรือน

ข้อ ๒ ส่วนราชการใดจะให้ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ระบุไว้ในกฎ ก.พ. นี้ บรรจุในตำแหน่งใดให้เป็นไปตามที่ ก.พ. จะได้อนุมัติ

ข้อ ๓ การบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ระบุไว้ในกฎ ก.พ. นี้ เข้าเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามข้อ ๒ โดยจะให้ได้รับเงินเดือนในชั้น อันตบ และขั้นใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาพนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์จากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตามหลักสูตรที่ ก.พ. รับรอง โดยมีกำหนดเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีต่อจากประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือเทียบเท่า จะบรรจุเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานวิทยาศาสตร์จัดทำได้ไม่สูงกว่าชั้นจัตวา อันตบ ๓ ชั้น ๖๕๐ บาท

(๒) ผู้ได้รับประกาศนียบัตรดังกล่าวใน (๑) ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัตวาในตำแหน่งที่ ก.พ. อนุมัติให้ใช้ประกาศนียบัตรวิชาพนักงานมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสามปี และดำรงตำแหน่งพนักงานวิทยาศาสตร์จัดวายุ่ตลอดเวลานั้น จะบรรจุเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานวิทยาศาสตร์ได้ไม่สูงกว่าชั้นตรีอันตบ ๑ ชั้นค่า

ข้อ ๔ การบรรจุผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ระบุไว้ในกฎ ก.พ. นี้ ให้ดำเนินการโดยวิธีการสอบคัดเลือกหรือคัดเลือก การตั้งกรรมการเพื่อดำเนินการ หลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือก ให้เป็นไปตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๐๗ หรือกฎ ก.พ. ฉบับที่จะประกาศใช้แทนต่อไป เว้นแต่การสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุตามข้อ ๓ (๒) ให้เป็นไปตามหลักสูตรและวิธีการสอบคัดเลือกที่ ก.พ. จะได้อนุมัติ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๘

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๘๗ วันที่ ๑ ต.ค. ๒๕๐๘

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๕๔๐ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗

ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรมที่ดิน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๑๘ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗

ข้อ ๓ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือน และให้กำหนดตำแหน่งซึ่งเป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น	เทียบกับตำแหน่ง	เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชา
ช่างพิมพ์จตุรา	เสมียนพนักงาน	
พนักงานที่ดินอำเภอจตุรา	„	ที่ทำการที่ดินอำเภอ ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนก
ช่างพิมพ์ตรี	ประจำแผนก	
พนักงานที่ดินอำเภอตรี	„	ที่ทำการที่ดินอำเภอ ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการที่ต่ำกว่าหัวหน้าแผนก
เจ้าพนักงานที่ดินผู้ช่วยตรี	„	
หัวหน้าสายสำรวจที่ดิน	หัวหน้าแผนก	
เจ้าพนักงานที่ดินผู้ช่วยโท	„	
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดโท (สาขา)	„	สำนักงานที่ดินสาขา ในฐานะหัวหน้าแผนก
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดโท	„	สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินสาขา และที่ทำการที่ดินอำเภอที่ขึ้นอยู่ในสำนักงานที่ดินนั้น ในฐานะหัวหน้าแผนก

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น	เทียบกับตำแหน่ง	เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชา
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเอก	หัวหน้ากอง	สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินสาขา และที่ทำการที่ดินอำเภอที่ขึ้นอยู่กับสำนักงานที่ดินนี้ ในฐานะหัวหน้ากอง
ผู้ตรวจราชการกรมที่ดิน	„	
ผู้อำนวยการส่วน	ผู้อำนวยการกอง	ส่วน ในฐานะผู้อำนวยการกอง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๕

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. พิศาลบุตร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๘๗ วันที่ ๑ ต.ค. ๒๕๐๕

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๕๕๓ (พ.ศ. ๒๕๐๕)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๐๑

ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรมแรงงาน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑(๘) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๐๑ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย

ข้อ ๒ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือน ดังต่อไปนี้

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นเทียบกับตำแหน่ง

พนักงานสถิติจัตวา

เสมียนพนักงาน

พนักงานแรงงานจัตวา

”

พนักงานโสตทัศนศึกษาตรี

ประจำแผนก

พนักงานแรงงานตรี

”

สารวัตรแรงงานตรี

”

พนักงานแรงงานโท

หัวหน้าแผนก

สารวัตรแรงงานโท

”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๕

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๘๘ วันที่ ๔ ต.ค. ๒๕๐๕

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๕๔๒ (พ.ศ. ๒๕๐๕)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗

ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในด้านงานปลัดกระทรวง

กระทรวงอุตสาหกรรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๔) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงอุตสาหกรรม

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๑๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗

ข้อ ๓ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนดังต่อไปนี้

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น

พนักงานอุตสาหกรรมเอก
ผู้ตรวจราชการกระทรวง (ชั้น ๒)
นายช่างใหญ่
ที่ปรึกษาทั่วไป

เทียบกับตำแหน่ง

หัวหน้ากอง
รองอธิบดี
รองปลัดกระทรวง
ปลัดกระทรวง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๕

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๕๑ วันที่ ๑๑ ต.ค. ๒๕๐๕

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๕๔๓ (พ.ศ. ๒๕๐๕)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗
ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรมราชทัณฑ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๗๖ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗

ข้อ ๓ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือน และให้กำหนดตำแหน่งซึ่งเป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น

ผู้คุมชั้น ๒
ผู้وبرมชั้น ๒
ผู้คุมชั้น ๑
ผู้وبرมชั้น ๑

เทียบกับตำแหน่ง

เสมียนพนักงาน
,,
,,
,,

เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชา

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น	เทียบกับตำแหน่ง	เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชา
ผู้ควบคุมดูแลจิตวา	เสมียนพนักงาน	
ผู้ช่วยพัศดีจิตวา	„	
พนักงานอบรมจิตวา	„	
อนุศาสนาจารย์จิตวา	„	
ผู้ควบคุมดูแลทวี	ประจำแผนก	
ผู้ช่วยพัศดีทวี	„	
พัศดีทวี	„	
พนักงานอบรมทวี	„	
พนักงานคุมประพฤติทวี	„	
พนักงานอุตสาหกรรมทวี	„	
นักวิชาประมงทวี	„	
ผู้ควบคุมดูแลโท	หัวหน้าแผนก	
ผู้ช่วยผู้ปกครองสถานกักกัน	„	
ผู้ช่วยผู้ปกครองทัณฑสถาน	„	
ผู้ช่วยพัศดีโท	„	
พัศดีโท	„	
พนักงานอบรมโท	„	
ผู้ปกครองสถานกักกัน	หัวหน้ากอง	สถานกักกัน ในฐานะหัวหน้ากอง
		สถานอบรมและฝึกอาชีพ ในฐานะ
		หัวหน้ากอง
ผู้ปกครองสถานอบรมและฝึกอาชีพ	„	ทัณฑสถาน ในฐานะหัวหน้ากอง
ผู้ปกครองทัณฑสถาน	„	
พัศดีเอก	„	
นายแพทย์เอกผู้อำนวยการโรงพยาบาล	„	โรงพยาบาล ในฐานะหัวหน้ากอง
ผู้บัญชาการเรือนจำ	„	เรือนจำ ในฐานะหัวหน้ากอง
ผู้บัญชาการเรือนจำ (ชั้นพิเศษ)	ผู้อำนวยการกอง	เรือนจำ ในฐานะผู้อำนวยการกอง
ผู้อำนวยการส่วน	„	ส่วน ในฐานะผู้อำนวยการกอง

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๘

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๕๑ วันที่ ๑๑ ต.ค. ๒๕๐๘

กฎ ก.พ.

ฉบับที่ ๕๔๔ (พ.ศ. ๒๕๐๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗
ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
เพื่อกิจการอุตสาหกรรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎ ก.พ. นี้ให้ใช้บังคับแก่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม สำนักนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๒๘ (พ.ศ. ๒๕๐๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗

ข้อ ๓ ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้กำหนดเทียบกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือน และให้กำหนดตำแหน่งซึ่งเป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น	เทียบกับตำแหน่ง	เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชา
เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรม	อธิบดี	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรม ในฐานะอธิบดี
รองเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรม	รองอธิบดี	

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๘

(ลงชื่อ) จอมพล ถ. พิบิตติจักร

นายกรัฐมนตรี ประธาน ก.พ.

หมายเหตุ กฎนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๓ ตอนที่ ๘๒ วันที่ ๑๘ ต.ค. ๒๕๐๘

ระเบียบ

ที่ สร ๐๔๐๓/ว. ๘๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๕ กันยายน ๒๕๐๕

เรื่อง การเสนอร่างกฎหมายและการส่งปัญหากฎหมายให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็น

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม)

อ้างถึง หนังสือที่ น.ว. ๓๕/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๐๒ และที่ น.ว. ๑/๒๕๐๕ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๐๕

ตามที่ได้แจ้งระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการเสนอร่างกฎหมาย และส่งปัญหากฎหมายต่าง ๆ ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็น มาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งมาว่า ขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากำลังดำเนินการปรับปรุงการปฏิบัติงานของสำนักงาน ฯ ให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และได้พิจารณาเห็นว่า ร่างกฎหมาย เอกสารเกี่ยวกับร่างกฎหมาย และความเห็นทางกฎหมายของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งไปให้จำนวน ๑๕ ชุดนั้น ยังไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงานของสำนักงาน ฯ ทำให้ต้องเสียเวลาคัดเอกสารเพิ่มเติมอยู่เสมอ จึงใคร่ขอให้ส่งร่างกฎหมาย เอกสารเกี่ยวกับร่างกฎหมาย และความเห็นทางกฎหมายของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นจำนวน ๓๐ ชุด

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วเห็นว่า สำหรับร่างกฎหมายและเอกสารเกี่ยวกับร่างกฎหมาย เมื่อต้องส่งเพิ่มให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นจำนวน ๓๐ ชุด ตามที่ขอมา ก็จะต้องขอให้กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาพร้อมทั้งสำเนาเป็นจำนวน ๖๕ ชุด ส่วนความเห็นทางกฎหมายนั้น กระทรวง ทบวง กรมใดจะขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นก็ต้องส่งสำเนาปัญหาข้อกฎหมายนั้น มาให้เป็นจำนวน ๓๐ ชุด ซึ่ง ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นชอบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) มนูญ บริสุทธี

(นายมนูญ บริสุทธี)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

ที่ สร. ๐๔๐๔/ว. ๘๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๖ กันยายน ๒๕๐๕

เรื่อง การส่งเรื่องไปเพื่อลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม)

ด้วยปรากฏว่า ในการส่งประกาศออกตามความในกฎหมายต่าง ๆ ไปเพื่อขอให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี นำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษานั้น ส่วนราชการบางแห่งส่งต้นฉบับ และส่วนราชการบางแห่งส่งสำเนา ซึ่งหัวหน้าแผนกหรือหัวหน้ากองรับรอง ไปเพื่อประกาศราชกิจจานุเบกษา ทำให้เกิดการถกเถียงในการปฏิบัติราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนราชการที่ส่งสำเนาประกาศ ๆ ไปนั้น บางฉบับปรากฏว่าผิดพลาดในเรื่องตัวอักษร วรรคตอน และตัวอักษร ไม่ชัดเจน ซึ่งอาจทำให้เกิดความผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ ในการนี้ทำให้ต้องติดต่อสอบถามส่วนราชการเจ้าของเรื่องเสียเวลาไปเป็นอันมาก ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติราชการ และอาจเกิดความเสียหายแก่ทางราชการได้ ฉะนั้น เพื่อให้การปฏิบัติราชการได้เป็นไปโดยถูกต้องเรียบร้อยและรวดเร็ว อันจะก่อให้เกิดผลดีแก่ทางราชการ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงใคร่ขอความร่วมมือมายังส่วนราชการที่จะส่งประกาศ ซึ่งออกตามความในกฎหมายต่าง ๆ ไปเพื่อขอให้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ได้โปรดส่งต้นฉบับหรือสำเนาซึ่งผู้มีอำนาจลงนามได้ลงนามในประกาศ ๆ พร้อมกับสำเนารวมค่าอีก ๑ ชุด ไปเพื่อดำเนินการด้วย

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) มานู เบริสทุช
(นายมนูญ เบริสทุช)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองประกาศิต

ด่วนมาก

ที่ สร. ๐๔๐๑/ว. ๘๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๖ กันยายน ๒๕๐๕

เรื่อง การขอพระราชทานของข้าราชการสตรีโดยไม่ขอรับเงินเดือน เพื่อติดตามสามีซึ่งย้ายไปรับราชการในต่างประเทศ
เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม)

ด้วยสำนักนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า การขอพระราชทานของข้าราชการสตรีโดยไม่ได้รับเงินเดือน เพื่อติดตามสามีซึ่งย้ายไปรับราชการในต่างประเทศนั้น ขณะนี้ยังไม่มียกเว้นบางหลักปฏิบัติไว้โดยเฉพาะ ข้าราชการที่ลาติดตามไปเช่นนี้ ย่อมทำให้ส่วนราชการนั้นขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่จะปฏิบัติงานไป และจะต้องมีผู้ปฏิบัติงานแทน นอกจากนั้น ยังมีสิทธิเกี่ยวกับการนับเวลาราชการ ทางราชการยังคงสงวนตำแหน่งและอัตรารับเงินเดือนไว้ให้ และมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มในฐานะครอบครัวของข้าราชการที่ประจำ ณ ต่างประเทศอีกด้วย เมื่อมีการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นเท่าที่ปฏิบัติกันมาก็ได้อาศัยขอรับอนุมัติจากรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นราย ๆ ไป โดยนาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลามาประกอบ

การพิจารณา กรณีเช่นนี้ อาจเกิดขึ้นเรื่อย ๆ และการลาอาจเป็นเวลานานปีได้ สมควรมีหลักเกณฑ์หรือระเบียบการที่แน่นอนสำหรับยึดถือเป็นหลักปฏิบัติในการส่งอนุญาตให้ลาไว้ จึงขอให้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาหลักเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้เป็นการแน่ชัดต่อไป

คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๐๘ ลงมติให้วางหลักปฏิบัติไว้ว่า การลาราชการในกรณีเช่นนี้ให้อนุญาตให้ลาได้ไม่เกิน ๑ ปี ถ้าไปเกิน ๑ ปี ให้ลาออก แต่เมื่อกลับเข้ามา ถ้าสมัครเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม และมีอัตราตำแหน่งว่าง ก็ให้มีโอกาสได้รับบรรจุเข้ารับราชการก่อนคนอื่น

จึงขอขึ้นบัญชีมาเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) มนูญ บริสุทธิ์
(นายมนูญ บริสุทธิ์)
เลขาธิการคณะกรรมการ

กองกลาง

ที่ สร. ๐๔๐๓/ว. ๕๐

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการ

๗ ตุลาคม ๒๕๐๘

เรื่อง ระเบียบเงินเพิ่มพิเศษเพื่อช่วยเหลือค่าครองชีพข้าราชการและลูกจ้างชั้นผู้น้อย พ.ศ. ๒๕๐๘

เรียน เวียนกระทรวง ทบวง กรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาระเบียบดังกล่าวข้างต้น

ด้วยกระทรวงการคลัง ได้เสนอร่างระเบียบเงินเพิ่มพิเศษ เพื่อช่วยเหลือค่าครองชีพข้าราชการ และลูกจ้างชั้นผู้น้อย พ.ศ. ๒๕๐๘ มาเพื่อดำเนินการ

คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๐๘ ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งได้นำเสนอท่านนายกรัฐมนตรีพิจารณาลงนามในระเบียบดังกล่าวแล้ว ดังสำเนาที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอขึ้นบัญชีมา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) มนูญ บริสุทธิ์
(นายมนูญ บริสุทธิ์)
เลขาธิการคณะกรรมการ

กองนิติธรรม

(สำเนา)

ระเบียบเงินเพิ่มพิเศษ

เพื่อช่วยเหลือค่าครองชีพข้าราชการและลูกจ้างชั้นผู้น้อย

พ.ศ. ๒๕๐๘

โดยทเห็นสมควรให้ข้าราชการและลูกจ้างชั้นผู้น้อย ได้รับเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนเพื่อช่วยเหลือค่าครองชีพ
คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบเงินเพิ่มพิเศษเพื่อช่วยเหลือค่าครองชีพข้าราชการและลูกจ้างชั้นผู้น้อย
พ.ศ. ๒๕๐๘” เรียกชื่อย่อว่า “พ.ช.น.”

ข้อ ๒. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๘ เป็นต้นไป

ข้อ ๓. ในระเบียบนี้

“ข้าราชการ” หมายความว่า ข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กฎหมาย
ว่าด้วยระเบียบข้าราชการอื่น และข้าราชการสังกัดกระทรวงกลาโหม ยกเว้นข้าราชการที่รับราชการประจำในต่าง
ประเทศ

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างประจำรายเดือน ลูกจ้างประจำรายวัน ลูกจ้างประจำรายชั่วโมง
ของส่วนราชการซึ่งรับเงินค่าจ้างประจำตามอัตราที่กำหนดไว้ในงบประมาณรายจ่าย รวมทั้งทุนไปรษณีย์ แต่ไม่รวมถึง
ลูกจ้างที่ทำงานประจำในต่างประเทศ

“เงินเดือน” หมายความว่า เงินเดือนในอัตราที่ได้รับจริง รวมทั้งเงินเพิ่มค่าวิชา(พ.ค.ว.) แต่ไม่รวม
เงินเพิ่มพิเศษอื่นใด

“ค่าจ้าง” หมายความว่า ค่าจ้างรายเดือนที่ตกลงจ้าง และค่าจ้างรายวันหรือค่าจ้างรายชั่วโมง ใน
อัตราปกติที่ตกลงจ้างตามเวลาทำงานที่ส่วนราชการกำหนด เป็นเกณฑ์คำนวณเงินค่าจ้างเป็นรายเดือน

ข้อ ๔. ให้ข้าราชการและลูกจ้างที่ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างไม่เกินเดือนละ ๕๐๐ บาท มีสิทธิได้รับเงิน พ.ช.น.
อีกเดือนละ ๕๐ บาท

เงินเดือนหรือค่าจ้างที่ได้รับตามวรรคแรก ให้ถืออัตราเงินเดือนที่รับจริงรวมตลอดถึงที่ถูกลดโทษลดขั้นเงิน
เดือนหรือค่าจ้างมารับจริงในขณะเบิกจ่ายเงิน พ.ช.น.

ในกรณีที่มีการปรับปรุงอัตราเงินเดือน หรือค่าจ้างประจำปี ผู้มีสิทธิคนใดเบิกเงิน พ.ช.น. เกินสิทธิไป ให้
หัวหน้าส่วนราชการเข้าสังกัดดำเนินการนำส่งเงิน พ.ช.น. ที่เบิกเกินส่งคืนคลังทันที

ข้อ ๕. ในกรณีที่ส่วนราชการกำหนดวันทำงานปกติ ของส่วนกลาง กับส่วนจังหวัดในสัปดาห์หนึ่งแตกต่างกัน
การคำนวณค่าจ้างของลูกจ้าง ให้ถือเกณฑ์อัตราที่ตกลงจ้าง คูณด้วยวันทำงานปกติของแต่ละแห่งเป็นรายเดือน ตามข้อ
เท็จจริงที่ต้องปฏิบัติงานที่ส่วนราชการกำหนด หากปรากฏว่า จำนวนเงินค่าจ้างเกินกว่าเดือนละ ๕๐๐ บาท ก็ไม่มีสิทธิ
ได้รับเงิน พ.ช.น.

ข้อ ๖. ข้าราชการหรือลูกจ้างซึ่งได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างเกินกว่าเดือนละ ๕๐๐ บาท ถูกลดโทษตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ไม่มีสิทธิได้รับเงิน พ.ช.น.

ข้อ ๗. ข้าราชการหรือลูกจ้างซึ่งมีสิทธิได้รับเงิน พ.ช.น. ถ้ารับเงินเดือนหรือค่าจ้างไม่เต็มเดือนเพราะเข้ารับราชการใหม่ ลาหยุดราชการโดยไม่ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้าง ขาดราชการ พักราชการ ดะหรือออกจากราชการในระหว่างเดือน ให้ได้รับเงิน พ.ช.น. ตามส่วนจำนวนเงินเดือนหรือค่าจ้างที่รับจริง

ข้อ ๘. ทหารกองประจำการหรืออาสาสมัคร ดำรงเกณฑ์ซึ่งได้รับเงินเดือนในอัตราของประจำการ แต่ไม่มีฐานะเป็นข้าราชการทหารหรือตำรวจประจำการ ไม่อยู่ในข่ายได้รับเงินเพิ่มพิเศษเพื่อช่วยเหลือค่าครองชีพ

ข้อ ๙. วิธีการเบิกจ่ายเงิน พ.ช.น. ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ ๑๐. ส่วนราชการใดมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้กระทรวงการคลังเป็นผู้วินิจฉัย

ถ้าส่วนราชการนั้นไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัย ก็ให้เสนอคณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๕

(ลงนาม) จอมพล ถ. กิตติขจร
นายกรัฐมนตรี

ที่ สร. ๐๕๐๗/ว ๘

สำนักงาน ก.พ.

๑๓ กันยายน ๒๕๐๕

เรื่อง การรับรองหลักสูตรอนุปริญญาและปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคนิคการแพทย์สาขาเอกซเรย์เทคนิค)
เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม)

ด้วย ก.พ. ได้พิจารณาอนุมัติรับรองหลักสูตรอนุปริญญาและปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคนิคการแพทย์สาขาเอกซเรย์เทคนิค) ของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ว่าเป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีและเป็นปริญญาศรี เพื่อบรรจุเข้ารับราชการได้ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๕๒ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ข้อ ๕ (๑) และ (๒) ตามลำดับ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้กรมในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พันเอก จินดา ณ สงขลา
(จินดา ณ สงขลา)
เลขาธิการ ก.พ.

กองนักเรียนต่างประเทศ

ที่ สร. ๐๘๐๕/ว ๕

สำนักงาน ก.พ.

๖ ตุลาคม ๒๕๐๕

เรื่อง การสอบสวนพิจารณาโทษข้าราชการ

เวียน (เวียน กระหวง ทบวง กรม)

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๘๐๕/ว ๕ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๐๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง ก.พ. ได้ลงมติให้เวียนกระหวง ทบวง กรม ทราบว่า การสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือน ในกรณีที่กระทำความผิดขณะเป็นความผิดทางอาญาคด้วยนั้น กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนได้กำหนดอำนาจหน้าที่และวิธีการสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัยไว้ เป็นส่วนหนึ่ง ค้างหากจากการดำเนินคดีอาญาอยู่แล้ว การสอบสวนพิจารณาโทษทางวินัยจึงไม่จำเป็นที่จะต้องรอฟังผลทางคดีอาญาให้เรื่องล่าช้า นั้น

บัดนี้ มีส่วนราชการบางแห่งหาว่า ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาสั่งไม่ลงโทษข้าราชการผู้ต้องหว่ากระทำความผิดวินัยไปแล้ว โดยเห็นว่าหลักฐานไม่พอที่จะลงโทษได้ แต่ภายหลังศาลได้พิพากษาลงโทษข้าราชการผู้นั้นในทางอาญา ในกรณีที่ต้องหานั้น แต่ให้รอการลงโทษไว้ จะปฏิบัติอย่างไร เรื่องนี้ ก.พ. ได้พิจารณาแล้วลงมติให้เวียนกระหวง ทบวง กรม ทราบเพิ่มเติมว่า มติ ก.พ. ตามนัยหนังสือเวียนดังกล่าว ทั้งคำปรารภและเหตุผลที่ชี้แจงไปมุ่งหมายถึงกรณี ที่การสอบสวนมีพยานหลักฐานฟังได้ว่า ข้าราชการพลเรือนผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยแล้ว ก็ควรจะพิจารณาโทษทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนให้เสร็จสิ้นไปโดยไม่ชักช้า แต่ถ้าสอบสวนทางวินัยยังไม่ฟังไม่ได้ว่า ผู้นั้นกระทำความผิดวินัย กรณีเช่นนี้ ผู้นั้นก็ยังคงอยู่ในฐานะเป็นผู้ถูกฟ้องคดีอาญา หรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาอยู่ ซึ่งถ้าไม่ใช่คดีความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดที่มีกำหนดโทษชนิดลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาทแล้ว แม้ผู้บังคับบัญชาจะเห็นว่า กรณีมีมูลที่สมควรจะไม่ปรากฏชัด มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๘ ก็ยังให้อำนาจผู้บังคับบัญชาสั่งพักราชการเพื่อรอฟังผลทางคดีอาญาได้ ฉะนั้น ในกรณีเช่นนี้จึงสมควรรอการสั่งการเด็ดขาดทางวินัยไว้ก่อนจนกว่าจะทราบผลทางคดีอาญา

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ประวณ ณ นคร

(นายประวณ ณ นคร)

รองเลขาธิการ ก.พ.

รักษาราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.

กองวินัยและเรื่องราว

ด่วนมาก

ที่ กก. ๐๕๐๒/๒๕๔๐๕

กระทรวงการคลัง

๑๑ ตุลาคม ๒๕๐๕

เรื่อง วิธีการเบิกจ่ายเงินเพิ่มพิเศษเพื่อช่วยเหลือค่าครองชีพข้าราชการและลูกจ้างชั้นผู้น้อย (พ.ช.น.)

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาระเบียบเงินเพิ่มพิเศษเพื่อช่วยเหลือค่าครองชีพข้าราชการและลูกจ้างชั้นผู้น้อย พ.ศ. ๒๕๐๕

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้ลงมติให้ใช้ระเบียบเงินเพิ่มพิเศษเพื่อช่วยเหลือค่าครองชีพข้าราชการและลูกจ้างชั้นผู้น้อย พ.ศ. ๒๕๐๕ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๕ เป็นต้นไป ดังสำเนาระเบียบที่ส่งมาด้วย นั้น

โดยที่ข้อ ๘ แห่งระเบียบดังกล่าวกำหนดว่า “วิธีการเบิกจ่ายเงิน พ.ช.น. ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด” กระทรวงการคลังจึงกำหนดวิธีการไว้ดังต่อไปนี้

๑. การเบิกเงิน พ.ช.น. ให้ส่วนราชการที่เบิกจ่ายเงินเดือน หรือค่าจ้างประจำ เบิกรวมมาในฎีกาเบิกเงินเดือน ค่าจ้าง ฯ โดยเขียนหรือพิมพ์รายการเบิกเงิน พ.ช.น. แยกจากรายการเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำเป็นรายอัตรา เช่นเดียวกับการเบิกเงิน พ.ส.ร. หรือ ข.ช. ภาคใต้ แล้วออกยอดรวมไว้ยอดหนึ่งต่างหาก

๒. การเขียนในฎีกาเบิกเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำ ให้แสดงรายละเอียดประกอบการเบิก แนบฎีกาในเดือนที่เบิกครั้งแรก และในเดือนแรกที่เบิกตามบัญชีถือจ่ายเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำปีงบประมาณใหม่

๓. เงิน พ.ช.น. นี้ ให้จ่ายจากเงินงบกลางรายการเงินอุดหนุนช่วยเหลือค่าครองชีพข้าราชการผู้น้อย โดยไม่ต้องมีการจัดสรรเงินมาตั้งจ่าย

๔. หัวหน้าส่วนราชการที่เบิกเงิน พ.ช.น. จะต้องตรวจสอบการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด และเซ็นผู้รับผิดชอบในการเบิกจ่าย

ฉะนั้น โปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) บุญมา วงศ์สวรรค์
(นายบุญมา วงศ์สวรรค์)
ปลัดกระทรวงการคลัง

กองระบบบัญชีและการคลัง
กรมบัญชีกลาง

สิ่งที่จะต้องพิจารณาในการขออนุมัติให้มี ตำแหน่งเพิ่มขึ้นของส่วนราชการต่างๆ

พิศล ณ ถลาง

กองระเบียบข้าราชการ สำนักงาน ก.พ.

ในปีงบประมาณหนึ่งๆ ส่วนราชการต่างๆ จะได้รับงบประมาณ (ประเภทเงินเดือน) หรืออัตราเงินเดือนตำแหน่งต่างๆ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ในจำนวนอัตราเงินเดือนของตำแหน่งต่างๆ นั้น ได้แบ่งประเภทตำแหน่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ ประเภทซึ่งต้องขออนุมัติ ก.พ. ให้มีตำแหน่งนั้นเสียก่อน จึงจะบรรจุและแต่งตั้งตัวบุคคลได้ กับประเภทซึ่ง ก.พ. อนุมัติให้ส่วนราชการนั้นๆ ดำเนินการบรรจุและแต่งตั้งตัวบุคคลตามอัตราเงินเดือนนั้นได้เลยโดยมิต้องขออนุมัติ ก.พ. เฉพาะอัตราเงินเดือนส่วนที่ต้องขออนุมัติ ก.พ. ปีหนึ่งๆ จะมีประมาณ ๕,๐๐๐-๖,๐๐๐ ตำแหน่ง เช่น ในปีงบประมาณ ๒๕๐๕ ที่ผ่านมานี้กระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ได้เสนอเรื่องมาให้ ก.พ. พิจารณาอนุมัติให้มีตำแหน่งตามความดังกล่าวข้างต้นถึง ๕,๖๕๑ ตำแหน่ง โดยแยกออกเป็นตำแหน่งชั้นจัตวา ๓,๑๖๕ ตำแหน่ง ชั้นตรี ๒,๐๔๘ ตำแหน่ง ชั้นโท ๓๕๓ ตำแหน่ง และชั้นเอก ๔๑ ตำแหน่ง

ในการพิจารณาอนุมัติให้มีตำแหน่งต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ได้อาศัยหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการพิจารณาหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก.พ. จะมองถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

๑. งาน
๒. หน่วยงาน
๓. ตำแหน่ง
๔. รายละเอียดอื่น ๆ

๑. งาน ในการพิจารณาขั้นต้นจะแบ่งเหตุผลด้านงานตามคำขอของส่วนราชการเจ้าของเรื่องออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

ก. ขอให้มีตำแหน่งเพิ่มเพราะงานประจำเพิ่ม

ข. ขอให้มีตำแหน่งเพิ่มเพราะมีโครงการงานใหม่

วิธีการพิจารณาคำขอทั้งสองประเภทนี้ แม้จะมีลักษณะและวิธีการพิจารณาโดยทั่วไปเหมือนกัน กล่าวคือ เป็นการค้นหาคำตอบของคำถามเดียวกันที่ว่า “จำเป็นอย่างไรที่จะต้องมีตำแหน่งนั้นเพิ่มขึ้น” แต่ในรายละเอียดของสิ่งที่ต้องพิจารณามีส่วนแตกต่างกันอยู่บ้าง ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดเป็นเรื่อง ๆ ไป คือ

ก. การขอให้มีตำแหน่งเพิ่มตามลักษณะงานประจำ ในคำขอให้มีตำแหน่งเพิ่มตามลักษณะนี้พอจะสรุปเหตุผลตามคำขอเป็นประการสำคัญ ๆ ได้ ๔ ประการ คือ

(๑) ปริมาณงานเพิ่ม เช่น เดิมฝ่ายตรวจสอบ กองวินัยและเรื่องราว สำนักงาน ก.พ. มีจำนวนหรือเรื่องเกี่ยวกับการกระทำผิดวินัยของข้าราชการ ซึ่งจะต้องตรวจสอบปีละ ๒๐๐ เรื่อง มีนักการคดี ทำการตรวจสอบเรื่องน้อยอยู่แล้ว ๒ คน ต่อมาปรากฏว่าจำนวนเรื่องได้เพิ่มขึ้นเป็นปีละ ๓๐๐ เรื่อง นักการคดีที่มีอยู่เดิม ๒ คน ไม่อาจปฏิบัติงานได้ทัน จึงจำเป็นต้องเพิ่มนักการคดีอีก ๑ คน

(๒) ไม่มีผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวนี้ เช่น แผนกบัญชี กองคลัง ของส่วนราชการหนึ่งมีอัตรากำลัง คือ หัวหน้าแผนก ประจำแผนก ๓ คน เสมียน ๒ คน หัวหน้าแผนก ประจำแผนก และเสมียนที่มีอยู่ไม่มีผู้ใดมีวุฒิทางบัญชีเลย แต่งานของแผนกบัญชีนั้นนอกจากจะมีงานด้านการจัดทำบัญชีตามเอกสารการรับจ่ายเงินทั้งหมดของส่วนราชการนั้นแล้ว บางครั้งบางครั้งอาจจะมีงานด้านการวางรูปแบบไขปรับปรุงระบบบัญชี การตรวจสอบภายในเพื่อความถูกต้อง ซึ่งงานลักษณะนี้จำเป็นจะต้องใช้ผู้มีความรู้ทางบัญชี เช่น ปริมาณทางการบัญชี ส่วนราชการนั้นก็อาจจะจำเป็นที่จะต้องขอให้ “นักบัญชี” หรือ “ประจำแผนก” ซึ่งบรรจุจากผู้ได้รับปริญญาทางการบัญชี ๑ ตำแหน่ง

(๓) ต้องการผู้มีความรู้ด้านใดด้านหนึ่งเพิ่มเติม เหตุผลหรือลักษณะความต้องการขั้นนี้ มีส่วนใกล้เคียงและคล้ายคลึงกับเหตุผลหรือความต้องการที่กล่าวมาแล้วในข้อ (๒) เพียงแต่ว่าในหน่วยงานนั้นมีผู้มีความรู้ด้านนั้น ๆ อยู่บ้างแล้วแต่ยังไม่เพียงพอ เช่น กองวิชาการ กรม

บุคลากร ซึ่งแบ่งการปฏิบัติงานภายในออกเป็น ๓ ฝ่าย คือฝ่ายเศรษฐกิจ ฝ่ายกฎหมาย และฝ่ายฝึกอบรม โดยในฝ่ายเศรษฐกิจต้องการเจ้าหน้าที่ (ในระดับชั้นตรี) ซึ่งใช้วุฒิหรือปริญญาทางเศรษฐศาสตร์ ๖ คน แต่ขณะนี้มียุแล้ว ๔ คน จึงขอให้เพิ่มอีก ๒ คน เป็นต้น ที่ว่า "ต้องการเจ้าหน้าที่ (ระดับชั้นตรี) ๖ คน" นั้น มิได้หมายความว่ามีความต้องการของกรมบุคลากรแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นความต้องการซึ่ง ก.พ. ได้ยอมรับว่าถูกต้องหรือเหมาะสมแล้ว

(๔) เหตุผลอื่นๆ เป็นเหตุผลหรือความต้องการอันไม่อาจจัดเข้าข้อใดข้อหนึ่งใน ๓ ข้อ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เช่น เป็นการตั้งตำแหน่งหรือลดรายได้อื่นเพื่อรับนักเรียนทุนรัฐบาลตามความต้องการของกรมนั้น

การพิจารณาดัดสันว่าควรจะให้มีตำแหน่งเพิ่มขึ้นตามคำขอหรือไม่ ก็คือการพิสูจน์หรือพิจารณาว่า "คำอ้าง" หรือ "เหตุผล" ที่ส่วนราชการนั้นๆ ชี้แจงมาเป็นจริงหรือไม่ ถ้าเป็นจริง ก.พ. ก็จะอนุมัติตามคำขอ ถ้าไม่เป็นจริงหรือยังไม่กระจ่างพอ ก็อาจจะให้รับคำขอนั้นไว้ก่อน หรือขอให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องส่งคำชี้แจงหรือรายละเอียดเพิ่มเติม หรือให้เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ. ออกไปค้นคว้าหารายละเอียดเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี

ข. การขอให้มีการเพิ่มเพราะมีโครงการงาน

ในระยะนี้ถือได้ว่าเป็นระยะแห่งการพัฒนาการ จึงปรากฏว่ามีจำนวนไม่น้อยที่คำขออนุมัติให้มีตำแหน่งของส่วนราชการต่างๆ เป็นการขอให้มีการเพิ่มตำแหน่งเพื่องานตามโครงการของส่วนราชการนั้นๆ ในกรณีที่เป็นการขอให้มีการเพิ่มตำแหน่งเพิ่มขึ้นตามงานของโครงการนี้ สิ่งซึ่ง ก.พ. จะต้องพิจารณาสรุบได้เป็น ๓ ประการใหญ่ๆ คือ

(๑) ระดับหรือการรับรองโครงการ โครงการดังกล่าวอาจแบ่งออกได้เป็นหลายระดับ คือโครงการระดับกอง โครงการระดับกรม หรือโครงการระดับกระทรวง นำหนักของโครงการแต่ละระดับปกติแล้วจะไม่เท่ากัน เช่น กองระเบียบข้าราชการ สำนักงาน ก.พ. เห็นว่าการปฏิบัติงานด้านตำแหน่งและอัตราเงินเดือนซึ่งเป็นหน้าที่ส่วนหนึ่งของกองยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขโดยการวางมาตรฐานในการทำงาน จัดระบบและวิธีการปฏิบัติงานใหม่เพื่อให้งานรวดเร็วมีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงได้วางโครงการแก้ไขปรับปรุงงานด้านนี้ การวางโครงการในลักษณะนี้จะมีขอบเขตของโครงการจำกัดอยู่เฉพาะในกองระเบียบข้าราชการเท่านั้น ไม่จำเป็นจะต้องให้สำนักงาน ก.พ. หรือสำนักงานกฤษฎีกาพิจารณาและรับรองโครงการนี้

ในขณะเดียวกันสำนักงาน ก.พ. พิจารณาเห็นว่า ระเบียบ กฎเกณฑ์ น.ว. หรือ กฎ ก.พ. ซึ่งได้ออกใช้บังคับแก่ส่วนราชการต่าง ๆ นั้น มีบางส่วนที่ควรยกเลิก บางส่วนควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จึงได้วาง “โครงการแก้ไขปรับปรุงระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับข้าราชการพลเรือน” เหล่านี้เป็นต้น แม้งานการออกระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือกฎ ก.พ. จะเป็นหน้าที่ของกองระเบียบข้าราชการก็ตาม แต่โดยเหตุผลของโครงการนี้เป็นผลเกี่ยวข้องของสำนักงาน ก.พ. กับส่วนราชการต่าง ๆ โครงการนี้จึงถือได้ว่าเป็นโครงการระดับกรม

ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นการแสดงตัวอย่างของระดับของโครงการว่า โครงการลักษณะใดเป็นโครงการระดับกอง โครงการลักษณะใดเป็นโครงการระดับกรม อย่างไรก็ตาม ในด้านการพิจารณาของ ก.พ. นอกจากจะดูระดับของโครงการแล้วยังพิจารณาต่อไปอีกว่าได้มีการรับรอง (Approval) โครงการนั้นระดับใดการรับรองนี้อาจจะแบ่งออกได้เป็นหลายระดับ เช่น ระดับกรม ระดับกระทรวง ระดับสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจ ระดับคณะรัฐมนตรี เหล่านี้เป็นต้น เป็นธรรมดาอยู่เองที่ว่าหากโครงการนั้นได้ผ่านการรับรองในระดับสูงเท่าใดน้ำหนักของโครงการก็ย่อมมีมากอันเป็นผลไปถึงน้ำหนักของคำขออนุมัติให้มีตำแหน่งต่าง ๆ ตามโครงการนั้น แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้หมายความว่าโครงการระดับต่ำจะไม่ได้รับการพิจารณาของ ก.พ. เพียงแต่ถ้าโครงการนั้นได้รับการรับรองชั้นสูงเท่าใด ก็จะเป็นผลให้สะดวกหรือง่ายต่อการพิจารณาของ ก.พ. เท่านั้น

(๒) ส่วนประกอบของโครงการ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนประกอบของโครงการนี้ ก.พ. ก็จะพิจารณาดังเนื้อหาหรือจุดมุ่งหมาย (Goal) ของโครงการ ระยะเวลา (Duration) เช่น ระยะเวลาที่จะใช้ทั้งหมดตามโครงการก็ปี เริ่มต้นจากปีใดสิ้นสุดในปีใด เพราะโครงการระยะยาวย่อมมีความจำเป็นหรือมีเหตุผลพอเพียงที่จะเพิ่มคนมากกว่าโครงการระยะสั้น ในด้านการเริ่มต้นและสิ้นสุดของโครงการนี้อีกเหมือนกัน ก.พ. ก็จะพิจารณาว่า “เพิ่งเป็นระยะเริ่มต้น” หรือโครงการนั้น “กำลังจะสิ้นสุดลง” เช่น โครงการ ๆ หนึ่ง มีระยะเวลา ๔ ปี เริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๗-๒๕๑๐ ส่วนราชการเพิ่งมาอนุมัติให้มีตำแหน่งเพิ่มในปีงบประมาณ ๒๕๑๐ ซึ่ง ก.พ. คงจะต้องพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนอย่างมาก เพราะอายุของโครงการกำลังจะสิ้นสุดลงอยู่แล้ว เหล่านี้เป็นต้น

(๓) ความต้องการตัวบุคคลตามโครงการ โดยปกติในการวางโครงการแต่ละ

โครงการจะมีการแสดงความต้องการด้านต่าง ๆ ซึ่งจะรวมความต้องการด้านตัวบุคคล (Manpower Requirement) ว่าความต้องการคนมาปฏิบัติงานตามโครงการนั้นทั้งหมดเท่าใด เป็นคนชั้นใด ระดับใด และมีความรู้ความสามารถทางไหนบ้าง ขณะนั้นมียุ่แล้วทั้งหมดเท่าใด ยังขาดอีกเท่าใด เหล่านี้เป็นต้น ในด้านการพิจารณาของ ก.พ. ก่อนอื่น ก.พ. ก็จะต้องดูกรอบของอัตรากำลังหรือ จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมดที่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องวางไว้ว่า เหมาะสมประการใด หากพิจารณา แล้วเห็นว่าอัตรากำลังที่วางไว้เหมาะสม ก.พ. ก็จะยึดเอาอัตรากำลังนั้นเป็นเครื่องตัดสิน หรือ เป็นแนวทางในการพิจารณาอนุมัติ หรือไม่อนุมัติให้มีตำแหน่งเพิ่มขึ้น แต่หากเห็นว่ายังไม่ เหมาะสม ก.พ. ก็อาจจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมเพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทาง หรือเป็นระดับ ที่จะใช้พิจารณาต่อไป

การแสดงความต้องการด้านตัวบุคคลที่จะมาปฏิบัติงานตามโครงการนี้จัดได้ว่าเป็นจุดสำคัญ จุดหนึ่ง เพราะหากอัตรากำลังที่ส่วนราชการเจ้าของโครงการวางมาไม่เหมาะสม เช่น อาจจะ มากจนเกินความจำเป็น หรือใช้ผู้มีวุฒิไม่ตรงกับงาน ก.พ. ก็จะต้องเสียเวลาพิจารณาตัดแปลง แก้ไขให้เหมาะสม หรือเป็นบางกรณี ก.พ. ไม่อาจยอมรับอัตรากำลังดังกล่าวได้ ก็จะต้อง พิจารณาคำขอเป็นกรณี ๆ ไป ซึ่งทำให้เสียเวลาในการพิจารณาอย่างมาก แต่หากส่วนราชการ เจ้าของโครงการได้พยายามกลั่นกรองมาแล้วเป็นอย่างดีก็จะมีส่วนช่วยเป็นอย่างมากที่จะทุ่นเวลา การพิจารณาของ ก.พ.

๒. หน่วยงาน หน่วยงานนี้หมายถึงหน่วยงานที่ส่วนราชการขออนุมัติให้มีตำแหน่ง เพิ่มขึ้น โดยปกติไม่ว่าคำขออนุมัติให้มีตำแหน่งเพิ่มขึ้นจะเป็นด้วยเหตุเพราะ “ปริมาณงานเพิ่ม ขึ้น” หรือ “เป็นงานตามโครงการ” ก็ตาม ก็มักจะมีส่วนสัมพันธ์กับหน่วยงานที่ส่วนราชการ นั้นมียุ่แล้ว เช่น “โครงการพัฒนาอนามัยชนบท” ของกรมอนามัยซึ่งจัดไว้ว่าเป็นโครงการ ใหม่ โครงการนี้หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินงาน คือ กองพัฒนาอนามัย กรม อนามัย ฉะนั้น ในการขออนุมัติให้มีตำแหน่งเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นการขอในหน่วยงานประจำ หรือเป็นการขอเพื่อปฏิบัติตามโครงการก็ตาม ก.พ. จำเป็นจะต้องพิจารณาและศึกษาถึงหน่วย งานดังกล่าวในจุดที่สำคัญ ๆ ๓ จุด คือ

(๑) หน้าที่ความรับผิดชอบ หน้าที่ความรับผิดชอบนั้นหมายถึงหน้าที่ความรับผิดชอบตามกฎหมาย แต่ปรากฏอยู่เสมอว่าบางหน่วยงานนอกจากจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามกฎหมายแล้ว ยังมีหน้าที่หรือความรับผิดชอบพิเศษ หรือพิเศษๆ ว่านอกจากจะมีหน้าที่หลักประจำแล้ว ว่ามีหน้าที่พิเศษซึ่งได้มอบหมายอีก ในกรณีเช่นนั้น ก.พ. ควรจะได้ทราบรายละเอียดโดยสรุปพอประมาณเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสิน

(๒) อัตรากำลังของหน่วยงานนั้น ตลอดเวลาที่ ก.พ. พิจารณาเรื่องการขอใหม่ตำแหน่งเพิ่มขึ้น ก.พ. จำเป็นจะต้องทราบจำนวนคนหรืออัตรากำลังของหน่วยงานหรือส่วนราชการนั้นที่มียุติแล้วเสมอ การแสดงอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ที่มียุติแล้ว โดยปกติก็จะแสดงอัตรากำลังเท่าที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานการถือจ่ายหรือบัญชีถือจ่าย (จ. ๓๘) ของกระทรวงการคลัง แต่ในกรณีที่อัตรากำลังตามบัญชีถือจ่ายไม่ตรงกับอัตรากำลังที่เป็นอยู่จริง เพราะเหตุที่มีการเปลี่ยนแปลงติดต่อหรือยืมตัวปฏิบัติราชการเป็นการภายในก็ควรจะได้แสดงอัตรากำลังที่เป็นอยู่จริงประกอบเรื่องไปด้วย เพื่อให้ ก.พ. ได้ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมดในการพิจารณาตัดสิน

(๓) การแบ่งแยกความรับผิดชอบ การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องกับงานในหน้าที่และอัตรากำลังที่มีอยู่กล่าวมาแล้วในข้อ (๑) และ (๒) ซึ่งเท่ากับการแสดงการแบ่งงานระหว่างกำลังงานหรือเจ้าหน้าที่ที่มียุติแล้ว ว่าใครทำอะไรอยู่บ้าง ซึ่งจากการแบ่งงานนั้นจะเป็นเครื่องช่วยตัดสินว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ที่มียุติแล้วพอแล้วหรือยังสมควรให้มีเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้นอีกหรือไม่ การแบ่งงานดังกล่าวไม่จำเป็นที่ส่วนราชการจะต้องแสดงอย่างละเอียดนัก เพียงแต่ให้เห็นเค้าโครงของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่มียุติแล้ว

๓. ตำแหน่งและเงื่อนไขการบรรจุ สิ่งที่ ก.พ. จะพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้แก่ ชื่อตำแหน่ง เงื่อนไขการบรรจุ และที่อยู่ของตำแหน่ง สำหรับ "ชื่อตำแหน่ง" นั้น ก.พ. ก็พิจารณาว่าควรจะเรียกชื่ออย่างไร ซึ่งอาจจะดูจากงานที่จะให้ทำ ภูมิที่จะใช้บรรจุและลักษณะของหน่วยงาน เช่น เป็นการขอบรรจุในกองนิติการ งานที่จะให้ทำเป็นงานด้านกฎหมายโดยตรง และบรรจุจากผู้มีความรู้ทางนิติศาสตร์ ตำแหน่งที่ควรจะเป็นก็ "นิติกร" แต่หากข้อเท็จจริงเป็นว่างานที่จะให้ทำนั้นส่วนใหญ่เป็นงานธุรการโดยมีงานด้านกฎหมายรวมอยู่ด้วยเป็นบางส่วน แม้จะเป็นการบรรจุในกองนิติการและบรรจุจากผู้ได้ปริญญาทางนิติศาสตร์ ก.พ. ก็อาจจะอนุมัติให้บรรจุในตำแหน่ง "ประจำแผนก" ก็ได้ สำหรับ "เงื่อนไขการบรรจุ" นั้น

ก.พ. ก็จะพิจารณาดูจากงานเป็นใหญ่ว่าควรจะกำหนดเงื่อนไขไว้อย่างไรหรือให้บรรจุจากผู้มีคุณ
 ใด ในกรณีที่พนักงานซึ่งอาจจะบรรจุได้จากวุฒิหลายทาง ก.พ. ก็อาจจะกำหนดวุฒิได้ทุกทาง
 เช่นตำแหน่งนักสถิติตรี ก.พ. จะกำหนดให้ใช้บรรจุจากผู้ได้รับปริญญาทางพาณิชยศาสตร์
 ปริญญาทางเศรษฐศาสตร์ ปริญญาทางวิทยาศาสตร์ (สาขาคณิตศาสตร์) ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น
 ทั้งนี้ เพราะได้พิจารณาเห็นว่าปริญญาดังกล่าวข้างต้นมีหลักสูตรการศึกษาวิชาสถิติมากหน่วยกิต
 พอดีที่จะทำการด้านสถิติได้เป็นอย่างดีเหมือนกัน สรุปได้ว่าสำหรับ "เงื่อนไขการบรรจุ" นี้ ก.พ.
 จะพิจารณาดังวุฒิที่เหมาะสมกับงานมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามหลักการบริหารงานบุคคลที่
 ว่า Put the right man on the right job ประการสุดท้ายคือ "ที่อยู่ของตำแหน่ง" ก็จะ
 พิจารณาว่าตำแหน่งดังกล่าวควรจะอยู่ในแผนกใด กองใด หรือควรจะขึ้นอยู่กับแผนกหรือกับ
 กอง

สำหรับ "ตำแหน่งและเงื่อนไขการบรรจุ" นี้ เป็นสิ่งที่ ก.พ. พิจารณาดังเป็นประการ
 เกือบสุดท้ายหลังจากได้พิจารณาดัง "งาน" และ "หน่วยงาน" นั้นแล้ว โดยเห็นควรให้
 มีตำแหน่งเพิ่มขึ้นตามคำขอ แต่หากได้พิจารณาแล้วเห็นว่าจาก "งาน" และ "หน่วยงาน"
 ยังไม่สมควรให้มีตำแหน่งเพิ่มขึ้นก็ไม่จำเป็นจะต้องพิจารณาเรื่องนี้

๔. รายละเอียดประกอบอื่น ๆ หมายถึงรายละเอียดประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
 เรื่องหรือคำขอที่ ก.พ. จะต้องพิจารณานี้ เช่น

(๑) เงื่อนไขของสำนักงานงบประมาณ โดยดูว่าส่วนราชการนั้นได้ขอมีเงื่อนไข
 เกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้กับทางสำนักงานงบประมาณอย่างไร หรือสำนักงานงบประมาณได้เปลี่ยนแปลงหรือ
 ผูกเงื่อนไขไว้อย่างไร

(๒) เงื่อนไขหรือหลักการของ ก.พ. อาจจะเป็นไปได้ว่า ก.พ. ได้เคยพิจารณา
 เรื่องท่านองหรือเรื่องที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นมาแล้ว และได้มีเงื่อนไขหรือวางหลักการไว้อย่าง
 หนึ่งอย่างใด ก.พ. ก็จะนำเอาเงื่อนไขหรือหลักการที่วางไว้แล้วมาประกอบการพิจารณาครั้ง
 นี้ด้วย

(๓) เรื่องที่เกี่ยวของอื่น ๆ นอกจากเรื่องที่กำลังกล่าวมาแล้วข้างต้นทั้งหมด อาจ
 จะมีบางคำขอที่ส่วนเกี่ยวข้องของเรื่องอื่น ๆ ซึ่งในการพิจารณาจะต้องเข้ามาประกอบด้วย เช่น

กองประปากรุงเทพ กรมโยธาเทศบาล ได้ขอให้มีตำแหน่งเพิ่มขึ้นในงบประมาณ ๒๕๐๙ หลายตำแหน่ง แต่ ก.พ. พิจารณาเห็นว่าคณะรัฐมนตรีได้รับหลักการในการตั้ง “การประปานครหลวง” แล้ว โดยได้โอนงานและเจ้าหน้าที่ของกองประปากรุงเทพ กรมโยธาเทศบาล ไปทั้งหมด การขออนุมัติให้มีตำแหน่งเพิ่มขึ้นจึงไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป เพราะหน่วยงานนี้ (กองประปากรุงเทพ) กำลังจะสลายตัวไป เป็นต้น

จากเรื่องที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทั้งหมด จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการเกี่ยวกับ “การขออนุมัติให้มีตำแหน่งเพิ่มขึ้น” และ “การขออนุมัติกำหนดอัตราเงินเดือนเป็นขั้นสูงขึ้น” เพราะจะทำให้ทราบว่า สิ่งซึ่งจะต้องชี้แจงให้ ก.พ. ทราบนั้น มีอะไรบ้างอันจะมีผลให้คำชี้แจงของคำขอดังกล่าว “สรุปกระชับรัดและง่ายต่อการพิจารณา” ส่วนใดที่ได้เคยชี้แจงไป แต่ปรากฏว่าไม่เป็นสาระหรือประเด็นที่ ก.พ. พิจารณา ก็ควรจะตัดคั่นออกเสีย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

พึงเปล่งวาจางามเท่านั้น ไม่พึงเปล่งวาจาชั่วเลย การเปล่งวาจางาม ยังประโยชน์ให้สำเร็จ คนเปล่งวาจาชั่วย่อมเดือดร้อน

Only good words should be spoken, never evil ones. Uttering good words is profitable. One who utters evil words will have to regret.

พุทธศาสนสุภาษิต

เล่าให้เพื่อน (ฝูง) ฟัง

หลังจาก “เล่าให้เพื่อน (ฝูง) ฟัง” ตอนประเดิมได้
รับเกียรติจาก วารสารข้าราชการ นำลงตีพิมพ์เผยแพร่อย่างค่อน
ข้างจะแพร่หลายแล้ว ก็ได้มีเพื่อนไม่ถึงฝูงของผู้เขียนซึ่งได้
“ไปหอย” แดก อุตสาหะสืบจนรู้ว่าผู้เขียนเขียนเรื่องนั้นแล้วจึงได้
มากำชับ สำทับ ขมขู่ ขู่เชิญ เชิญเชิญ และคาดคั้น ให้ผู้
เขียนเขียนต่ออีก (ผู้เขียนไม่ใช่คำว่า ขอร้อง หรือร้องขอ
เรียกร้องหรือร่ำร้อง อ้อนวอน วิงวอน หรือโอดครวญ ก็เพราะ
ไม่เคยปรากฏในประวัติศาสตร์มาก่อนเลยว่า มีเพื่อนของผู้เขียน
คนใดต้องถึงกับทำกิริยาการเช่นว่านี้กับผู้เขียนเมื่อต้องการให้
เขียนหนังสือให้อ่าน เว้นแต่ตอนที่ขอยืมเงินหรือโถงเงินหรือล้ม
ทับผู้เขียนละก็ว่าไม่ถูก) ครั้นผู้เขียนถามว่า ทำไมจึงอยากให้
เขียนต่อ เขาก็ตอบสั้น ๆ ว่า “สนุกดีวะ” ผู้เขียนเป็นคน
จิตใจไม่ค่อยจะได้อยู่แล้ว ยิ่งได้รับแจกยาหอมว่าเขียนสนุก
อย่างนั้นด้วยแล้ว ก็เลยได้ใจ และตัดสินใจเขียนต่อ (จนได้
แะ) ส่วนจะสนุกหรือไม่สนุก ผู้เขียนไม่รู้ด้วย

เมื่ออยู่ศึกษาศิลปศาสตร์กับคุณจำ ๆ บนศาลากลางจังหวัดกระบี่ ๒ สัปดาห์ ผู้
เขียนก็ให้ปรารภอย่างรุนแรงที่จะไปล้มรสชีวิตปลัดอำเภอคู่ว่าจะ มัน เหมือนอย่างใน
หนังสือบอยไหม ผู้เขียนนึกหลับตาเห็นภาพตัวเองแต่งชุดบลูอินส์หมวกปีกกว้างกำลัง
ควงปืนอยู่บนหลังม้าแล้วก็ให้นึกเปรียบปากขึ้นมาเป็นกำลัง จึงบันทึกเสนอกราบลาท่าน
ผู้ว่าราชการจังหวัดลงไปทดลองปฏิบัติราชการ ณ ที่ว่าการอำเภอเมือง ซึ่งอยู่ใกล้กับ
ศาลากลางนั่นเอง

ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเรียกผู้เขียนเข้าไปพบแล้วถามว่า “ทำไมถึงอยากไปอยู่อำเภอเร่วนักละ คุณศึกษาระเบียบงานขึ้นขาดแล้วหรือ?”

“ระเบียบแบบแผนในการทำงานนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องศึกษาอยู่ตลอดเวลา” ผู้เขียนตอบ “กระผมไม่อาจตอบได้ว่าได้เรียนรู้หมดแล้ว แต่ใครจะได้ศึกษางานบนอำเภอตำบลบ้าง รวมทั้งใครจะได้ออกไปดูสภาพท้องที่ทั่วๆ ไปอีกด้วย เพราะกระผมเคยได้ยินมาว่า ปลัดอำเภอที่ไม่ออกท้องที่ก็เหมือนกับแท็กซี่จอดอยู่เฉยๆ.....”

ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดหัวเราะอย่างนึกขำในคำอุปมาอุปมัยโดยทึ่งของผู้เขียน พลางกล่าวว่า “พูดง่าย ๆ ว่าคุณอยากเป็นปลัดอำเภอเต็มที่แล้ว ว่างั้นเถอะ”

ผู้เขียนยิ้มอย่างอายๆ มิได้ตอบว่ากระไร ท่านจึงพูดต่อไปว่า

“ผมรู้จักดี เพราะผมเคยเป็นหนุ่มมาก่อน ผมก็เหมือนกัน เมื่อหนุ่มๆ อยากเป็นปลัดอำเภอเต็มแก่ นึกว่ามันโก้ดี ผจญภัยดี แต่พอเป็นเข้าจริง ๆ แล้ว คุณจะรู้ว่าชีวิตปลัดอำเภอนะ มันไม่สนุกเหมือนอย่างที่คุณคิดไว้หรอก”

ผู้เขียนยิ้มแหยๆ เมื่อพูดว่า “ถึงอย่างไร กระผมก็ได้มุ่งมั่นมาทางนั้นแล้ว ก็อยากจะลองเรียนรู้ดูบ้างว่า พอจะรับราชการในตำแหน่งนี้ได้เพียงใด”

“ดีแล้ว” ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดพูด “ลงได้ใจรักเสียแล้วละก็ ผมเชื่อว่า คุณจะทำงานที่คุณรักได้ ขอให้ทำหน้าที่ให้ดีที่สุด อย่าลืมว่าคุณมีสิ่งที่จะต้องเรียนรู้มากมาย คนเราจะทำงานให้ได้ดีต้องรู้จักอะไรหลาย ๆ อย่าง ขึ้นแรกต้องรู้จักตัวเองเสียก่อน แล้วก็รู้จักผู้ร่วมงานทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนต้องรู้จักสภาพภูมิประเทศเหตุการณ์ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า รู้จังหวะ รู้กาลเทศะ คุณเคยบวชเรียนมาแล้วหรือยัง?”

“ยัง...ยังครับผม” ผู้เขียนออกจะตกใจที่ท่านเปลี่ยนเรื่องอย่างกระทันหัน

“อ้อ ...แต่คงเคยเรียนหน้าที่พลเมือง และศีลธรรม มาบ้างใช่ไหม?”

“เคยเรียนมาบ้างครับผมเมื่อตอนอยู่เตรียมอุดมฯ”

“นั่นคุณก็คงเคยได้ยินสัปปุริสธรรม ๗ ชินะ”

“เคยครับผม...แต่...เอ๊ะ ๆ กระผมจำไม่ได้หมด..... เอ๊ะ ๆ ออกจะลืม ๆ ไปแล้ว....”

“เห็นไหม?” ท่านว่าขี้มึน ๆ อย่างผู้ชนะ “การเรียนเพียงอย่างเดียวไม่พอ ต้องเรียนให้รู้ เรียนให้รู้ก็ยังไม่พออีก ต้องเรียนให้รู้จริง แล้วก็ต้องปฏิบัติได้อยู่เสมอด้วย จริงไหม?”

“ครับผม”

“เออ ผมลืมไป ตอนนั้นคุณพักอยู่ที่ไหน?”

“กระผมเช่าห้องแถวเขาอยู่ครับผม”

“ค่าเช่าเดือนละเท่าไร?”

“๓๒๐ ครับผม”

“อืม แพงเอาการอยู่นะสำหรับต่างจังหวัด บ้านพักข้าราชการของเราู้สึกว่าจะยังมีน้อยมาก”

“พูดถึงเรื่องนี้ กระผมอดคิดไม่ได้ว่าระเบียบการเบิกจ่ายค่าเช่าบ้านของเรายังล้าสมัยอยู่มาก ที่กำหนดว่าการรับราชการครั้งแรกที่ได้ให้ถือเอาท้องถิ่นเป็นภูมิลำเนา ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน”

“นโยบายในเรื่องนี้ เขาต้องการให้ประหยัด คืออยากให้ข้าราชการรับราชการในภูมิลำเนาของตนเอง จะได้ไม่เดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัย พอได้พักพิงญาติพี่น้องได้”

“กระผมคิดว่า ทางที่ดีที่สุดควรจะได้พิจารณาตามสภาพความเป็นจริงเป็นราย ๆ ไป อย่างในกรณีของกระผมนี้ ภูมิลำเนาของกระผมอยู่ในจังหวัดภาคใต้ มารับราชการครั้งแรกในจังหวัดภาคเหนือ น่าจะอนุโลมให้เบิกค่าเช่าได้ เงินเดือนของกระผม ๘๕๐ บาท หักค่าเช่าบ้านซึ่งต้องจ่ายเองเสีย ๓๒๐ บาท ก็เหลือเพียง ๕๓๐ บาท เท่านั้น.....”

“ผมเห็นใจ” ท่านขัดชนก่อนที่ผู้เขียนจะพรวดพราดไป “เรื่องข้าราชการรายได้น้อยไม่พอแก่ค่าครองชีพเป็นปัญหาเรื้อรังที่ยังไม่มีใครแก้ไขได้ ระเบียบบางอย่างก็จริงอย่างคุณว่าควรจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งกว่านี้ แต่ระเบียบเก่าบางอย่างก็ยังคงเป็นระเบียบอยู่ เราจึงต้องปฏิบัติไปตามนั้น เมื่อคุณรู้ตัวดีอยู่แล้วว่าเรามีรายได้น้อย การจับจ่ายใช้สอยก็ควรจะเป็นไปโดยประหยัด อย่างเรื่องอาหารการกินก็ควรจะมีคนปันโถราคาถูกลง ๆ.....”

“กระผมจะพยายามครับผม”

“เภาละ ผมขออวยพรให้คุณประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน”

“เป็นพระคุณครับผม” ผู้เขียนยกมือสาธุ “ท่านได้กรุณาให้ข้อคิดแก่กระผมเป็นอันมาก และกระผมจะได้ใส่ใจนำไปปฏิบัติอย่างเต็มกำลังความสามารถ

“จำไว้ คุณจะทำทุกอย่างได้สำเร็จถ้าคุณมีอิทธิบาท ๔ คือ ฉันทะ ความรักและพอใจในงานนั้น วิริยะ ความพากเพียรไม่ย่อท้อในงานนั้น จิตตะ ความเอาใจใส่ในงานนั้น วิมังสา ความหมั่นไตร่ตรองพิจารณาหาเหตุผลในการทำงานนั้น”

ผู้เขียนสารุอีกทีหนึ่ง แล้วอำลาออกมาจากห้องผู้ว่าราชการจังหวัด ในใจนึกถึงภาพในโตเล็ก ๆ เภาหนึ่งมี ๓ ชั้น เมื่อเปิดฝาออกชั้นแรกจะแลเห็นแกงจืดน้ำใส ๆ และไขชั้นเป็นฝาเพราะทั้งไว้นั่นเย็นชืด ชั้นถัดไปเป็นไข่เจียวหรือปลาทอดซึ่งไขชั้นและเย็นชืดเช่นเดียวกัน ส่วนชั้นสุดท้ายเป็นข้าวสวยซึ่งอัดไว้นั่นจนถ้าเทออกมาก็จะเป็นรูปปั้นโตกว่า และนอกจากจะเย็นชืดแล้วอาจจะมึนกลิ่นเหม็นบูดด้วยซ้ำเพราะได้ทิ้งไว้นานจนเกินควร

ภาพต่อไปที่ผู้เขียนในมโนภาพของผู้เขียนก็คือห้องแถวไม้ชั้นเดียวหลังหนึ่ง มี ๒ ห้อง เป็นเรือนไม้หลังคาตึกสี่ไม่มีผ้า ห้องหนึ่งครูดเขียนชายคนหนึ่งเข้าอยู่ ส่วนอีกห้องเป็นคฤหาสน์ของผู้เขียน ซึ่งทั้งหลังมีอยู่ ๒ ห้อง คือห้องน้ำกับห้องนอน จะบรรยายสภาพการตกแต่งภายในให้พึงเฉพาะห้องนอน ห้องน้ำอย่าให้บรรยายเลย เดี่ยวจะกินข้าวกินปลาไม่ลง ทั้งห้องโล่ง ๆ มีเตียงไม้ขนาดนอนคนเดียวผอนส่งยังไม่หมดเตียงหนึ่ง ที่นอนผอนส่งยังไม่เต็มผ้าปูที่นอนและหมอน ตลอดจนปลอกหมอนก็ใหม่เอี่ยมเช่นเดียวกัน เสียแต่ผ้าปูที่นอนมีรอยเหงื่อเป็นคราบ และปลอกหมอนก็มีคราบน้ำมันค่อนข้างจะหนาเล็กน้อยเหมือนลงเทียนไว้ และมุ้งขาวเพราะความใหม่ขนาดยังมีรอยแบ้งอยู่ สายมุ้งทำด้วยเชือกป่านต่อเข้ากับเชือกผูกกรองเท้าเก่า ๆ ๒ เส้น เบื้องหัวนอนมีถังไม้ฉาดน้ำใส่สรรพหนังสือและของใช้อันควรแก่อัธยาศัย ๒ ถัง และกระเปาะเดินทางใส่เสื้อผ้า ๒ ใบ ข้างฝาผนังหนึ่งแขวนกระจกเงา ๔ เหลี่ยมเล็ก ๆ บานหนึ่งขนาดกระจกส่องหน้าติดบังโคลนรถยนต์บรรทุก ถัดลงมาหัวปลาคิดคั่นแผ่นด้วยน้ำมันใส่ผมเล่มหนึ่งเหน็บไว้กับชอกฝาอย่างหมิ่นเหม่ มีชั้วและเต็น้ผมกระจกหนึ่งประดับแต่ทองคำม หอรั้ว

จัดว่าเป็นห้องเล่นกประสงค์โดยสมบูรณ์ เพราะเป็นทั้งห้องรับแขก ห้องนอน ห้องกินข้าว ห้อง
พักอาหาร ห้องนั่งเล่น และห้องทำงาน ตลอดจนเป็นที่เก็บรถจักรยานสองล้อผ่อนส่งยังไม่หมด
อีกคันหนึ่งในตอนกลางคืนด้วย นี่แหละเพื่อนเอ๋ย สภาพความเป็นอยู่ของปลัดอำเภอหนุ่มโสด

ที่ว่าการอำเภอหลังนั้น เป็นเรือนไม้ทรงบันหย้าหลังคามุงกระเบื้องซีเมนต์ ได้ทุนสูง
เสาก่ออิฐถือปูน ทาบปูนขาวขนาดโอบไม่รอบ มีบันไดชนลง ๒ ข้างระเบียงหน้ามุข ได้ทุน
ค่อนข้างดีฝากระดาน มีประตูหน้าต่างทำเป็นห้องประชุมและห้องเก็บของ อีกส่วนหนึ่งตระแนง
ไขว้ไขว้เป็นที่ทำการแผนกสรรพากรอำเภอ ดูโปร่งโล่งดีเหมือนกัน ส่วนที่เหลือเป็นดินกระทุ้ง
แน่นมีม้าขาวสำหรับผู้มาติดต่อได้นั่งรอ อยู่ ๒-๓ ตัว ถัดไปเป็นโต๊ะตู้ร้านกาแฟแบบวันแมนโชว์
คือคนชง คนขาย คนทูนน้ำแข็ง คนส่ง และคนจับบัญชีเป็นชายร่างอ้วนดำแต่ผู้เดียว ผู้เขียน
แต่งเครื่องแบบตรวจการเต็มยศ มือถือหนังสือส่งตัวจากจังหวัด นั่งรออยู่ที่ม้านั่งข้างร้านกาแฟ
แล้วก็ส่งกาแฟร้อนมากินกับปาท่องโก๋เพราะไม่รู้อะไรจะทำอะไรดีไปก่อนนั้น เนื่องจากขณะนั้นยัง
เช้าอยู่ เพิ่งจะ ๗ นาฬิกาเศษ ผู้ที่มาทำงานก่อนคนอื่นจึงได้แก่ท่านสารวัตรอำเภอและคนขาย
กาแฟเท่านั้น

ชั่วขณะต่อมา บรรดาข้าราชการหญิงชายทั้งหลายก็ค่อยทยอยกันมาโดยพาหนะจักรยาน
สองล้อ ผู้เขียนไม่รู้จักใครมาก่อนเลยและก็ไม่มีความรู้จากผู้เขียนมาก่อนเลย เขาเหล่านั้นจึงต่าง
พากันดูขีตลิลเหลื่อมบนอินทรีขนของผู้เขียนราวกับว่ามันทำด้วยดินทองคำแท้ๆ ยิ่งนั้นแหละ ผู้เขียน
รู้สึกตัวเองเขยย่นตึกเตาะแตงเครื่องแบบติดขัดเหมือนเกลือบักหม้อยามาเช่นนั้น ก็ให้รู้สึก
ประหม่าเป็นกำลัง ได้แต่คิดอยู่ในใจว่า รุ่งใส่อีเสื้อเชิร์ตผูกเน็คไทมาเสียก็ดี นึกแล้วเข้าใจ
แต่สรวรค์ยังไม่ทอดทิ้งผู้เขียน เพราะขณะที่โลหิตในร่างของผู้เขียนพากันนิคมารวมอยู่ที่ใบ
หน้าแห่งเดียวนั่นเอง ก็ปรากฏร่างของชายสูงอายุนึ่งคนเฒ่าอายุอยู่ในราว ๕๐ ปีเศษ ในชุด
เครื่องแบบตรวจการซึ่งจักรยานเก่าๆ คันหนึ่งตรงเข้ามาได้ทุนอำเภอ และคนขายกาแฟซึ่งผู้เขียน
ได้ทาบตามไฉ่เป็นอันดีแล้วว่าถ้านายอำเภอมาถึงเมื่อใดให้บอกด้วย ก็มาสะกิดที่ศีรษะของผู้เขียน
จนผู้เขียนสะดุ้งขึ้นด้วยความฉะฉาน พลางบอกว่า

“คุณ คุณนั่นไง นายอำเภอมาแล้ว คนนี้แหละ”

ผู้เขียนรอนทนท่านผู้สื่อข่าวจอตกรักรยานเรียบร้อยแล้ว จึงได้วางหมวกไว้บนที่อันควรแล้ว ปรารถนาเข้าไปยกมือไหว้ด้วยความอ่อนน้อม อย่างที่แม่เคยสอนนักสอนหนาว่าเวลาไหว้อะย่มองหน้าผู้ใหญ่ เขาจะรับไหว้หรือไม่รับก็เรื่องของเขา มือสิบนิ้วประณมไว้ไม่ต้องลงทูลแล้วก็ไม่ขาดทูลด้วย

“กระผม.....” ผู้เขียนบอกชื่อแซ่ไปตามธรรมเนียมแล้วรายงานตัวว่า “ซึ่งกรมมหาดไทยมีคำสั่งแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอตรีอำเภอเมือง.....ครับ”

นายอำเภอของผู้เขียนรับไหว้และยิ้ม “ขอแสดงความยินดีด้วย เชิญมากับผมข้างบนนี้สิครับ” ท่านผายมืออย่างสุภาพแล้วเดินนำหน้าขึ้นบันไดไป ผู้เขียนวิ่งไปคว้าหมวกทรงหม้อตาลแจวตามท่านขึ้นไปอย่างกระชั้นชิด

พ้นกระดานบนอำเภอบางแผ่นลั่นเอี้ยตเพราะตะปูลหุต ขณะที่ผู้เขียนเดินตามนายอำเภอเข้าไปข้างในที่ว่าการ มองผาดๆ เห็นตุ้มไม้และโต๊ะทำงานตั้งเรียงรายอยู่สองฟาก เมื่อสุดแถวโต๊ะ ตรงกึ่งกลางเป็นที่ประดิษฐานโต๊ะทำงานของนายอำเภอ ซึ่งทำด้วยไม้สลักเสลาแบบโบราณ

นายอำเภอแขวนหมวกไว้บนที่แขวนข้างฝาแล้วเดินไปที่ตุ้มไม้ใบหนึ่งตรงเกือบกึ่งกลางห้องซึ่งเป็นทิวาสมุดลงเวลา หรือสมุดรายวันทำการแล้วบอกให้ผู้เขียนลงชื่อโน้นด้วย ผู้เขียนเซ็นชื่อลงเวลาเสร็จแล้ว ก็หมายเหตุไว้ในช่องหมายเหตุว่า “มารายงานตัว”

ต่อจากนั้น ผู้เขียนก็ไปนั่งพับลงบนเก้าอี้ตรงหน้านายอำเภอ ซึ่งรับหนังสือส่งตัวของผู้เขียนไปใส่แวนอ่านอยู่ครู่หนึ่งก็เริ่มรายการสัมภาษณ์ว่า

“คุณเคยทำงานที่ไหนมาก่อนหรือเปล่า?”

“ไม่เคยครับ”

“คุณจบรัฐศาสตร์มารึ?”

“ครับ”

“บิดาคุณเคยทำงานมหาดไทยหรือเปล่า?”

“เปล่าครับ บิดาผมมีอาชีพเป็นครู”

“คุณเดินทางมาถึงนานแล้วหรือ?”

“๒ สัปดาห์แล้วครับ”

“อ้าว แล้วมัวไปทำอะไรอยู่ที่ไหน?”

“ผมศึกษาระเบียบงานอยู่กับเจ้าจังหวัดที่ศาลากลางจังหวัดครับ”

“คุณไม่เคยทำงานมหาดไทยมาก่อน?”

“ครับ”

“คุณควรจะทราบไว้เสียก่อนว่างานอำเภอ หรืองานมหาดไทยนั้นมันไม่เหมือนกับงานอย่างอื่น ไม่ใช่มีงานในออฟฟิศอย่างเดียว มันมีงานท้องที่ งานสอบสวน แล้วก็มีงานจับฉاةอื่น ๆ อีกเรื่อยเปื่อย จนเขาเรียกกันว่าเป็นงานกระโดนท้องพระโรง ในชั้นแรกนี้ ผมจะให้คุณดูงานตามแผนกต่าง ๆ เสียก่อน อำเภอเราก็มียานในแผนกศึกษา สัสดี ที่ดิน สรรพากร สรรพสามิต ป่าไม้ อนามัย ข้าราชการ สหกรณ์ เพราะเราจะต้องช่วยกันทำงานร่วมกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ มาซิ ผมจะพาคุณไปแนะนำตามแผนกต่าง ๆ”

ผู้เขียนลุกขึ้นและเดินตามนายอำเภอต้อย ๆ ไม่เหมือนปลัดอำเภอเดินตามนายอำเภอสักนิดเดียว แต่เหมือนเด็กเดินตามผู้ใหญ่มากกว่า

โดย “กันเอง”

ศาสตราจารย์ชิฟเฟิน ได้ชี้เหตุของความสับสนในการจัดหน่วยราชการพลเรือนไว้อีกประการหนึ่งว่า การขยายตัวของราชการมิได้มีการคำนึงถึงการปรับปรุงระเบียบวิธีบริหารราชการเท่าใดนัก บางทีก็ขยายออกด้วยเหตุผลที่ว่าประเทศที่เจริญแล้วเขามีอย่างนี้ เขาทำนอง “เห็นเขามีก็อยากจะมีตามเขาบ้าง”

วิลเลียม เจ. ชิฟเฟิน

“ระบบราชการพลเรือนแห่งราชอาณาจักรไทย”

บทสนทนาภาษาอังกฤษ

ประวิณ สุจริตกุล M.A. (Oxon)

ตอนที่ 13 (ต่อ)

The conversation below is the continuation from that in the last issue. Taking part in it are Rung Rakriam, Thanit Phanatsorn and Robert, the same set of people.

Robert : I shouldn't think so. An occupation is not just something to occupy your time. You've got to make a living out of it too.

Thanit : Satisfied with the answer, Rung?..... Good! Now let's consider the word brain-workers. Don't say anything yet, Robert. Let Rung tackle it on his own.

Rung : Let me see....er.... must be those who work with their brain or use their brain in their work.

Robert : Quite right! They're members of the learned professions which demand considerable intelligence and a great deal of learning. But you mustn't confuse these occupations with those demanding skilled work with the hands which are called trades.

Thanit : You may have heard of the various trades in the multi-trades schools or institutes, but there's a lot more to be said. For example, skilled workmen who follow a trade which requires technical training and knowledge are artisans. So that's another word for you to familiarize yourself with in connection with trades.

Robert : Here's another one for you, Rung. Suppose they deal with machinery, what are they.... what are they known as?

Rung : I'm not sure. But I think they're mechanics. I've always remembered the word 'mechanic' as meaning someone who has a lot to do with machinery."

Robert : Excellent !

Thanit : Very good ! and we might add there are thousands of mechanics right here in Bangkok.

Robert : And also thousands of unskilled factory-hands and mill-hands employed in factories and mills.

Thanit : Yes, of course. And Rung, you should observe the two words Robert just mentioned. The part 'hands' stands for people or persons. The reason for this is simply that these people, and in fact all of us at one time or another, use the hands in the process of working. So the hands are the key parts of the body in this connection and are taken to represent the persons themselves.

Robert : That's right. And used in the singular, the compound word would mean just one person. For instance, 'He is a farm-hand. He is not a factory-hand'.

Rung : Thanks very much, both of you, for your comprehensive explanation. Now, Robert It so happens that I'm having a house built, and I wonder how many different vocations the building of a house involves.

Robert : Well, it does involve the employment of men of many different vocations. But let me think first, or else I'll leave out too many vocations. To start with, There's the surveyor who measures out the land. Then the architect comes along and makes the plans and estimates the cost. And.....

Thanit : Next comes the contractor who undertakes to supply all the necessary material, stone, bricks, sand and so on.... Then.... Oh!....is it the mason or the bricklayer, Robert, who actually digs the foundation and lays the bricks binding them together with cement ?

Robert : Mason.....bricklayer.....same thing. You can use either word.

Rung : Oh , dear ! How can I remember all these terms.

Robert : You can, and you will, Rung, don't you worry. In fact you have been learning these words without any real effort..... now where were we ? Oh, yes..... I've got it..... the one who erects the scaffolding soon after the foundations are laid is the carpenter. He makes the wooden floors and the roofs too.

Thanit : What about the other parts made of wood : the doors, windows, cupboards and things like that.

Robert : What's the hurry, Thanit ? I was coming round to mentioning the joiner, and I repeat 'the joiner' 'cause this is worth noting, who takes care of the various things you named. It's this man, not the carpenter, who makes the lighter and more delicate wooden parts of a house. Another word Rung should learn along with 'carpenter' and 'joiner' is 'cabinet-maker', who takes charge of the still more delicate wooden furniture.

Rung : Before we go on any further, I wonder if the slater.... the word I came across a few days ago.... has any part in building a house at all.

Robert : Why, yes ! He does. It's he who puts the slates on the roof. Then you mustn't forget the plumber. He's quite an important man. He comes when the framework of house is finished and fits all the pipes: the drain-pipes for carrying the water away from the roof, the water-pipes for fresh-water, and if — there's gas supply, the gas-pipes for gas.

Rung : The electrician comes next, doesn't he, to fit the electric circuit for the electric light, the electric bell and the wireless and television apparatus ?

Robert : Yes, that's correct. Then, the plasterer..... and I suppose this is a new word for you Rung, so do pay special attention to it..... this one does the job of plastering the walls on the inside, ready for the painter to come in next.

Thanit : Say, Robert, while listening, I've trying to recall the word for the person who puts the glass in the windows and sees to the glass things in general. What's the word, Robert ?

Robert : You shouldn't have forgotten. The word is glazier which is similar both in appearance and sound to 'glass' itself. Then we shouldn't forget the locksmith either. He fixes the locks and fastenings to the doors

Rung : After that I guess the new house must be quite ready.

Robert : Sure! And.... I don't know about the arrangements in Thailand... , in England, and in the States, the house-agent arranges everything in regard to its sale or letting.

Rung : Thank you, Robert, Thank you very much indeed. I've learnt a lot from our conversation.

Thanit : I have learnt a lot too, Robert...., Thanks.... By the way, when will you come along again ? There are still hundreds of occupations more we haven't covered.

Robert : Yes, there are. But I don't know when I'll be able to manage. Anyway, I'll try to make it soon. O.K. ?

Thanit, Rung : O.K. Robert, Thanks again.

(ตอนนี้อยู่มีต่อในฉบับหน้า)

ระเบียบการลา (ต่อ)

ตามที่วารสารข้าราชการฉบับที่ ๘ (สิงหาคม ๒๕๐๘) ได้นำระเบียบการลาลงพิมพ์ไว้อีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อสนองคำเรียกร้องของสมาชิกหลายท่านและเพื่อสะดวกในการค้นหา นั้น

ต่อมาเราได้รับคำถามมากราบเกี่ยวกับ “การนับวันหยุดราชการระหว่างลา” และ “การนับวันลาของข้าราชการเพียงครั้งวัน” ว่านับกันอย่างไร เรื่องนี้ได้ค้นหาระเบียบปฏิบัติต่างๆ แล้วปรากฏตามหลักฐานดังต่อไปนี้ :-

๑. หนังสือกระทรวงการคลัง ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๔๗๕ เรื่อง วางเงื่อนไขการนับวันหยุดราชการระหว่างลา

๒. คำสั่งกรมบัญชีกลาง ที่ ๘/๒๔๘๒ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๔๘๒ เรื่อง การนับวันลาของข้าราชการ (ครั้งวัน)

ทั้ง ๒ เรื่องนี้ดูรายละเอียดได้จากหน้า ๕๗ และ ๕๘

บรรณาธิการ

ที่...../๒๕๓๕

กระทรวงการคลัง

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๓๕

เรื่อง วางเงื่อนไขการนับวันหยุดราชการระหว่างลา

จาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

คณะรัฐมนตรี

ถึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ (เว้นกลาโหม) เลขาธิการ

สภา ฯ

พระราชวัง

เนื่องจากพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจ่ายเงินเดือนระหว่างลาของข้าราชการพลเรือน และตุลาการ พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๖ บัญญัติว่า “ถ้าวันหยุดราชการตกอยู่ในระหว่างกลางวันลา ต้องนับวันหยุดราชการนั้นเป็นวันลาด้วย” นั้น

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติให้วางเงื่อนไขการนับวันหยุดราชการระหว่างลาไว้ดังต่อไปนี้ คือ

๑. ถ้าก่อนวันหยุดราชการและหลังวันหยุดราชการ ผู้ลาได้ลาในลักษณะเดียวกัน เช่น ลาครึ่งวันตัวทั้ง ๒ ตอนเป็นต้น ให้นับวันหยุดราชการเป็นวันลาด้วย

๒. ถ้าก่อนวันหยุดราชการและหลังวันหยุดราชการผู้ลาได้ลาคนละลักษณะ เช่น ตอนแรกลาครึ่งวันตัว ตอนหลังลาป่วย ไม่นับวันหยุดราชการเป็นวันลาด้วย สำหรับกรณีนี้ต้องเป็นที่เข้าใจว่าในระหว่างวันหยุดราชการนั้น ผู้ลาพร้อมที่จะมารับราชการได้เสมอถ้าทางราชการต้องประสงค์ให้มารับราชการ

จึงเรียนมาเพื่อให้โปรดให้กรมกองต่าง ๆ ในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป ด้วย และได้ส่งไปยังจังหวัดต่าง ๆ ด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
ยิ่ง

(ลงนาม) ไชยยศสมบัติ

คำสั่งที่ ๘/๒๕๖๒

กรมบัญชีกลาง

๕ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การนับวันลาของข้าราชการ

ตามคำสั่งกระทรวงการคลัง ที่ ๖๖๕๔๗/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ แจ่มติ คณะรัฐมนตรีซึ่งกำหนดเวลาทำงานและวันหยุดราชการนั้น เห็นเป็นการสมควรขอความร่วมมือ ในเรื่องการนับวันลาของข้าราชการสังกัดกรมบัญชีกลางให้เป็นระเบียบเดียวกัน ดังนี้

๑. ข้าราชการผู้ใดได้ลาหยุดราชการในวันเสาร์ซึ่งทางราชการให้หยุดครึ่งวัน โดยกำหนดเวลาทำงานแต่เวลา ๙.๐๐ น. ถึง ๑๒.๐๐ น. ให้ถือว่าได้ลาหยุดราชการเต็ม ๑ วัน

๒. ตามคำสั่งกรม ที่ ๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๒ เรื่อง การปฏิบัติตาม นโยบายของนายกรัฐมนตรีอันเกี่ยวข้องกับวินัยข้าราชการข้อ ๒ วรรค ๒ ซึ่งกำหนดว่า “ในกรณี ที่มีเหตุพิเศษและจำเป็นแก่กิจการบางขณะ ให้หัวหน้ากองพิจารณาผ่อนผันในการมาสายหรือ กลับก่อนเวลาให้เฉพาะตัวบุคคลเป็นราย ๆ ไป” นั้น ถ้าได้ลงเวลาทำงานไว้ในตอนเช้าแล้ว ข้าราชการคนใดมีเหตุพิเศษและมีกิจจำเป็นในระหว่างทำงาน และหัวหน้ากองได้พิจารณาอนุญาต ให้กลับก่อนเวลาได้แล้ว นับเป็นกรณีผ่อนผันพิเศษ ไม่ถือเป็นคะแนนการลาสำหรับวันนั้น

๓. การลาหยุดด้วยเหตุใดๆ นอกจากที่กล่าว แม้จะเป็นการดอนเช้าหรือบ่าย เพียง ครึ่งวันก็ตาม ให้ถือว่าลาหยุดวันนั้นเต็มวัน

ทั้งนี้ ให้เริ่มปฏิบัติตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

(ลงชื่อ) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
อธิบดีกรมบัญชีกลาง

ปัญหา: เบียบัตรราชการพลเรือน

ตอบไทย

สมศักดิ์ เจริญกุล บุคลากรเอก กองระเบียบข้าราชการ
สายบัว พุ่มแดง เลขานุการ สำนักงาน ก.พ.
อาลัย อิงกะวณิช วิทยาการโท กองระเบียบข้าราชการ
ฤทธิ์ รักราชการ หัวหน้าแผนกระเบียบ กองระเบียบข้าราชการ

สำนักงาน ก.พ.

ปัญหาพิเศษ

๕๒๑. ถาม อนุปริญาและปริญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เทคนิคการแพทย์สาขาเอกซเรย์เทคนิค) ของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ จะบรรจุเข้ารับราชการในชั้น อันดับ และขั้นใด

ตอบ อนุปริญาและปริญาดังกล่าว ก.พ. รับรองว่าเป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญาตรี และเป็นปริญาตรีเพื่อบรรจุเข้ารับราชการได้ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๔๘๒ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ข้อ ๕ (๑) และ (๒) ตามลำดับ (คือ ชั้นตรี อันดับ ๑ ชั้น ๘๕๐ บาท และชั้นตรี อันดับ ๒ ชั้น ๑,๐๕๐ บาท) (มติ ก.พ. ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๘๐๗/ว ๘ ล.ว. ๓๓ ก.ย. ๒๕๐๘)

๕๒๒. ถาม นายอำเภอได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนว่าไม่อำเภอตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๘ ไปโดยไม่มีอำนาจ แล้วภายหลังผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีหนังสือแจ้งว่าทางอำเภอได้ดำเนินการไปเป็นการชอบแล้ว ดังนั้นจะทำให้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนของนายอำเภอ และสำนวนการสอบสวนมีผลใช้ได้ตามกฎหมายหรือไม่

ตอบ ก.พ. เห็นว่า คำสั่งของนายอำเภอที่ตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๘ ไปก่อนโดยไม่มีอำนาจนั้น เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ ก็ไม่มีบทบัญญัติว่า การตั้งคณะกรรมการสอบสวนไปโดยไม่มีอำนาจเช่นนี้ ถ้าได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจแล้วให้เป็นอันใช้ได้ ฉะนั้น กรณีนี้แม้ภายหลังผู้ว่าราชการจังหวัดจะได้มีหนังสือเป็นทำนองรับรองหรืออนุมัติการตั้งคณะกรรมการสอบสวนของนายอำเภอ ก็ห้ามผลทำให้คำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายได้ไม่ กรณีเช่นนั้น จึงยังถือไม่ได้ว่า ได้มีการสอบสวนของคณะกรรมการซึ่งแต่งตั้งตามความในมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๘ แต่อย่างใด (มติ ก.พ. ตอบข้อหารือของกระทรวงเกษตรตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๑๐๕/๖๓๒๒๘ จ.ว. ๓๓ ต.ก. ๒๕๐๘)

ปัญหาสมาชิก

ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๖๕๗

ถาม ลูกจ้างที่ทำหน้าที่ คนงาน ภารโรง หรือพนักงานขับรถยนต์ ที่มีค่าจ้างเดิมขึ้น ๖๒๕ บาท ซึ่งเป็นขั้นสูงสุดแล้วจะเพิ่มให้อีกไม่ได้ เว้นแต่พนักงานขับรถยนต์ที่มีความรู้ความสามารถทั้งการขับขี่ และแก้ไขเครื่องยนต์ ได้ โดยผู้บังคับบัญชารับรอง ให้เพิ่มค่าจ้างได้จนถึงอัตรา ๗๒๕ บาท โดยปฏิบัติตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ น.ว. ๗/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๐๔ โดยอนุโลมนั้น ผู้ถามสงสัยดังนี้

ลูกจ้าง ตำแหน่งนายท้ายเรือยนต์ กับลูกจ้าง ตำแหน่งช่างเครื่องเรือยนต์ นั้น อัตราค่าจ้างเพิ่มได้จนถึงอัตรา ๘๐๐ บาทเป็นขั้นสูงสุด และการเพิ่มค่าจ้างให้สูงกว่า ๖๒๕ บาทขึ้นไปนั้น ไม่ต้องปฏิบัติตามหนังสือ สำนักงาน ก.พ. ดังกล่าวข้างต้นนั้น ใช่หรือไม่ เพราะในหนังสือดังกล่าว นั้น มิได้กล่าวถึงตำแหน่งที่เรียนถามนี้เลย จึงเห็นว่าไม่อยู่ในข่ายที่กำหนด ตามที่เข้าใจจะเป็นการถูกต้องหรือไม่

ตอบ การเพิ่มค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างตำแหน่งนายท้ายเรือยนต์ และช่างเครื่องเรือยนต์นั้น ในทางปฏิบัติอนุโลมตามหลักเกณฑ์เดียวกันกับการบรรจุ และอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน วิสามัญ ตำแหน่งหัวหน้าคนขับรถยนต์ และคนขับรถยนต์ ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. น.ร. ที่ ๗/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๐๔

ตอบสมาชิกจังหวัดมหาสารคาม

มีความสงสัยการปฏิบัติบางประการ คือ ตามหนังสือ ก.พ. ที่ น.ร. ๑๘/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๐๒ เรื่อง ระเบียบเกี่ยวกับการยุบ-ขยาย และพ้นอัตราเงินเดือนตาม ๓. (๒) ความว่า "ยุบอัตราเงินเดือนเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ พลเรือนวิสามัญชั่วคราวก่อนที่จะมีการสอบแข่งขัน หรือสอบคัดเลือกวิชาข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจตุราและชั้นตรี และพ้นเป็นอัตราเงินเดือนเดิมเมื่อจะบรรจุผู้สอบแข่งขันหรือสอบคัดเลือกได้" ดังนี้ เนื่องจากหนังสือมิได้กำหนดไว้ชัดแจ้งว่า เมื่อมีประกาศผลการสอบแล้วให้ พ้นเป็นอัตราเดิมเพื่อบรรจุผู้สอบได้ทันที จึงมีความเห็นแตกต่างกันเป็น ๒ ฝ่าย ดังนี้

ก. ฝ่ายที่หนึ่งมีความเห็นว่า เมื่อได้มีประกาศผลการสอบแล้ว การยุบอัตรานั้นควรจะสิ้นสุดลงและตั้งพ้นเพื่อบรรจุผู้สอบได้ทันที ไม่ควรจะรอให้ชักช้าเนิ่นนาน ทำให้เสียสิทธิ์ของผู้สอบได้

ข. ฝ่ายที่สองมีความเห็นว่า ถึงแม้จะได้มีประกาศผลการสอบแล้วก็ตาม การยุบอัตรา ก็ยังไม่ควรจะสิ้นสุดลงทันที ควรจะสิ้นสุดลงต่อเมื่อมีการเรียกบรรจุผู้สอบได้ และมีความเห็นต่อไปอีกด้วยว่า - ถ้าส่วนราชการนั้นยังไม่ประสงค์จะเรียกบรรจุผู้สอบได้ จะยังไม่ดำเนินการพ้น และยังไม่เรียกบรรจุในอัตรานั้นก็ย่อมทำได้ กล่าวคือ ให้ข้าราชการวิสามัญที่บรรจุไว้ชั่วคราวนั้นคงรับราชการรับเงินเดือนในอัตรานั้นต่อไปได้ตามแต่จะเห็นสมควร

ถาม ความเห็นทั้งสองฝ่ายนี้ ฝ่ายไหนผิดและฝ่ายไหนถูกต้องตามเจตนาของหนังสือ ก.พ. ดังกล่าวข้างต้น ขอได้โปรดตอบให้ทราบเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติต่อไปด้วย

ตอบ ตามที่ ก.พ. อนุมัติให้กระทรวงทบวงกรมต่างๆ ตั้งยุบอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญเป็นอัตราวิสามัญชั่วคราว และตั้งขึ้นเป็นอัตราเดิมได้โดยไม่ต้องเสนอไปเพื่อ ก.พ. พิจารณาเฉพาะในบางกรณีนั้น ก็เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ ฉะนั้น ตามปัญหาเมื่อได้มีการประกาศผลการสอบแล้ว ถ้าหากไม่มีเหตุผลอย่างอื่นใดเป็นพิเศษก็ไม่เป็น การสมควรที่จะประวิงการบรรจุผู้ที่สอบได้ไว้

ตอบคุณณรงค์ รังกุพันธุ์

ถาม ปัจจุบันข้าพเจ้ารับราชการตำแหน่งพนักงานอนามัยโท กรมอนามัย และได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (สุขศึกษา) จากคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ข้าพเจ้ามีความประสงค์ขอโอนไปรับราชการในตำแหน่ง “นักสุขศึกษาโท” กองสุขศึกษา กรมอนามัย ซึ่งมีอัตราว่างอยู่ในขณะนี้ แต่โดยเหตุที่อัตรานักศึกษากว่างนี้ ก.พ. ได้อนุมัติให้บรรจุจากผู้ได้ปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต เพราะเหตุว่าในขณะนั้นยังไม่มีผู้ได้รับปริญญาในสาขา สุขศึกษาดังกล่าว เมื่อเป็นเช่นนั้น กรมอนามัย จะขออนุมัติ ก.พ. ขอกำหนดอัตรา “นักสุขศึกษา” ที่ว่างอยู่นั้น โดยยกเลิกการบรรจุจากผู้ได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต มาเป็นบรรจุจากผู้ ได้รับปริญญาศาสตรบัณฑิต (สุขศึกษา) แล้วโอนข้าพเจ้ามาดำรงตำแหน่ง “นักสุขศึกษาโท” ในอัตราที่ว่างอยู่นั้นจะได้หรือไม่

ตอบ ตำแหน่งใดที่ ก.พ. อนุมัติให้ใช้บรรจุจากผู้มีวุฒิได้รับปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอย่างใดแล้ว จะรับสมัครหรือบรรจุผู้มีวุฒิต่างอื่นนอกเหนือที่ ก.พ. กำหนดไว้ มิได้ ถ้ามีความจำเป็นจริง ๆ หรือเพื่อความเหมาะสมที่จะต้องเปลี่ยนแปลง ต้องทำความตกลงกับ ก.พ. ก่อน

ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๘๘๘

ผมเคยรับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดกรมสรรพสามิต มาเป็นเวลา เกิน ๕ ปี และต่อมามีผมได้สอบแข่งขันข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจัดว่า ในกรมสรรพสามิต

ได้ และได้รับการบรรจุไปแล้ว ผมอยากทราบว่าผมจะมีสิทธิสอบเป็นข้าราชการชั้นตรีในกรมสรรพสามิต จะต้องอยู่ในหลักเกณฑ์เช่นไร

๑. ถาม ผมต้องมีอายุราชการเป็นสามัญกี่ปี ชั้นและอัตราเงินเดือนเท่าไร จึงจะสอบชั้นตรีในกรมสรรพสามิตได้

ตอบ ผู้สมัครสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนชั้นตรี ต้องมีพื้นความรู้ตาม ข้อ ๓ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๕๐ (พ.ศ. ๒๕๐๐) ซึ่งกำหนดว่า

ว่า

(ง) เป็นข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวา พนักงานเทศบาลสามัญชั้นจัตวา หรือข้าราชการธุรการสามัญชั้นจัตวา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ และรับราชการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

กำหนดเวลาห้าปี ให้ลดเป็นสองปี สำหรับผู้ที่ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าชั้นจัตวา อันดับ ๓ หรือเทียบเท่า

ว่า

อนึ่ง ก.พ. ได้ลงมติไว้ว่า ข้าราชการพลเรือนซึ่งได้ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการใหม่ หรือเคยรับราชการมาหลายแห่ง โดยวันรับราชการไม่ติดต่อกัน หรือเคยเป็นข้าราชการวิสามัญชั่วคราว หรือวิสามัญประจำมาแล้ว ให้นับวันราชการเหล่านั้นรวมกัน เพื่อประโยชน์ในการสอบได้ แต่ขณะสมัครสอบต้องเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวา (สามัญ รัฐบาลพิเศษ หรือในพระองค์)

๒. ถาม หากต้องขอหลักฐานรับรองตอนเป็นข้าราชการ ๑ วิสามัญ เพื่อสิทธิในการสอบชั้นตรีในกรมสรรพสามิต ผมจะติดต่อได้ที่กองใดของกรม ๑

ตอบ ติดต่อได้ที่สำนักงานเลขานุการกรม กรมสรรพสามิต โดยดูจาก ก.พ. ๘ หรือสมุดประวัติ

ตอบสมาชิกเลขที่ ๒๔๘๕

ถาม “การนับเวลารวมกันเพื่อสิทธิในการสอบแข่งขันข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ตามหนังสือ ก.พ. ที่ น.ว. ๒/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๐๐ ข้อ ๑. ให้นับเวลาราชการที่ดำรงตำแหน่งพนักงานเทศบาลสามัญชั้นจิตวามารวมกับเวลาราชการขณะดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจิตวาได้ ฯลฯ” ในขณะที่รับราชการเป็นพนักงานเทศบาลสามัญชั้นจิตวา ไม่มีความผิด ได้ลาออกเพื่อรับราชการในตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจิตวา ขอต่อเวลาราชการเพื่อสิทธิสอบคัดเลือกเป็นชั้นตรีในราชการกรมสรรพสามิตโดยอนุโลม ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดคุณสมบัติ ความรู้ และวิธีสอบคัดเลือกบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการในกรมสรรพสามิต สำหรับส่วนราชการที่มีเหตุผล พ.ศ. ๒๕๐๑ มาตรา ๓ และมาตรา ๔ (๑) ได้หรือไม่ และมีวิธีการปฏิบัติอย่างไร ?

ตอบ ได้ เพราะ ก.พ. ลงมติให้นับเวลาเพื่อสิทธิสมัครสอบแข่งขันวิชาข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ได้ดังต่อไปนี้

๑. ให้นับเวลาราชการที่ดำรงตำแหน่งพนักงานเทศบาลสามัญชั้นจิตวามารวมกับเวลาราชการขณะดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจิตวาได้
๒. ให้นับเวลาราชการที่เป็นพนักงานเทศบาลหลาย ๆ คราวรวมกันได้
๓. ในขณะที่เป็นพนักงานเทศบาลสามัญชั้นจิตวาได้ถูกเกณฑ์ไปรับราชการทหาร แล้วกลับมารับตำแหน่งพนักงานเทศบาลสามัญชั้นจิตวา หรือเข้ารับราชการพลเรือนสามัญชั้นจิตวาให้นำเอาเวลาทั้งหมดมารวมกันได้

อนึ่ง ผู้สมัครสอบต้องมีคุณสมบัติตามพระราชกฤษฎีกากำหนดคุณสมบัติ พันความรู้ และวิธีสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการในกรมสรรพสามิต สำหรับส่วนราชการที่มีเหตุผล พ.ศ. ๒๕๐๑ ด้วย กล่าวคือ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นจิตวา ตั้งแต่อันดับ ๒ ขึ้นไป ซึ่งรับหรือเคยรับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี แต่ต้องรับหรือเคยรับราชการสังกัดกรมสรรพสามิตมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี □

ปัญหาศาล

ตอบโดย

วิเชียร ไม้เวียง ผู้อำนวยการกองบำเหน็จบำนาญ

สนิท เกษศิริ เลขานุการกรม

เฉลิมชัย วสันต์ นิตกรเอก

วินัย บุญโสภณ หัวหน้าแผนก ๗ กองเงินเดือน

กรมบัญชีกลาง

ปัญหาสมาชิก

ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๓๓๕

ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๐๔ บัญญัติว่า “การเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ให้เบิกติดต่อกันได้เป็นเวลาไม่เกินคราวละหนึ่งปี” ผมมีความข้องใจในคำว่า “ไม่เกินคราวละหนึ่งปี” สมมติว่า นาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ รับราชการอยู่ที่อำเภอ ข. ทางจังหวัดได้มีหนังสือสั่งให้มาช่วยราชการจังหวัดตั้งแต่วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๐๔ เป็นต้นไป และในหนังสือสั่งให้มาช่วยราชการมีข้อความตอนท้ายว่า “จนกว่าจะสั่งเปลี่ยนแปลง” นาย ก. ได้เดินทางไปช่วยปฏิบัติราชการที่จังหวัด มีสิทธิ์เบิกค่าเบี้ยเลี้ยงในฐานะผู้ไปช่วยราชการตามมาตรา ๓๔ แห่ง พ.ร.ก. ดังกล่าว และเบิกเบี้ยเลี้ยงเป็นประจำทุกเดือน โดยเริ่มเบิกตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๖๔ เป็นต้นมา ขอเรียนถามว่า

๑. ถาม คำว่า “ไม่เกินคราวละหนึ่งปี” นี้ หมายถึงนับประมาณ (๑ ต.ค. - ๓๐ ก.ย.) หรือหมายถึง นับตั้งแต่วันตั้งต้นไปจนครบหนึ่งปี

ตอบ คำว่าไม่เกินคราวละหนึ่งปีต้องนับตามข้อเท็จจริง เช่น เดินทางไปราชการหรือไปช่วยราชการตั้งแต่วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๐๔ ก็ไปครบหนึ่งปีในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๐๕

๒. ถาม นาย ก. จะเบิกเงินเบี้ยเลี้ยงในเดือนกันยายน ๒๕๐๕ เต็มเดือนได้อีกหรือไม่ หรือจะเบิกได้ตั้งแต่วันที่ใดถึงวันใด (หมายถึงในเดือนกันยายน)

ตอบ จะเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางในเดือนกันยายน ๒๕๐๘ เต็มเดือนไม่ได้ ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ก. เดินทางตั้งแต่วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๐๘ ส่วนค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางระหว่างวันที่ ๘-๓๐ กันยายน ๒๕๐๘ ที่ยังไม่ได้เบิกก็เบิกเพิ่มเติม แต่การเบิกต้องเบิกในลักษณะค่าใช้จ่ายค้างเบิกข้ามปี

๓. ถาม ถ้าสมมติว่าจังหวัดยังมีราชการจำเป็น ให้นาย ก. อยู่ช่วยปฏิบัติราชการที่จังหวัดต่อไป นาย ก. จะมีสิทธิเบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยงช่วยราชการต่อไปได้อีกหรือไม่

ตอบ ถ้านาย ก. ต้องอยู่ช่วยปฏิบัติราชการที่จังหวัดเกินวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๐๘ นาย ก. ก็ชอบที่จะเบิกเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปเพียงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๐๘ เท่านั้น

ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๘๔

ถาม โปรดคิดอายุราชการของผมด้วย ว่ามีสิทธิเพียงใด ดังนี้

ก. ผมเกิด ๕ ธ.ค. ๒๔๕๓ เริ่มรับราชการทหาร ๒๖ เม.ย. ๒๔๗๖ ในขณะนั้นทางทหารให้ลาพักผ่อน ปลดเป็นกองหนุน ๒๖ เม.ย. ๒๔๗๗

ข. ผมเริ่มเข้ารับราชการเป็นพลตำรวจจ้างเมื่อ ๒ มี.ค. ๒๔๗๖ ตามสมุดประวัติ ตอนสงครามอินโดจีนกิติ สงครามมหาเอเชียบูรพา กิติ คงรับราชการตำรวจในพระนคร ใน พ.ศ. ๒๔๘๕ ผมสอบปลัดตำบลได้ โอนไปอยู่กรมมหาดไทย ธ.ค. ๘๕ ต่อมาปลัดตำบลยุบตำแหน่ง ส่งมาสังกัดกรมที่ดินเดิมมิถุนายน ๒๔๘๘ และทำงานอยู่ จ.ว. พระนครตลอดมาแต่ต้น จน พ.ศ. ๒๔๘๘ ย้ายมาอยู่ จ.ว. แพร่ จนถึง การย้ายต่างสังกัดต่างๆ ของผมนั้น ไม่เคยลาออก ถือว่าเป็นการโอนโยกใหม่ครับ เคยใช้สมุดประวัติเล่มเก่าของผมเอง ใครทราบว่ อายุราชการกิติ วันที่คุณ กิติ วันรับราชการทหารกิติ คิดอย่างไร โปรดคิดให้ด้วย บัดนี้ ผมเงินเดือน ๓,๒๐๐ บาท ถ้าจะลาออก ๓ ตุลาคม ๒๕๐๘ จะได้รับบำนาญเท่าใด

ตอบ นับเวลาติดต่อกันโดยตลอด

	ป.	ต.	ว.
๑. ตั้งแต่ ๒๖ เมษายน ๒๔๗๖ - ๓๐ กันยายน ๒๕๐๘ =	๓๓	๕	๕
๒. ทวีคูณ ๓๗ กันยายน ๒๕๐๐ - ๓ ตุลาคม ๒๕๐๐ =	—	—	๓๗
๓. ,, ๒๓ ตุลาคม ๒๕๐๓ - ๒๘ ตุลาคม ๒๕๐๘ =	๗	—	๘
รวมเป็นเวลาทั้งสิ้น			
	๔๐	๖	๓

ได้รับเงินเดือน ๆ สุดท้าย ๓,๒๐๐ บาท

จะได้รับบำนาญเดือนละ $\frac{๓,๒๐๐ \times ๔๐}{๕๐} = ๘๖๐$ บาท

ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๖๑๕

ข้าพเจ้าเกิดวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๔๘ อายุครบ ๓๘ ปีบริบูรณ์ เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๘ และในวันนั้นได้รับราชการอยู่ในตำแหน่งคนแจวเรือสุรา แต่ทำงานต่างเสมียน (ซึ่งความจริงทำงานในหน้าที่เสมียน ไม่เคยแจวเรือและเรือก็ไม่มี และเข้ารับราชการก่อนอายุ ๓๘ ปี) ในสังกัดกรมสุรา กระทรวงการคลัง อยู่ที่แผนกคลังจังหวัดสมุทรสาคร โดยงานแผนกสุราในขณะนั้นได้ฝากให้คลังจังหวัดสมุทรสาครจัดทำ ต่อมางานแผนกสุราได้โอนไปให้สรรพากรจังหวัดจัดทำ ข้าพเจ้าจึงถูกโอนไปด้วย และได้อยู่ในตำแหน่งคนแจวเรือสุรา จนถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๖๘ จึงได้รับการแต่งตั้งเป็นเสมียนแผนกสรรพากร จังหวัดสมุทรสาคร รวมเวลาที่อยู่ในตำแหน่งคนแจวเรือสุรา แต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๘ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๔๖๘ ๓ ปี ๘ เดือน ๓๖ วัน ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนโดยเจ้าหน้าที่ผู้เบิกได้ใช้ฎีกาเบิกเงินเดือนรวมกับนายตรวจสุราก็ ๒ คน การเป็นคนแจวเรือสุราก็ดี หรือเป็นเสมียนแผนกสรรพากร เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๖๘ ก็ได้ มีหลักฐานพิสูจน์ได้จากสมุดประวัติประจำตัว ซึ่งสมุดประวัติได้มาทำภายหลังและได้ลงรายการย้อนถอยหลังถึงวันเริ่มต้นที่ เป็นคนแจวเรือสุรา โดยมีลายมือชื่อของสรรพากรจังหวัดสมุทรสาคร ลงนามรับรองย้อนถอยหลังถึงวันเริ่มต้น ในฐานะเป็น “พนักงานประวัติ”

แต่วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๔๖๘ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๘๓ เป็นเสมียนสรรพากรอยู่จังหวัดสมุทรสาคร แต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๔๘๓ ถึงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๔ รับราชการอยู่กองตรวจภาษีอากร กรมสรรพากร แต่วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๔ ถึงปัจจุบันนี้ เป็นสมุห์บัญชีอำเภอโท อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ขณะนี้ได้รับเงินเดือนๆ ละ ๓,๗๕๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๔๘๔ ซึ่งประกาศใช้กฎอัยการศึกครั้งที่ ๓ ครบมาถึงบัดนี้ ไม่มีวันลา วันป่วย วันขาดจะยื่นใบลาออกจากราชการ เพื่อขอรับบำนาญในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๓๐

๑. ถาม จะปลดเกษียณอายุวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๓๐ ใช่หรือไม่

ตอบ ปลดพ้นจากราชการ ๓ ตุลาคม ๒๕๓๐

๒. ถาม การนับวันรับราชการในตำแหน่งคนแจวเรือสุรา รวม ๓ ปี ๘ เดือน ๓๖ วัน ดังกล่าวข้อ ๑ นั้น จะเอามารวมเพื่อคำนวณบำนาญได้หรือไม่ ข้าพเจ้าเข้าใจว่า ต้องนับ

เอามาบวกรวมด้วย เพราะคนที่รับราชการเป็นคนแจวเรือสุรา แต่ทำงานต่างเดิมยังไม่มีกฎหมายกำหนดว่า ตำแหน่งคนแจวเรือเป็นวิสามัญหรือลูกจ้าง หากไม่นับมาบวกรวมด้วยเป็นเพราะเหตุใด

ตอบ วันรับราชการในตำแหน่งคนแจวเรือสุรา จะเอามาบวกรวมเพื่อคำนวณบำนาญได้ ถ้าหากว่าได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนหรือจากเงินช่วยภาษีสุราซึ่งมีหลักฐานตรวจสอบได้

๓. ถาม เวลาขึ้นแบบขอรับเงินบำนาญจะต้องแสดงหลักฐานเป็นหนังสือแสดงการเข้ารับราชการตำแหน่งคนแจวเรือสุรา แต่ทำงานต่างเดิมด้วยหรือไม่ เป็นการแน่นอนว่าหาไม่พบเพราะสมุทราสารได้ถูกยุบจากจังหวัดมาเป็นอำเภอขึ้นอยู่จังหวัดชลบุรี หลักฐานเป็นหนังสือต่างๆ ถูกขม้าย ทั้งเวลากล่องเลยมาหลายปี ดังนั้น จะใช้สมุดประจำตัวแสดง และนำพยานบุคคลมาให้สืบในประเด็นที่ว่าได้อยู่ในตำแหน่งนี้จริงจะเพียงพอหรือไม่อย่างไร

ตอบ การใช้สมุดประวัติ หรือนำพยานบุคคล รับรองว่า ได้รับราชการอยู่ในตำแหน่งดังกล่าว ยังไม่เป็นการเพียงพอ จะต้องหลักฐานการตรวจจ่าย และกรมเจ้าสังกัดได้ตรวจสอบรับรองว่ารับราชการจริงด้วย

๔. ถาม หากกระทรวงการคลังไม่นับเอาเวลารับราชการในตำแหน่งคนแจวเรือมาบวกรวมด้วย สิทธิการอุทธรณ์จะมีหรือไม่ และจะอุทธรณ์ต่อใครและภายในกำหนดเวลาเท่าใด

ตอบ ถ้ามีหลักฐานตรวจสอบได้แล้ว ก็นับเวลาราชการให้ สิทธิการอุทธรณ์ในเมื่อไม่นับเวลาราชการให้ ย่อมไม่มี

๕. ถาม รวมเวลารับราชการปกติถึงวันขึ้นขอลาออกวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๓๐ เป็นเท่าใด ได้รับเวลาที่ควมเท่าใด

ตอบ หากรวมเวลาดังกล่าวได้แล้ว จะมีเวลาราชการปกติ ๕๒ ปี ๓ เดือนเศษ ทวิคูณ ๗ ปี ๖ เดือน ๘ วัน

๖. ถาม รวมเวลารับราชการตามข้อ ๕. เท่าใด ได้รับบำนาญเดือนละเท่าใด

ตอบ รวมเวลาทั้งสิ้น ๕๙ ปี ๗ เดือนเศษ บัดขึ้นเป็น ๕๐ ปี ได้บำนาญเท่าเงินเดือนๆ สุดท้าย ๓,๗๕๐ บาท

๗. ถาม ข้าพเจ้ามีความประสงค์ที่จะให้ทางราชการตรวจรับรองเวลาราชการตอนที่เป็นคนแจวเรือสำราญต่างตามลำแม่น้ำ และตอนเป็นเสมียนสรรพากรดังกล่าวในข้อ ๓ นั้น โดยจะยื่นแบบ “ด” ทางอำเภอ ๆ บกจังหวัด ๆ บกกระทรวงจะชอบด้วยระเบียบวิธีการปฏิบัติราชการหรือไม่อย่างไร หรือจะไม่ต้องทำผ่านอำเภอ จังหวัด โดยจะต้องให้ข้าพเจ้ามาติดต่อกับตนเองที่กองบำเหน็จบำนาญหรืออย่างไร

ตอบ ยื่นทางจังหวัดรับราชการอยู่ในขณะนั้นโดยตรง

๘. ถาม การยื่นแบบ บก. ๔๐๐๓ ขอรับเงินบำนาญจะยื่นก่อนพ้นกำหนดจากราชการได้หรือไม่ เช่นขอลาออก ๓ เมษายน ๒๕๓๐ จะยื่น ๓ มีนาคม ๒๕๓๐ หรือจะให้พ้นจากราชการเสียก่อนจึงจะยื่นได้

ตอบ เมื่อมีคำสั่งให้ออกแล้วก็นยื่นเรื่องราวขอรับบำเหน็จบำนาญได้ แต่กรณีของท่านไม่ควรทำ เพราะอาจมีวันลาระหว่างวันที่คุณอยู่บ้าง ซึ่งจะทำให้การคำนวณเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ เพราะเวลาเศษปีเกิน ๘ เดือนไปน้อยมาก

๙. ถาม วารสารข้าราชการปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๓ เดือนมกราคม ๒๕๐๘ หน้า ๕๖ ปี แสดงเวลาราชการ ๔๖ ปี ๓ เดือน ๓๗ วัน เมื่อถึงคราวคำนวณบำเหน็จบำนาญคงใช้ ๔๖ ปี คำนวณเศษของปีมีอีก ๓ เดือน ๓๗ วัน หากได้นำมาคำนวณด้วยไม่ ขอทราบว่า ที่ปัดทิ้งดิออกหลักจากที่ใด เพราะมาตรา ๒๘ ไม่ได้กำหนดให้ปัดทิ้ง เมื่อไม่ได้กำหนดให้ชัดแจ้ง ก็จะต้องเอามาคำนวณด้วย

ตอบ มาตรา ๒๘ เวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ ให้นับแต่จำนวนปี “เศษของปี ถ้าถึงครึ่งปี ให้นับเป็นหนึ่งปี” ดังนั้น เศษของปี ถ้าไม่ถึงครึ่งปี ก็ไม่ได้ผลในการคำนวณเพิ่มขึ้นอย่างไร คงตัดทิ้งไปโดยปริยาย

ตอบสมาชิกเลขที่ ๓๘๐๗

๑. ถาม ผมเป็นข้าราชการตำรวจมีเวลาราชการ คือ มีเวลาราชการทหาร ๒ ปี ๓ เดือน ๓๓ วัน เวลาราชการที่ว่าคุณตอนเป็นทหาร ๓๓ วัน (ไม่มีวันลา) เข้ารับราชการตำรวจเมื่อ ๓ ก.ย. ๒๔๘๕ จนถึงปัจจุบัน และมีเวลาราชการที่คุณครั้งแรก ๓ เดือน ๒๓ วัน ครั้งสุดท้ายตั้งแต่ ๒๐ ต.ค. ๒๕๐๓ จนกระทั่งประกาศยกเลิก (ทั้ง ๒ ครั้งไม่มีวันลา กิจ ลาป่วยหรือลาพักผ่อน)

ขอทราบว่า ผมจะยื่นใบลาออกจากราชการเพื่อรับบำนาญ ตาม พ.ร.บ. เหตุรับราชการนานได้ในวัน เดือน ปี ไດ

ตอบ จะลาออกรับบำนาญเหตุรับราชการนานได้ในราว ๓ ตุลาคม ๒๕๓๓

๒. ถาม เมื่อตอนผมจะยื่นใบสมัครเข้ารับราชการครั้งแรก ตามระเบียบได้นำข้าราชการตั้งแต่ชั้นตรีขึ้นไปมาเซ็นเป็นผู้ค้ำประกันด้วย ต่อมา ผู้รับรองค้ำประกันได้ทำหนังสือขอลอนการค้ำประกัน และสมมติว่ากระผมหาผู้รับรองค้ำประกันอีกไม่ได้ ในกรณีเช่นนั้น กระผมจะต้องออกจากราชการไปหรืออย่างไร ถ้าถูกออก จะออกในกรณีใด และจะมีทางแก้ไขอย่างไรหรือไม่

ตอบ หากตำแหน่งนั้นต้องมีผู้ค้ำประกันในทางการเงินก็จำเป็นต้องหาผู้ค้ำประกันใหม่ มิฉะนั้น อาจต้องถูกออกจากราชการ หรืออาจถูกแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งใหม่ ที่ไม่ต้องมีผู้ค้ำประกันในทางการเงินก็ได้

ตอบคุณจ้านง พรหมหิทธิ

ผมใคร่เรียนหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ฯ ตาม พ.ร.ก. ว่าด้วยการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๐๔ ดังนี้ คือ กรมการแพทย์ได้ส่งยืมตัวผมจากโรงพยาบาล สกลนคร ไปปฏิบัติราชการที่โรงพยาบาลศรีสังวร สุโขทัย (ขณะนี้ยังไม่ได้ส่งแต่งตั้ง) ในการเดินทางไปราชการในครั้งนั้นผมจะเบิก

๑. ถาม ค่ายานพาหนะขนย้ายครอบครัวจากจังหวัดสกลนคร - จังหวัดสุโขทัยในขณะนี้ (ยังไม่มีคำสั่งแต่งตั้ง) ได้หรือไม่

ตอบ เรื่องนี้ตามความจริงควรจะเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างสำนักงาน และเบิกค่าเช่าบ้านทางจังหวัดสุโขทัยเสียทีเดียว แต่ก็คิดขัดเรื่องอัตรา

๒. ถาม ในระหว่ปฏิบัติราชการอยู่ที่โรงพยาบาลศรีสังวร สุโขทัย จะเบิกค่าเช่าที่พักโรงแรม และค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางได้หรือไม่ (เพราะที่พักของทางราชการไม่มี สำหรับอัตราเงินเดือนและค่าเช่าบ้านยังคงเบิกทางโรงพยาบาลสกลนคร เพราะยังไม่ได้ขนย้ายครอบครัวมา)

ตอบ ถ้าประสงค์จะเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการชั่วคราวตามคำถามข้อ ๒ ก็ขอที่จะเบิกได้ □

เฉลยสอบ/เชาวน์//ความรู้รอบตัว

ชิงรางวัลประจำเดือนตุลาคม ๒๕๐๕

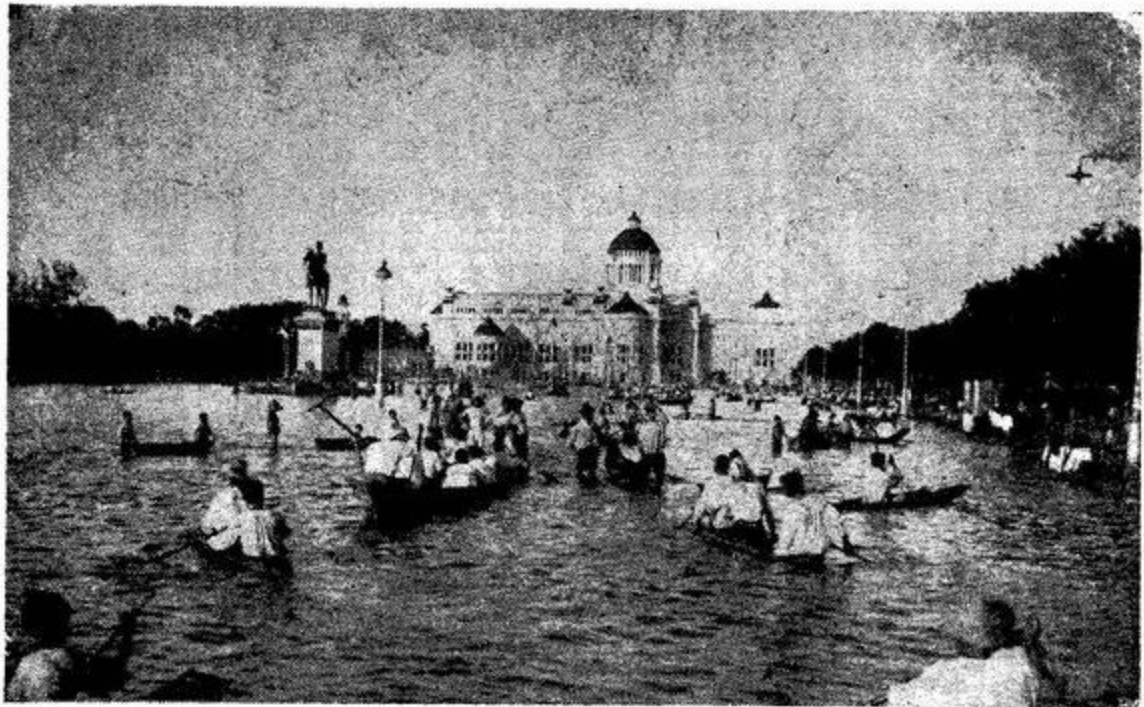
Δ

๓. ภาพจากสไลด์ภาพที่เห็นว่า "การวิวาทมีแต่ประสพผลร้าย" เรื่องราวของเหยี่ยว กับ และ หนูที่เกี่ยวกับสไลด์ที่ว่า ครึ่งหนึ่ง กับกับหนูเกิดวิวาทเรื่องซึ่งกันเป็นใหญ่ในแดนที่อยู่ ขณะต่อสู้กัน เหยี่ยวตัวหนึ่งบินมาแลเห็นก็โฉบเอาไปกินเสียทั้งคู่ เพื่อตัดการวิวาท
๒. "มนุษยมิติ" (Manusmitri) คือทฤษฎีว่าด้วยการวัดมนุษย์เกี่ยวกับเรือนร่างของคนที่มี ลักษณะแปลกๆ เป็นต้นว่าเกี่ยวกับน้ำหนักตัว ลักษณะของหัวกระดูกสันหลัง กระดูก ฟัน เล็บ นิ้วมือ หู ผิวหนัง กำลังของกล้ามเนื้อ และความไหวตัวเนื่องจากได้รับความบาดเจ็บ ผิดปกติทฤษฎีนี้คือ เซซาเร่ ลอมโบรโซ (Cesare Lombroso)

อนึ่ง คำนี้ถูกทางหนึ่งเกี่ยวกับประวัติการประเมินอายุโลก ปรากฏตามหลักฐานใน คัมภีร์ของพวกพราหมณ์ ชื่อ "มนุษยมิติ" (Monusmitri) ซึ่งลิขิตขึ้นในราวพุทธศักราช ๕๓๐ ว่า ขณะนั้นเรากำลังอยู่ในยุคที่ ๗ จาก ๓๕ ยุค ของกลางวันหนึ่งๆ ของพระพรหม คุณตัวเลขแล้ววัดกประมาณ ๓,๘๗๒,๘๕๘,๐๕๘ ปี นับแต่โลกกำเนิด
๓. พระนิพนธ์ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ เมื่อยังดำรงพระอิสริยยศ เป็นกรมหมื่น
๔. คำเรียกผู้สอบได้ว่า "บาเรียน" นี้ ใช้เรียกมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี จนถึง กรุงรัตนโกสินทร์ราวปลายรัชกาลที่ ๕ จึงเปลี่ยนมาเรียกว่า "เปรียญ"
๕. พ่อค้าตัดไส้หมูเพียง ๕ ครั้งเท่านั้นก็สามารถชำระค่าบริการไปได้ทั้ง ๖๓ วัน ในวันแรก พ่อค้าตัดไส้หมูออก ๓ เม็ดชำระให้เจ้าของโรงเคี่ยม ในวันที่สองเขาตัดไส้หมูออกพร้อมกัน ๒ เม็ด ชำระให้และรับเม็ดแรกคืนมา คืนที่สาม เขาเอาไส้หมูเม็ดแรกนั้นชำระอีก และใน คืนที่สี่ เขาตัดไส้หมูออก ๔ เม็ด แล้วรับไส้หมูคืนมา ๓ เม็ด เป็นเช่นนั้นไปจนกระทั่งวันที่ ๓๖ ซึ่งเขาจะตัดออก ๓๖ เม็ด และรับของเก่าคืน จนกระทั่งในคืนที่ ๓๖ เขาก็จะให้โรง เคี่ยมหมดทั้ง ๓๖ เม็ด และรับทอนมาตามเคย ดังนั้นไส้หมูที่เขาตัดนั้นจึงมี (๓๖+๓๖+๘ +๔+๒+๓ = ๕ ครั้ง เท่านั้น)

ผลการตัดสิน มีผู้ตอบดีที่สุด สุ่มควรได้รับรางวัลรายละ ๒๕ บาท ๒ ราย คือ คุณพัฒน์วิทย์ ศรีประชา โรงเรียนบ้านท่ายาง เพชรบุรี และคุณวีรพล จันทรเดช คลัง จังหวัดนนทบุรี

สอบเขาวงกต // ความรู้รอบตัว

๑. ภาพข้างบนนี้เป็นภาพน้ำท่วมใหญ่ในจังหวัดพระนคร ท่านทราบไหมว่า เกิดขึ้นเมื่อใด
๒. ลักษณะอาชญาของจีนในสมัยก่อน มีวิธีสำหรับลงโทษล่ามที่แปลภาษาผิดอย่างไร
๓. วลีต่อไปนี้ มีความหมายเปรียบเทียบถึงอะไร (ก) หมาหมู่ (ข) ค่อยหอย (ค) หมาสองราง (ง) กิ้งก่าใต้ทอง และ (ค) กระตี่ได้น้ำ
๔. เมื่อจรเข้ขึ้นเกยหาด หากมันหันหัวไปทางบกหมายความว่าอย่างไร และหากมันหันหัวลงทางน้ำหมายความว่าอย่างไร
๕. นาย ก. เป็นคนค่อนข้างเจ้าชู้ วันหนึ่งนั่งเล่นในห้องรับแขกพร้อมกับบุตรสาวอายุ ๘ ขวบ กับบุตรชายคนเล็กอายุ ๓ ขวบ นาย ก. อุ้มบุตรชายคนเล็กแล้วจับแก้มด้วยความเอ็นดู บุตรสาวจึงพูดตามประสาเด็กว่า “ทำไมพ่อไม่จับหนูบ้างล่ะ” นาย ก. ตอบว่า “เด็กโตๆ แล้วเขาไม่จับกันหรอกลูก” บุตรสาวคนโตจึงต่อว่าๆ “ก็เมื่อคำวานนี้ หนูเห็นพ่อแอบจับแม่کمช้า (สาวใช้) ที่ข้างตุนั้นอย่างไรล่ะ ทำไมถึงจับได้” นาย ก. จะแก้ตัวอย่างไรจึงจะดีที่สุด

กติกา ให้ส่งคำตอบไปถึงบรรณาธิการวารสารข้าราชการ ภายในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ สมาชิกวารสารข้าราชการ ผู้ตอบถูกหมดและตอบดีที่สุด จะได้รับรางวัลเงิน ๕๐ บาท (โปรดเขียนชื่อและสถานที่อยู่ให้ชัดเจนด้วย)